

V SREDIŠČU
UDBA NA
MALEM TRGU

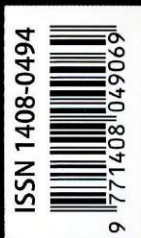

KOLUMNA
DVOLIČNI KUČAN
IN VPRAŠANJE PAHORJU

DEMOKRACIJA

Jelko Kacin je napovedal, da bo LDS vodil le še do kongresa stranke. Se s tem končuje njegova politična kariera, ki je bila v znamenju afer?

KACINOV ZADNJI TANGO

INTERVJU

Dr. Žiga Turk

Z reformami med najbolj razvite

**NAGRADNA
KRIŽANKA**

Z Demokracijo
in **Adrio Airways**
po Evropi

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja **7 aparatov GSM Samsung SGH-X680.**

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 6 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 30. junija 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Samsung SGH-X680:

teža: 90 g, velikost: 88 x 44 x 19 mm,
čas pogovora: do 360 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
30 MB vgrajenega spomina,
snemanje videoposnetkov,
zvočna beležka (diktafon),
barvni grafični zaslon (65.536 barv),
koledar.

MMS³

MP3

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno* ☐ 4 x letno ☐ 2 x letno ☐ 1 x letno
(9 % popusta) (10 % popusta) (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: _____

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana
ali na faks 01 230 06 61.**

Podpisani/a se zavezujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Dosjeji lepo gorijo

Metod Berlec

V glavnem štabu Stasija v Vzhodnem Berlinu je konec leta 1989 zavladal preplah. Demonstracij proti osovraženemu vzhodnonemškemu komunističnemu režimu ni bilo več mogoče ustaviti. Uslužbencem Stasija so naročili, naj uničijo dosjeje, začnejo pa naj z najbolj obremenilnimi – z imeni vohunov na Zahodu in dosjeji, povezani s smrtni. Dosjeje so uničevali, dokler niso uničevalniki dokumentov pregoreli. Potem so jih začeli uničevati ročno. Ko so Berlinčani januarja 1990 opazili, da se iz dimnikov štaba preveč kadi, so prišli demonstrirati. Prinesli so opeke in kamenje ter okoli stavbe zgradili simbolični zid, da bi Stasi nehal sežigati dosjeje. Stasijevci so demonstrantom odprli vrata, šele ko so odstranili ali uničili kar največ dosjev, piše Anna Funder v knjigi Zloglasni Stasi. Sledile so ostre razprave, kaj naj storijo z dosjeji, saj je stasijevcem uspelo uničiti le najbolj obremenilne. V štiridesetih letih je namreč vzhodnonemška politična policija ustvarila ogromno dokumentov. Če bi jih zložili drugega za drugim, bi tvorili 180 kilometrov dolgo črto. Avgusta 1990 je prvi in edini izvoljeni parlament v Nemški demokratični republiki sprejel zakon, ki je ljudem dal pravico do vpogleda v njihove dosjeje. 3. oktobra 1990, na dan vnovične združitve Nemčije, ko je NDR nehala obstajati, je vzhodnonemški pastor Joachim Gauck stopil na čelo tedaj nastale ustanove za dokumente Stasija. (Vzhodna) Nemčija je bila prva država vzhodnega bloka, ki je svojim ljudem pogumno in vestno pokazala njihove dosjeje. Ljudje tako ugotavljajo, zakaj so se jim dogajale krivice. V dosjejih lahko preberejo prava imena uslužbencev Stasija in ovađuhov, ki so vohunili za njimi. Glavne stavbe nekdanjega Stasija so zdaj muzeji, kjer si ljudje z zanimanjem ogledujejo prostore ene najbolj brutalnih političnih policij na svetu.

In kako je bilo takrat pri nas? V Vzhodni Nemčiji je bil trd komunistični režim. V Jugoslaviji nekoliko mehkejši, bi rekli nekateri. Kljub vsemu je šlo za totalitarni sistem. Slovenski komunisti so pod vtisom dogajanj v vzhodnem bloku in pod pritiskom slovenske opozicije

razglasili »sestop z oblasti«, kar pa se je pokazalo kot dobra krinka za kasnejši vnovični pohod na oblast. V Sloveniji je nekatere udbovske dosjeje in obremenilne dokumente za enopartijski režim uničevala takratna Služba državne varnosti s pomočjo milice. Omenja se zaprto območje Kočevske. Vrhunec je uničevanje dosjega po zmagi Demosa na volitvah od aprila pa vse do 17. maja 1990, ko je zaprisegla Demosova vlada. Dokumente so uničevali (sežigali) tudi na drugih lokacijah. K piscu teh vrstic je pred leti, ko je afera udba, net že nekoliko zamrla, prišel nekdanji kaznjenec, ki je leta 1990 delal v kurilnici zapora na Dobu. Na lastne oči je videl, kako so iz miličniških kombijev nosili vreče z dokumenti in jih metali v peč. To so počeli nekaj dni zapored. Medtem ko so v Nemčiji Stasi razpustili, se pri nas ni zgodilo nič takega. Žal je Demos nasedel partijski propagandi o domnevnem revanšizmu nove oblasti in ni naredil takšnega preloma, kot bi ga moral. Vzrok je v dejstvu, da je bil Demos politično zelo raznobarven, da se je zadnji partijski šef Milan Kučan zavihtel na mesto predsednika slovenskega predsedstva in s tega mesta ohranjal in obnavljal postkomunistično omrežje. Poleg tega smo morali Slovenci šele ustvariti svojo lastno državo. Zato Demos ni razpustil SDV, ampak jo je samo preimenoval v Varnostno-informativno službo (Vis). Ni imel niti časa, da bi raziskal, kaj je počela SDV zadnja leta pred spremembami 1990, in ni ugotavljal vloge SDV pri nezakonitem in nelegitimnem odlivu državnega in drugega ukradenega kapitala v tujino tik pred prvimi demokratičnimi volitvami. Po padcu Demosa in vrnitvi strank, ki so nastale iz nekdanjih družbenopolitičnih organizacij, na oblast interesa za take stvari seveda ni bilo. Vis se je preimenovala v Sovo. Obstaja utemeljen sum, da je nekdanja tajna policija svoje življenje živila naprej. Svojo moč je pokazala večkrat, nazadnje lani ob dogajanju, povezanem s Strojnovimi, ko je poskušala destabilizirati slovensko državo. Zato niti ne presenečajo indici, da so se stari kadri v Sovi še do nedavnega šli nekakšno politično policijo v službi tranzicijske levice. ■

Mag. Vladimir Žumer je v intervjuju za prejšnjo številko Demokracije dejal, da so upokojeni sodelavci SDV še po letu 2000 na Sovi odbirali, kaj naj se izroči Arhivu Republike Slovenije. Šokantno!

UVODNE STRANI

- 9 Udba na Malem trgu?
 10 **Pogledi:** Štrukljev raison d'être
 11 Kučan in vprašanje Pahorju

POLITIKA

- 12 Kacinov zadnji tango
 15 Drnovškov slepilni maneuver
 18 Diaspora v parlamentu?

SLOVENIJA

- 20 Skoraj milijarda za predsednika
 22 Pospešena prodaja podjetij
 24 Biomedicinske dileme
 26 Na obisku v Podravju
 28 Uhernikova kalvarija

TUJINA

- 29 Mirovnik iz Riada
 32 **Globus:** Drag London
 33 **Tuji tisk:** Kriv ocean

INTERVJU

- 34 Dr. Žiga Turk

NEKOČ IN DANES

- 38 Po sledi štajerskega iluzionista
 41 Kako do naših prednikov
 42 **Naši kraji:** Črnomelj

KULTURA

- 46 Spodbuda za mlade umetnike
 47 Razstava Tanje Špenko

OGLEDALO

- 49 **Film:** Božanske skrivnosti
 50 **Avtomobilizem:** Opel corsa
 52 **Znanost:** Slepe pege vesolja
 54 **Šport:** Čar turnega smučanja
 56 **Črna kronika:** Razbili združbi
 59 **Rumeno:** Išče se nova mis
 60 **TV Kuloar:** Preko trupel
 62 **Kronika časa:** Rdeči Kmeri
 66 Ko se udarita dva ega

34 Intervju: dr. Žiga Turk

Mislim, da bomo čez 10 ali 15 let ujeli spodnji konec tistega platoja, na katerem je veliko zahodnoevropskih držav. Na ključna mesta bo prišla nova generacija, ki se bo Jugoslavije spomnila samo še iz osnovne šole ...

12 Kacinov zadnji tango

Jelko Kacin je pretekli teden napovedal, da bo Liberalno demokracijo Slovenije vodil le še do kongresa stranke, ki naj bi bil jeseni. Kacinovo politično kariero so zaznamovale številne afere.

16 Parlamentarna matematika

Novo razmerje sil v parlamentu, ki je posledica izstopov poslancev LDS, je sprožilo prerazporejanje funkcij v delovnih telesih. Odprtih ostaja še nekaj vprašanj, najbolj pa izstopa prerivanje za odbor za evropske zadeve in za komisijo za nadzor Sove.

18 Diaspora v parlamentu?

Razprava o vključitvi predstavnikov Slovencev zunaj meja naše države v državni zbor je dobila nov zagon. V prejšnjih mesecih so pobudo za spremembo ustave pripravili v Novi Sloveniji, zdaj pa se je oglasila Konferenca SSK za Italijo.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
 Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

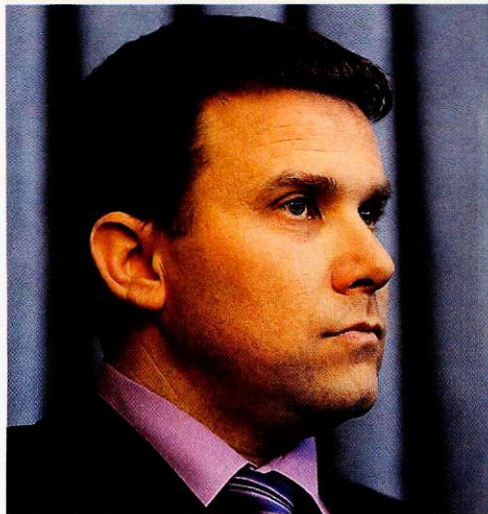
TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo polnoletno s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Upravičeno sumimo, da je šlo za korupcijo

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven

Poslanci štirih koalicijskih strank so minuli teden vložili zahtevo za preiskavo sumljivih orožarskih poslov. Ob ustanovitvi druge komisije smo se pogovarjali s članom odbora DZ za obrambo in poslancem SDS Robertom Hrovatom.

Zakaj ste se odločili, da glede orožarskih poslov ustanovite dve komisiji?

Že na začetku, ko je opozicija zahtevala preiskovalno komisijo, smo predlagali, da bi ta komisija pregledala tudi sporne nakupe v času vladavine LDS. Z zahtevo za razširitev preiskave na nakupe v okviru temeljnih razvojnih programov (TRP) med letoma 1994 in 2007 nismo uspeli. Seveda smo bili presenečeni in razočarani nad odzivom opozicije, ki si ni želela širitve predmeta preiskave, kar nam je vzbudilo številne sume o netransparentnosti takratnih nakupov. V SDS se strinjamo, da se preverijo nakupi 8x8, da se ugotovijo nepravilnosti ali pa se ovrže sum o njih pri tem nakupu, vendar smo hkrati tudi mnenja, da so bili nakupi, ki so se opravljali med letoma 1994 in 2003, po vseh dostopnih gradivih veliko spornejši od nakupa vozil 8x8.

Zakaj nova komisija ni bila ustanovljena, še preden so preiskavo uvedli opozicijski poslanci?

Ko smo preverili dogajanje v letih od 1994 do 2003, smo ugotovili, da resnično obstaja sum oškodovanja države, sum, da so bili številni tedanji posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in v nasprotju z načeli gospodarnosti, preglednosti, konkurenčnosti, javnosti in nadzora. V prejšnjem mandatu smo kot opozicija ves čas opozarjali na nepravilnosti, na resnične probleme v Slovenski vojski, vendar noben predlog sklepa ni bil iz-

glasovan, saj je deloval njihov »valjar sistem«, ko ni bila pomembna moč argumentov, ampak njihov argument moči oz. večine.

Zakaj nova komisija ni bila ustanovljena, še preden so preiskavo uvedli opozicijski poslanci?

Sicer pa SDS v prejšnjih mandatih te preiskovalne komisije ni mogla ustanoviti zato, ker ni imela 30 potrebnih podpisov za ustanovitev.

Na čem temelji vaš sum, da posli, kot so nakup oklepnih vozil, vladnega letala, letal pilatus in obnova tankov, niso bili izpeljani v skladu s predpisi?

Temeljni sum se je pojavil že takrat, ko sedanja opozicija ni privolila, da bi ena preiskovalna komisija pregledala vse nakupe od leta 1994 do 2007. V SDS menimo, da nakupi niso bili transparentni in da je bila konkurenca izključena. Takšni nakupi postavljajo v privilegiran položaj izbrane prodajalce in jim omogočajo prodajo po višji ceni, kot bi jo lahko dosegli na trgu. Pri lahkih oklepnih vozilih 6x6 je bilo za celotno izvedbo projekta podpisanih kar 26 pogodb in aneksov k pogodbam. Cena za vozilo je bila v prvi pogodbi za 30 odstotkov nižja od cene vozil v pogodbah, ki so bile podpisane leta 2004. Pogodba za nakup vladnega letala je bila podpisana, čeprav takšnega letala ni bilo v načrtih opremljanja. Denar je bil porabljen iz sredstev za izvajanje TRP, čeprav upora-

ba letala v vojaške namene ni bila nikoli zagotovljena niti se z njim ni povišala varnost države. Za izvedbo posodobitve tankov T 55-S, ki v resnici ni bila končana v načrtovanem obsegu, je bilo podpisanih kar 12 pogodb, kar dokazuje, da načrtovanje in poraba sredstev nista bila transparentna. Projekta havbic 155 S in ACCS sta se začela leta 1995 in nista bila izpeljana integralno in transparentno, saj je bilo za izvedbo učinkovitega in funkcionalnega sistema podpisanih več kot 10 pogodb, vprašljiva pa je tudi učinkovitost opreme, saj taktika v sodobnih vojskah predvideva samovozne artilerijske sisteme, kupljeno pa je bilo vlečno orožje. Pri letalih pilatus je zanimivo, da je bilo kupljenih nekaj novih letal in nekaj rabljenih, kar je, milo rečeno, vsaj sumljivo, da ne rečem kaj ostrejšega.

Kdo naj bi imel od tega koristi?

Obstaja sum, da so se za te posle, ki niso bili vodeni transparentno in niso bili gospodarni, dogovarjali takratni nosilci javnih funkcij, ki so bili, kot vemo, iz tedanje LDS in SD. Zato povsem upravičeno sumimo, da je šlo v tedanji vladajoči politični garnituri tudi za klijentelizem in korupcijo. Zato je treba ugotoviti, kakšen interes in kakšne povezave oziroma povezani posli so bili v ozadju nakupov, ter preveriti, dokazati ali ovreči sum o posredni in neposredni povezavi med fizičnimi in pravnimi osebami ter nosilci javnih funkcij v zvezi z navedenimi nakupi.

Janković prezelen za Zidarja

Večni direktor SCT Ivan Zidar dokazuje, da kljub letom še vedno ni za staro šaro. Nazadnje je kot s kakšnim prvošolčkom opravil s ljubljanskim županom Zoranom Jankovičem, saj ga je, namesto da bi ga na sestanku, na katerem bi razpravljala o tem, kaj bosta SCT in občina naredila z nekaterimi spornimi zemljišči, sprejel sam, sprejel le drugokategornik, to je izvršni direktor kadrovske-spološnega sektorja SCT Aleksander Mežek. Zidar tako dokazuje, da je legenda, Janković pa bo moral očitno pojesti še nekaj žgancev, preden ga bo Zidar osebno pričakal.

ISKRICA

Šunka

Aleksander Škorc

Tile janševci pa res vse izvohajo, je razmišljal JD med ekološko razgradnjo pasje ute. Deske je skrbno zlagal na kup (med naslednjo katastrofalno zimo bodo prišle prav), žebliji so romali v škatlo za odpad (predelali jih bodo v sponke za njegovo naslednjo knjigo), papir, s katerim je izoliral uto, pa je skrbno zlagal na voziček, izposojen pri sosedu. Pa kaj jih briga, janševce pokvarjene, če so mi na Sovi poklonili nekaj zaupnih papirjev. Kot da imajo na Sovi kaj nezaupnih papirjev. Važno je, da je bil pes na toplem in temu primerno zdrav vse do bridkega konca.

Zmotili sta ga dve bližajoči se postavi in nemudoma se je skril za drog cestne razsvetljave. Verjetno hudobci, ki jih je poslal njihov poglavar ultra hudobec. Zanesljivo mi hočejo nataktni nagobčnik, si je mislil in za vsak primer tiščal zobe v les.

"Ti, a pa si prepričan, da ima ta tip res substance v hiši," je vprašal eden od hudobcev. "Tule na kmetih kaj takega res ne bi pričakoval."

"Stari, ne sekirat. Sem ga poslušal in ti povem, da tip take ven meče, da mora biti zadet. Sicer se sliši, kot da bi bil že ful skegla, ampak to zanesljivo ni, ker je baje predsednik. Folk pa ja ni tako nor, da bi imel norca za predsednika ... Glej, kako smešen kandalaber, kar dve žarnici ima. Ena na vrhu pa še ena na sredini ... Čudno."

Čez pet minut: "Ti, a si prepričan, da je tole substanca? Videti je kot zarebrnica, diši po orehih, okus ima pa po lubju, pa še zob sem si zlomil," je bil skeptičen eden od hudobcev.

"Mora biti," je menil drugi, "ampak kakšna posebna kvaliteta res ni. Ni čudno, da je tip tako zrolan. Še dobro, da je imel tale računalnik ... ampak tistale krogla, ki si jo odnesel, ti povem, da ni nič vredna. Navadno steklo. To ti vajenci v Rogaški med malico napihajo. Vrzi to stran in odpeljiva raje tale voziček, za papir bova tudi dobila kakšen evro."

"Za kakšen joint bo že vse skupaj ..." In sta odšla.

Za las! si je oddahnil JD, se mimogrede napolnil s pozitivno energijo iz električne napeljave cestne svetilke in sestavil sporočilo za javnost:

"Četa okrutnih specialcev pod osebnim vodstvom velikega hudobca je napadla predsedniško rezidenco, ukradla kronski diamant neprecenljive vrednosti in odpeljala za cel kombi zaupnih dokumentov. In kar je najhuje, odnesli so edini obstoječi primerek šunkinega nadomestka, ki še ni bil niti ustrezno dokumentiran in je tako verjetno za vedno izgubljen."

Uh! Se je pa dogajalo!

H-umor

»Novinarji, vprašajte se: zakaj se je tako malo ljudi zavzelo za vas, ko se vam je zgodilo »uravnoteženje«? Zato, ker ste s svojim ravnanjem zapravili ugled svoje-ga poklica, pri tem pa ste oškodovali tiste maloštevilne novinarje, ki delajo dobro, strokovno in prizadevno. Samo oni so v tej zgodbi resnične žrtve.«

(Ekonomist Mičo Mrkaić ni navdušen nad pritoževanjem novinarjev nad domnevno cenzuro in pritiski.)

»Pričakujem navzočnost Mirana Rudana, ki se je moral – ne po svoji krivdi, ampak zaradi čudnih okoliščin, za nekaj časa umakniti.«
(Pevac Miran Rudan ima po nekajletni odsotnosti znova visoka pričakovanja.)

»Slivnik je res predrzen človek, da si upa priti sem.«

(Nekdanji urednik Delove Sobotne priloge Janko Lorenci je bil zgrožen, ko je na okrogli mizi o medijih v organizaciji levičarskega Mirovnega inštituta zagledal tudi predsednika uprave ČŠ Delo.)

»Upam. Moje kolo je tudi tam ...«

(Ljubljanski podžupan in arhitekt Janez Koželj ni čisto prepričan, ali ljubljanski redarji varujejo njegovo prevozno sredstvo.)

»Zgodovinsko nihalo so potisnili na drugo stran: zatrli so predvojne elite in se vselili v njihove vile, čeprav so moralno gojili asketizem in se v glavnem tudi v praksi držali skromnosti.«

(Zgodovinar Božo Repe razkriva dvojno življenje slovenskih komunistov.)

»Za Janija Štrausa se slečem takoj.«

(Miša Molč zaupa samo redkim fotografom, kadar gre za razkrivanje lastne intimne.)

»Namesto spravljive govorice o partnerstvu se je Janša znova vrnil k napletanju o političnih zarotnikih iz političnega mraka.«

(Nekdanji novinar Komunist in sedaj Dnevnika ter zapriseženi »antijanšist« Jože Poglajen znova doživlja Janeza Janšo kot opozicijskega voditelja.)

»Če si politiki dovolijo različna posvetovanja in romanja po Sloveniji, da bi vi o njih stalno poročali, imamo tudi mi pravico, da poiščemo druge, hitrejšje, bolj prepričljive in za javnost razumljive poti, da bi se zaupanje v LDS hitreje okrepilo.«

(Predsednik LDS Jelko Kacin ob napovedi svojega odstopa z mesta predsednika stranke išče še zadnje rešilne bilke.)

»Če poslanci prestopajo, bodo morda prestopali tudi palčki iz reklam in televizija res ne bo imela več nobene komercialne verodostojnosti!«

(Franček Rudolf se boji, da bodo zgledi iz DZ potegnili za seboj celo vrsto prestopov.)

»Ko razložim, da sem iz nekdanje Jugoslavije, vsak vzdihne, me sočutno pogleda in doda nekaj komentarjev o tej strašni vojni. Ne poskušam jim pojasniti, rečem samo: 'Sorry' – in končam zgodbo.«

(Igralec Rade Šerbedžija ima težave s prepoznavnostjo svoje domovine.)

»Upam, da bo s to objavo usahnilo tudi zanimanje medijev za naš zbor, vsaj tistih, ki jih zanimajo le politične kalkulacije.«

(Predsednik države Janez Drnovšek je razložil, zakaj se umika z mesta vodje Gibanja za pravičnost in razvoj.)

Obletnica potresa v Posočju

Minilo je devet let, odkar je močan potres prizadel območje Bovške, Kobariške in Tolminske, njegove blažje posledice pa so občutili tudi na Cerkljanskem, celo na Jesenicah in v Bohinju. Posledice potresa izpred treh let in plaz v Logu pod Mangartom pa bodo odpravljali še po letu 2008, ko naj bi bila končana popotresna obnova.

Ob tej priložnosti so na ministrstvu za okolje in prostor dejali, da bodo dela končana v desetem letu sanacije. Bovško je leta 2000 ogrozil še zemeljski plaz v Logu pod Mangartom, v letu 2004 pa še en potres, ki je nekaj posledic povzročil tudi v sosednjih občinah, predvsem pa je potrdil pomanjkljiv tehnični, sociološki in finančni pristop k obnovi po prvem potresu, na kar so opozarjali domačini – takratna opozicija.

Na ministrstvu zagotavljajo, da je večina obnovitvenega programa po prvem potresu že uresničena. Ljudje so državi, posebno tej vladi, zelo hvaležni, da so bila večja ali manjša dela končana na

Bovška cerkev za veliko noč še vedno podprta.

kar 1.730 objektih v skupni vrednosti 69,8 milijona evrov. Končuje se tudi sanacija plaz v Logu pod Mangartom.

Glede na to, da je pristop k obnovi po potresu v letu 2004 upošteval najnovejše izkušnje, upajo, da bodo obnovljene hiše zdaj varnejše. Nekateri dvomi pa ostajajo. Žal prihaja pitna voda iz črpališča v Čezsoči v Bovec še vedno po strupenih azbestnocementnih ceveh.

Ta nezadostna komunalna infrastruktura gotovo ni v prid obljubam o novi kakovosti bivanja domačinov in turistov, za katere naj bi v prihodnjih dveh letih podjetje iz Francije zagotovilo skoraj tisoč novih ležišč v apartmajih. Ob tem domačini upajo, da bo tudi zanje prišla priložnost za obnovo in posodobitev turističnih programov kot v primeru nekdanjih vojašnic, kjer so tako priložnost dobili Francozi. M. M.

Modrosti tedna

»Ves ta cirkus okrog spodkopavanja novinarske avtonomije je del post-socialističnega senzacionalizma, s katerim si tiskani mediji dvigujejo naklade, elektronski pa gledanost in poslušnost in po novem tudi klike. To je sindrom Mladine ali Tribune ali tudi Nove revije s konca osemdesetih. Pogosteje ko jih je SZDL prepovedovala, plenila ali se zgolj orkestrirano zgražala nad zanj spornimi vsebinami, bolj jim je v bistvu dvigovala naklado. Kar je bilo nekoč oporečništv – in pomembno civilno politično sredstvo –, je danes senzacionalizem.«

(Kolumnist Marko Crnkovič)

»Če pogledamo okroglo mizo o obvladovanju medijev, ki se je odvila v Cankarjevem domu, vidimo, da je nastopila precej unisona zasedba, ljudje, ki so blizu slovenski politični levici. Celostnega spektra ni videti.«

(Sociolog dr. Matevž Tomšič)

Kosova komisija posredno tudi o Širčevi

Potem ko smo v pretekli številki objavili članek o spornem ravnanju Majde Širca, ki je kot državna sekretarka podpisala pogodbo, s katero je podjetje Piranesi, kjer ima njen mož tretjinski delež, prejelo 2,310.000 tolarjev proračunskega denarja, je načelno stališče do podobnih primerov (kot so nam že pred tem sporočili s komisije, se do konkretne zadeve ne morejo opredeljevati, ker takrat še ni veljal zakon o preprečevanju korupcije) pretekli teden sprejela tudi Kosova komisija za preprečevanje korupcije. Komisija se je opredelila predvsem do tega, ali neki funkcionar lahko podpiše pogodbo s podjetjem, v katerem je več kot 25-odstotni lastnik njegov zakonec, pri čemer to podjetje na razpisu izbere strokovna komisija, funkcionar pa le nadomešča funkcionarja, ki podpisuje takšne pogodbe. Kot je zapisala komisija, 8. člen Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev določa, da javni uslužbenec ne sme dovoliti, da je pri opravljanju javnih nalog njegov zasebni interes v nasprotju z njegovimi pooblastili, zato je odgovoren, da se izogiba vsakemu nasprotju interesov, bodisi da je to nasprotje resnično ali mogoče. »Izhajajoč iz določb kodeksa, ki se smiselno uporablja tudi za ministre in druge funkcionarje vlade, v primeru ko funkcionar, ki je sicer pooblaščen za podpi-

Kosova komisija je posredno potrdila, da je bilo ravnanje Širčeve sporno.

sovanje pogodb, sklene pogodbo s poslovnim subjektom, v katerem ima upravljavski ali kapitalski delež njegov zakonec, drug družinski član ali prijatelj, nastane konflikt interesov. Konflikt interesov se izraža predvsem v ustvarjanju videza, da je funkcionar s svojim podpisom vplival na nepristransko odločitev o dodelitvi določenega posla, ki se nanaša na njegovega družinskega člana oziroma prijatelja. Da bi se izognili konfliktu interesov, bi moral funkcionar za podpis takšnih pogodb pooblastiti drugega funkcionarja ali javnega uslužbenca,« je zapisala

komisija. Na ta način je komisija posredno potrdila, da je bilo ravnanje Širčeve, ki smo ga opisali v Demokraciji (Širčeva je namreč zatrjevala, da je pogodbo podpisala, ker je nadomeščala Školča, in tudi, da dodelitev sredstev ne more biti sporna, ker je o tem odločala posebna strokovna komisija), zares sporno, četudi takrat še ni veljal zakon o preprečevanju korupcije. Poklicna in državniška etika sta pač nekaj, kar velja od nekdaj in ne more biti odvisno le od tega, kdaj je veljal kakšen zakon. A. K.

komisija. Na ta način je komisija posredno potrdila, da je bilo ravnanje Širčeve, ki smo ga opisali v Demokraciji (Širčeva je namreč zatrjevala, da je pogodbo podpisala, ker je nadomeščala Školča, in tudi, da dodelitev sredstev ne more biti sporna, ker je o tem odločala posebna strokovna komisija), zares sporno, četudi takrat še ni veljal zakon o preprečevanju korupcije. Poklicna in državniška etika sta pač nekaj, kar velja od nekdaj in ne more biti odvisno le od tega, kdaj je veljal kakšen zakon. A. K.

Dan veselja v Vačah

Društvo Heraldica Slovenica je minulo nedeljo ob dnevu slovenske zastave v geometričnem središču države v Spodnji Slivni pripravilo slovesnost z dvigom slovenske zastave. Poleg nje je letos zaplapolalo še 26 zastav drugih članic EU.

Tradicionalna deseta slovesnost se je začela že v dopoldanskih urah z mašo. Daroval jo je upokojeni nadškof Franc Perko, ki je ob tej priložnosti zastave tudi blagoslovil. Glavna proslava v organizaciji Jožefa Lajovca, ki že leta z zanosom vodi slovensko grboslovno društvo, se je začela z zborom zastavonoš, sledil je sprejem ministrov, poslancev, državnih svetnikov in županov. Po pozdravnem nagovoru župana občine Litija Francija Rokavca je nato svoje misli ob tem prazniku strnila evropska poslanka Ljudmila Novak. V osrednjem govoru se je dotaknila zlasti evropskih tem in izpostavila, da je lahko dan slovenske zastave tudi dan veselja. "Že skoraj 16 let vihra ta zastava in pozdravlja samostojno Slovenijo in slovenski narod,

Dvigovanje slovenske zastave v GEOS

svetu pa oznanja, da smo v preteklosti uspeli ohraniti svoje narodne korenine in si izboriti košček ozemlja pod Alpami ter ga razglasiti za popolnoma našega," je dejala Novakova. Kulturni program, v katerem sta nastopila pihalni orkester Litija in moški pevski zbor Košana iz Pivke, sta povezovala Tone in Jernej Kuntner. Slovensko tribarvnico je letos dvignila posebna enota Slovenske vojske.

Slovesnost v vasici pri Vačah je spomin na 7. april leta 1848, ko je na Wolfovi ulici v ožjem središču Ljubljane študent prava na dunajski univerzi Lovro Toman s prijatelji prvič razvil belo, modro in rdečo slovensko tribarvnico. Zanimivo pa je, da so tri dni pred Tomanom Nemci na gradu izobesili svojo zastavo, a jo je še isti večer odpihnilo neurje. Sicer pa so bela, rdeča in modra slovenske postale že leta 1836, dvanajst let kasneje pa so zastavo uradno priznali tudi na dunajskem dvoru. Danes slovensko zastavo določa 6. člen Ustave Republike Slovenije in zakon o grbu, zastavi in himni RS ter o slovenski narodni zastavi. Sestavni del tega zakona so tudi geometrijska, likovna in barvna pravila za oblikovanje grba in slovenske narodne zastave. Bela, modra in rdeča so panslovanske barve, ki se pojavljajo na večini zastav slovanskih držav. P. A.

Od Čebina do črepinj

V muzeju novejših zgodovine Slovenije v Ljubljani je v ponedeljek 16. 4. ob 11. uri v spomin na 17. in 18. april leta 1937, ko je bila ustanovljena Komunistična partija Slovenije, potekala diskusija zgodovinarjev s pomenljivim naslovom »Od Čebina do črepinj«. V diskusiji, ki jo je vodil direktor Muzeja Jože Dežman, so se navzoči zgodovinarji dotaknili zgodovinskih dometov ter raznorodnih prvin dediščine KPS in kasneje ZKS. V skoraj povsem polni viteški dvorani Cekinovega gradu smo opazili nekatere ugledne zgodovinarje med njimi

dr. Tamaro Grieser Pečar, mag. Marjana Linasija in dr. Janeza Strgarja, žal pa so manjkali predstavniki zgodovinarjev z leve politične opcije, kar je škoda, saj bi s svojimi stališči lahko osvetlili še drugo plat zgodbe; tako je večji del razprave izzvenel v »prepričevanju prepričanih«. Zanimivo pa je, da so se pogovora udeležili tudi nekateri tuji diplomati, npr. belgijski veleposlanik v Sloveniji g. Mignot. Opaziti je bilo tudi več mlajših zgodovinarjev in pravnikov. Temeljno sporočilo diskusije je bilo, da je KPS na Slovenskem povzročila v kaotičnih vojnih razmerah revolucijo in državljansko vojno, po vojni pa (pod imenom ZKS) vzpostavila in z zahodnim denarjem vzdrževala nedemokratski totalitarni sistem in da spričo tega, kar je povzročila ni bila nič boljša od svojih vzhodnoevropskih še bolj od sovjetskega vodstva odvisnih »sester«. D. H.

Direktor muzeja Jože Dežman

Zalar brez podpore

Pravnik Stanislav Klep

Potem ko je sodni svet pravosodnemu ministru Lovru Šturmu nedavno vnovič predlagal, naj za predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani imenuje nekdanjega predsednika tega sodišča Aleša Zalarja, so odločno nasprotovanje njegovi kandidaturi minuli teden izrazili tudi v civilnem združenju Združeni ob Lipi sprave.

Kot je znano, je sodni svet septembra 2005 na seji odločil, da pravosodnemu ministru Šturmu za predsednika omenjenega sodišča predlaga Zalarja, kar pa je minister 16. novembra istega leta zavrnil.

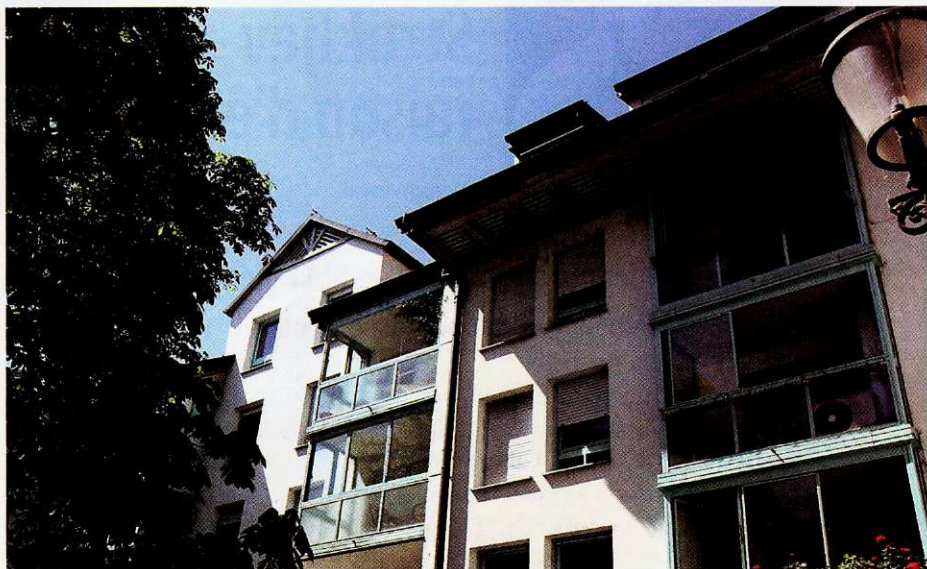
Svojo odločitev je Šturm pojasnil z besedami, da je kot minister odgovoren za to, da sodišča vodijo predsedniki, ki bodo odpravili sodne zaostanke in tudi pripomogli k pravičnejšemu sojenju. Aleš Zalar po besedah pravosodnega ministra izkušenj na teh področjih nima. Ministru je januarja letos pritrdilo tudi Ustavno sodišče RS, s tem ko je zavrnilo Zalarjev predlog za zadržanje pravnih posledic sodbe vrhovnega sodišča iz lanskega marca, da Zalarja kljub predlogu sodnega sveta ne imenuje znova na mesto predsednika ljubljanskega okrožnega sodišča. Na tokratni predlog sodnega sveta ministrstvo še ni podalo mnenja, verjetno pa bo odločitev podobna kot pred letom in pol. P. A.

Udba na Malem trgu

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Poslanca SDS o Sovi Miro Petek in Jožef Jerovšek sta pretekli teden komentirala dogajanje, povezano s Slovensko varnostno-obveščevalno agencijo (SOVA), in razkritje njene tajne lokacije sredi Ljubljane na Malem trgu 4. Po Petkovem mnenju je za zdajšnje stanje v Sovi, ki je že nekaj časa na prvih straneh časopisov, več razlogov. Eno so govorice, da bo v kratkem prišlo do zmanjšanja števila zaposlenih v njej, vendar je to v sklopu zmanjševanja števila zaposlenih v celotni javni upravi. Samo v času prejšnjega direktorja Sove Iztoka Podbregarja se je namreč število zaposlenih nenormalno povečalo (za 70), čeprav so se varnostne razmere v zadnjih letih v Sloveniji izboljšale. V agenciji zaposlujejo brez javnih razpisov, kar je privedlo do tega, da so zaposlovali po prijateljskih in političnih linijah »ali pa so zaposlovali sorodnike tistih, ki so komu v vrhu naredili kakšno uslugo«. Zato bi bilo treba v prihodnje preverjati kadrovanje v agenciji. Poleg tega se nekateri v Sovi bojijo, da bodo zaradi svojih prejšnjih ravnanj izgubili službo ali privilegije, zato iz užaljenosti ali maščevalnosti v javnosti širijo različne dezinformacije. Ne navadno je tudi, da so v Sovi še pred leti delili priznanja za delo v agenciji za zadnjih 20 ali 30 let, čeprav Sova obstaja šele dobrih deset let. Se pravi, da so nekateri dobivali priznanja za delo, ki so ga opravljali v predhodnici Sove in Visa – Službi državne varnosti, čeprav je bila to komunistična tajna policija, ki je sistematično kršila človekove pravice.

Kaj so počeli v konspirativki Glede razkritja t. i. konspirativke je Petek dejal, da ocenjujejo, da s tem ni bila ogrožena nacionalna varnost oziroma ni bila narejena škoda Sloveniji. »Nasprotno. Mislimo, da je z obstojem teh tako imenovanih konspirativk, ki jih je po državi še mnogo, prišlo do ogrožanja demokracije v Sloveniji. Obstaja velika verjetnost, da so ljudje, ki so delovali v njih, delali tudi kot tajna politična policija. Niso delali tistega, za kar je bila ustanovljena Sova. Zato je toliko nujnejši ustrezen vladni nadzor nad Sovo in učinkovit parlamentarni nadzor.« Jerovšek, ki je bil osem let član parlamentarne komisije, ki nadzoruje agencijo (od tega štiri leta njen predsednik), pa je dejal, da v komisiji nikoli niso bili obveščeni, da poleg operativnih centrov obstajajo še nekakšni skriti centri (konspirativke). Če bi to vedeli, bi se pozanimali o dejavnostih teh skritih centrov, v katerih naj bi se bile dogajale številne nepravilnosti. To je v petkovi oddaji Vroči stol na nacionalni televiziji potrdil predsednik vlade Janez Janša. »Stvari so težje, kot so bile pričakovane.« Pri nekaterih zadevah je šlo po njegovo za dokazljivo nezakonita dejanja. Kljub temu je Janša zagotovil, da agencija normalno deluje in da bodo zadevo »razčistili«. Tudi anketa, ki so jo izvedli med oddajo na TVS, je pokazala, da vladni nadzor nad obveščevalno agencijo podpira 89 odstotkov gledalcev oddaje, ki so sodelovali v anketi. Še najbolj šokantno pa je odkritje, ki ga je potrdil tudi Janša, da je Sova leta 1999 kupila posebno mobilno napravo, s katero je lahko prisluškovala pogovorom prek mobilnih telefonov. Zato je 14. novembra 2006 premierjev svetovalec za nacionalno varnost Aleksander

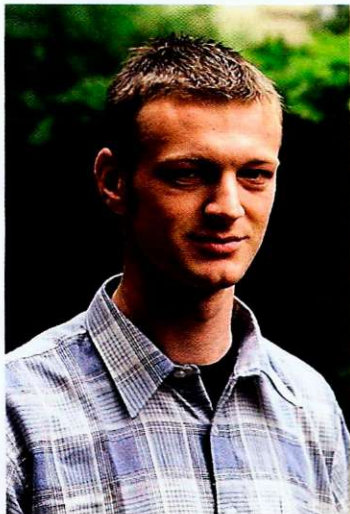
V mansardnem stanovanju na Malem trgu 4 v Ljubljani je bila skrita lokacija Sove.

Obstaja sum, da je znotraj Sove obstajala nekakšna vzporedna služba, ki je skrbela za to, da se postkomunistična elita obdrži na oblasti.

Lavrih skupaj z direktorjem Sove Matjažem Šinkovcem in njegovim namestnikom vstopil v prostore konspirativke na Malem trgu 4, da bi ugotovili, ali ni ta naprava prav tam. Obstaja utemeljen sum, da so z lokacije na Malem trgu prisluškovali sedežu SDS, ki je blizu.

Za učinkovitejšo Sovo Pri nadzorovanju Sove so se Jožef Jerovšek in drugi člani komisije večkrat spraševali, ali Sova ne živi še nekega drugega življenja. Glede na število zaposlenih se jim je včasih zdelo, da bi morala biti precej bolj učinkovita v službi svoje države. Ko so se ponavljali incidenti v Piranskem zalivu, je bilo presenetljivo, da Sova o tem ni nič vedela. Podobno je bilo pri vohunskem kombiju, ki so ga Hrvatje vrnili Drnovšku, ali pri gospodarskem kriminalu oziroma »slamnatih kupcih« slovenskih podjetij. »So bili morda določeni deli Sove, ki niso imeli naloge zbiranja za državo zelo pomembnih obveščevalnih podatkov, ampak so imeli morda kake druge zadolžitve?«

Obstaja torej utemeljen sum, da je znotraj Sove obstajala nekakšna vzporedna služba, ki je skrbela predvsem za to, da se postkomunistična elita obdrži na oblasti. **D**

Štrukljev raison d'être

Peter Avsenik

Pismo zbora profesorjev mariborske škofijske gimnazije je odločna in utemeljena podpora zasebnemu šolstvu.

«V zadnjem času učitelji, zaposleni v zasebnih šolah, z rastočo začudenostjo spremljamo delovanje sindikata za vzgojo, izobraževanje, znanost in kulturo (Sviz), ki s tako presenetljivo ostrino in vztrajnostjo zavrača nadaljnjo pluralizacijo šolske ponudbe v Sloveniji in posledično vsestransko obogatitev celotne slovenske družbe.» S temi besedami mag. Ivo Kerže, predstavnik zaposlenih Škofijske gimnazije Antona Martina Slomška iz Maribora, začne pismo, naslovljeno na glavnega tajnika Sviz Branimirja Štruklja, in razposlano medijem. Srednješolski učitelji katoliške gimnazije tajniku Sviza očitajo zlasti njegovo nasprotovanje predvidenim spremembam šolske zakonodaje, ki obeta 100-odstotno financiranje javno priznanega programa v zasebnih šolah. Delovanje sindikata je po Keržetovih besedah v popolnem nasprotju z njegovim poslanstvom, saj z napadanjem interesov vseh vpletenih v vzgojno-izobraževalne procese na Slovenskem napada tudi svoj lastni "raison d'être" – razlog biti. Zavzemati bi se namreč moral predvsem za nadaljnji razcvet zasebnega šolstva, in sicer na podlagi 41. in 57. ter 49. in 66. člena slovenske ustave, ki govorijo o pravici otrok in njihovih staršev do svobodne izbire izobraževanja ter o omogočanju svobodne izbire primerne zaposlitve.

Tudi če izvezemo jasna ustavna določila, da je izobrazba in poklic stvar svobodne odločitve posameznika (kot vemo, v zasebnih srednjih šolah starši plačujejo šolnino za svoje otroke), je bistvo, ki so ga hoteli izpostaviti mariborski učitelji, jasno. Edinole zasebno šolstvo lahko javnim nediskriminatorno omogoči zdravo konkurenco, ki bo koristila obojim. Štrukljevo sklicevanje na "ugledno študijo OECD" iz leta 2005, ki predvideva povečanje socialnega razslojevanja, je samo prelaganje odgovornosti. Mnenje, da bi celovito financiranje zasebnih šol povzročilo majhno število kakovostnih zasebnih šol in večje število podpopvprečnih javnih šol, namreč izraža le nezaupanje v vzgojno-izobraževalno usposobljenost prihodnjih slovenskih učiteljev. Ob dejstvu, da je zavod Antona Martina Slomška nedvomno katoliško usmerjena ustanova, pa se lahko vprašamo, ali ni Štrukljevo nasprotovanje zasebnim šolam, ki jih danes državni proračun financira 85-odstotno, le onemogočanje versko usmerjenih šolskih zavodov. Je že tako, da je tako ostro ločevanje Cerkve in države v sodobnih demokratičnih družbah zelo relativno, če že ne kar nemogoče.

Svoboda izražanja

Gašper Blažič

Ustavno sodišče je po osmih letih presekalo gordijski vozal sodnega pregona proti pisateljici Bredi Smolnikar.

Omenjeni pisateljici tako ne bo več treba umikati iz prodaje svoje knjige *Ko se tam gori olistajo breze*. Pregon proti njej je bil sprožen le zato, ker naj bi bil nekdo v glavnih junakih literarnega dela prepoznal svoje starše in pisanje smatral za žaljivo. Sprožen je bil sodni postopek, ki se je končal v prid tožnika. Posledice so bile za obsojeno pisateljico izjemno hude tako v finančnem kot moralnem smislu, ustavno sodišče pa je pred kratkim sodbo Okrožnega in Višjega sodišča v Ljubljani zavrnilo ter presodilo, da sta omenjeni sodišči v obravnavanem primeru pri omejevanju pravice do svobode umetniškega ustvarjanja dali preveliko težo subjektivnemu občutku prizadetosti tožnika.

Z odločbo ustavnega sodišča bi torej lahko rekli, da se je končal *Absurdistan*, kot je omenjeno dogajanje imenoval pisatelj Drago Jančar. Kajti če bi vzeli sodni pregon proti Smolnikarjevi za precedens, bi lahko s podobnimi argumenti Katoliška cerkev sodno preganjala D. Browna, avtorja razvpite *Da Vincijeve šifre*. Le-ta je namreč v svojem romanu v zvezi s krščanstvom napletel kar precej zgodovinskih »rac« in pačenja resnice, ki pa so nekakšna stalnica v umetniškem izražanju, mnogi, ki so željni oporekanja krščanstvu in Cerkvi, pa so na omenjena senzacionalna »odkritja« skočili kot sestradan volk na zajca. Primere pačenja najdemo tudi v slovenski literaturi. Na primer v drami *Bratka Krefta Celjski grofje*, kjer se kot tožnik Veronike Deseniške pojavi nihče drug kot Enea Silvio Piccolomini, ki ga iz zgodovine poznamo kot tržaškega škofa in kasnejšega papeža Pija II. Resnica pa je, da je bil Piccolomini predvsem humanist in diplomat, ne pa zloglasni cerkveni inkvizitor.

Dejstvo je, da je kombinacija svobode izražanja in pretirane občutljivosti lahko precej eksplozivna zmes. Dandanes se verjetno ne bi več zgodilo, da bi sveže natisnjeno pesniško zbirko kakšnega zelo nadarjenega pesnika namesto na prodajne police odpeljali v reciklažo papirnice Vevče (o čemer se je govorilo tudi na simpoziju v spomin dr. Jožeta Pučnika), in to samo zato, ker so morda oblastniki preobčutljivi na politične okoliščine, iz katerih je izšel pesnik France Balantič. Svoboda umetniškega izražanja in izražanja nasploh je vedno dvorezen meč, kar se je pokazalo lani, ko so muslimane po svetu razburile najprej karikature Mohameda, nato pa še del predavanja papeža Benedikta XVI. v Regensburgu. Izkušnje pa kažejo, da krščanska javnost na provokacije v zvezi z verskimi simboli še zdaleč ni tako občutljiva kot muslimanska.

Dvolični Kučan

Dr. Ljubo Sirc

Italijanski predsednik Napolitano in nekdanji slovenski predsednik Kučan uporabljata staro komunistično taktiko: odvrčata pozornost od komunističnih zločinov, s tem da brenkata na nacionalistične strune. Napolitano mora vedeti, da so italijanski komunisti v severni Italiji pomorili precej več Italijanov, kot jih je končalo v kraških fobjah. Med njimi niso bili le t. i. salò-fašisti marveč številni nekomunistični partizani.

Kučan tudi mora vedeti, da so v Sloveniji komunisti pobili veliko več slovenskih otrok kot fašisti pri Strunjanu. Povzdignil se je že tako visoko, da govori o »tragičnem in v marsičem zločinskem ... povojnem početju zmagovalcev (komunistov)«. Tragično je tisto, kar nekoga zadene po nesreči. Povojno pobijanje Slovencev ni zadelo po nesreči, marveč po skrbnem zločinskem načrtu komunistične partije po naukih »velikega Lenina«. Tudi ni bilo prav nič povojno, saj so komunisti že jeseni 1941 pod smrtno kaznijo prepovedali, da bi se kdor koli bojeval proti okupatorju, če ne sprejme njihove komande.

Ob koncu leta so že začeli »razredno vojno« in se lotili pobijanja kmetov vseprek kot razrednih sovražnikov ter jih nazadnje prisilili, da so varstvo pred grožnjami smrti iskali pri slovenskih sovražnikih. Marca 1943 so oskopili kocbekovce in sokole. Jeseni so »sodili« mihajlovičevcem, ker so se organizirali za napad na Nemce. Djilas, Velebit in Jovanović so se pogajali o premirju z Nemci v Zagrebu (to seveda ni bila kolaboracija), da bi mogli mirno napadati kraljevo vojsko. Daki v zadnji knjigi svojih spominov namiguje na priprave, da bodo komunisti skupaj z Nemci vrgli Angleže nazaj v morje, če se izkrcajo na Jadranu. To so bili po Kučanu vse prispevki »na oltar skupne zmage zaveznikov«. Da bi bilo to vse popolnoma jasno, so komunisti morili tudi padalce, ki so jih zavezniki pošiljali partizanom na pomoč, in še kakega zavezniškega oficirja za zvezo. Gospod Kučan, lepo prosim!

In če Kučan končno prizna »zločinsko početje zmagovalcev«, zakaj potem ne dovoli »svojim« sodnikom, da bi obsodili zločine? Zakaj njegovi sodniki ne dovolijo, da bi preiskali Ribičičeva hudodelstva? Ribičič je bil vsekakor namestnik šefa komunistične policije 1945/46, ko je bilo pobijanje na veliko na dnevnem redu. Vrh tega je dal Ribičič pobiti 12 partizanov na Pohorju, ker se mu niso zdeli dovolj komunistični, temveč »plavi«. Ker je bil to očiten zločin, je dolga leta preganjal Dušana Špindlerja, redkega poštenega komuniste, ki je hotel to hudodelstvo razkrinkati. Ribičič je tudi organiziral Nagodetov proces in dal Nagodeta po krivem ubiti.

Kučan je z Ribičičem tesno povezan – bil je njegov podpiranec in prijatelj. Pravi celo, da se je od Ribičiča veliko naučil. Je videti! Ribičiča pač ne pusti preganjati, ker bi se lahko sam znašel v zaporu po 378. členu KZ, ki so ga komunisti zbrisali leta 2004, a vseeno velja kot del mednarodnega prava.

Pišem o Kučanovih sodnikih, ker je večino starejših sodnikov izbral prav on, ko je bil predsednik komunistične zveze oziroma generalni sekretar partije. Za vse ustavne sodnike je prav on predlagal zaupanja vredne partije, ki sodijo po partijsko. Kdor tega ne verjame, naj gre gledat sodbe in postopke proti meni. Urednik Demokracije ima glavne dokumente in komentar, kar si lahko vsakdo ogleda. Bilo je nekako takole: ko sem se po 34 letih vrnil domov in se zapletel v nesrečno kandiduro za predsednika pri LDS, me je začel Kučan oblegati in mi neprestano riniti pod nos Špelo Furlan, svojo predstavnico za stike z javnostjo, kot zgled, po katerem naj se ravnam. Ker sem seveda imel to za nesramnost, me je začel preganjati. Pri vsem tem se Kučan spreneveda, da »spodkopavanje avtoritete sodstva minira pravno državo« (Demokracija, 18. 1. 2007). Pravno državo je Kučan miniral že do take mere, da je bolj ni mogoče. Sodstvo so njegovi ljudje, ki se skrivajo za sicer primer-nim trajnim mandatom. Po mednarodnem pravu bi se najprej morali vsi zagovarjati po 378. členu KZ oziroma po mednarodnem pravu, in sicer kot člani partije

množičnega pobijanja in insceniranih procesov. Kot sem rekel, naj bi si za prvo silo vsakdo ogledal sodbe in postopke proti meni, ki so neverjetno barbarstvo. Najhuje pri vsem tem je, da je še precejšen del Slovencev takih šlev, da si še vedno niso na jasnem, kaj so Kučan in njegovi

Zakaj njegovi sodniki ne dovolijo, da bi preiskali Ribičičeva hudodelstva?

komunisti. Zaradi komedijantstva LDS se celo naslednica komunistične partije spet krepi.

Kaj k vsemu temu pravi Borut Pahor? To ga javno sprašujem. Za sedaj še verjamem, da je iskren, vendar se mi zdi neverjetno, da se ne bi zavedal, da ga ima pokvarjena stara garda za špansko steno. Če misli resno, kar govori, bi moral pretrgati vsako zvezo z nasledstvenimi organizacijami partije množičnega pobijanja, ustanoviti novo socialdemokratsko stranko in preprečiti vstop vanjo vsem zakrknjenim starim komunistom. ■

Še vedno aktualni predsednik LDS Kacin je svoj odstop z mesta predsednika ponudil na seji sveta stranke, na kateri je precej presenetljivo predlagal, naj ga takoj razreši z mesta predsednika stranke in do kongresa začasno imenuje njegovega vršilca dolžnosti. Svet se je na predlog Jožefa Školča odločil za malo manj radikalen prehod. S Kacinovo ponudbo se je le seznanil in odločil, naj Kacin stranko vodi do kongresa, ki naj bi bil enkrat jeseni. Kot je med sejo novinarjem dejal Kacin, se je za odstop, ki je zanj dokončen, odločil zato, da bi omogočil sanacijo stranke. Kot je dejal, naj bi se že nekaj časa z ljudmi v stranki pogovarjal, kako bi okrepili zaupanje v stranko, pri tem pa je prišel do spoznanja, da niti predsedniško mesto ne more biti tabu. No, zadeva ima v resnici nekoliko drugačno ozadje. Eden glavnih razlogov za Kacinov odstop je bil najverjetneje poziv predsednika sveta LDS Aleša Guliča, naj Kacin razmisli o tem, kako bi stranka znova pridobila zaupanje javnosti, v okviru tega pa tudi o svojem odstopu. Če je Kacin do zdaj prezrl vse podobne pozive, tega seveda ni mogel. Gulič je namreč eden redkih vidnejših poslancev, ki po številnih izstopih iz stranke in njene poslanske skupine vztrajajo v stranki. Poleg tega je s pozivom Kacinu, naj odstopi, zavezal usta tistim, ki so namigovali, da je Kacin imenoval Guliča na mesto predsednika sveta stranke zato, da bi slednji ne zahteval njegovega odstopa. No, Gulič je bil seveda z odločitvijo pričakovano zadovoljen. Kot je dejal, je Kacinova odločitev za stranko dobra, ni pa želel povedati, kdo bi ga po njegovem mnenju lahko nasledil. Nekateri kot morebitnega novega predsednika stranke

Kacinov zadnji tango

Aleš Kocjan, foto: FOTO SPRING, Bor Slana, arhiv Demokracije

Jelko Kacin je pretekli teden napovedal, da bo Liberalno demokracijo Slovenije vodil le še do kongresa stranke, ki naj bi bil enkrat jeseni. Njegovo politično kariero so zaznamovale številne in nikoli dokončno pojasnjene afere.

Kacin v času osamosvojitvene vojne, ko je prvič in zadnjič zares blestel.

vidijo Jožefa Školca, ki je javno že dejal, da bi morala stranka novega predsednika iskati širše. Med kandidati omenjajo Aleša Guliča, Mojco Drčar Murko in celo Janeza Potočnika. Gulič je takoj po Kacinovem odstopu dejal, da se zagotovo ne bo potegoval za Kacinov položaj, naslednji dan pa je svoje stališče nekoliko spremenil, rekoč, da je gotovo le, da se zarečenega kruha največ poje.

Kadrovske rošade Kacinova kariera, ki bi se, potem ko po jesenskem kongresu ne bo več predsednik LDS in ko se mu bo iztekel tudi mandat evropskega poslanca, lahko končala, ima dve plati – pozitivno in negativno. Zelo pozitivno vlogo je Kacin odigral v času slovenskega osamosvajanja, ko je kot minister za informiranje domačo in svetovno javnost seznanjal z dogajanjem v vojni. Njegovi nastopi so bili tako prepričljivi in suvereni, da so nekateri malo za šalo, malo pa zares ugotavljali, da je Kacin sam dobil pol vojne. Po koncu vojne je svojo politično pot nadaljeval v SDZ, ko se je del slednje pridružil LDS, pa v tej stranki. V LDS se je začelo tudi Kacinovo manj bleščeče obdobje v politiki, saj so ga zaznamovale predvsem afere. Tako se je Kacin, potem ko je leta 1994 po vnaprej znanem scenariju zamenjal obrambnega ministra Janeza Janšo, na obrambnem ministrstvu lotil temeljite kadrovske čistke. V njej se je morala v nekaj tednih z vseh

vidnejših položajev posloviti vrsta ljudi, ki so bili politično blizu Janezu Janši, in čeprav je Kacin v javnosti zagotavljal, da so bile vse premestitve strokovno utemeljene, ni bilo mogoče prezreti, da je odstavljene kadre nasledil predvsem star jugoslovanski kader iz časov JLA.

Iz približno istega časa izvira tudi t. i. afera komunikacijskih treningi, v kateri so zaposlenim na ministrstvu s pojasnilom, da preverjajo njihove komunikacijske sposobnosti, pred kamero postavljali tudi vprašanja o njihovih političnih preferencah. Koliko ljudi je bilo zaradi »napačnih« pogledov premeščenih na drugo delovno mesto, ni znano, afera pa je v javnosti povzročila veliko polemik in razburjenja.

S tem pa kadrovske rošade na ministrstvu ni bilo konec. Kacin je v času svojega mandata ukinil specialno brigado Moris, ki je v času osamosvajanja odigrala eno ključnih vlog. Najprej je zamenjal

Gulič pozval Kacina k odstopu.

Eden najspornejših Kacinovih poslov je bila obnova ruskih tankov T 55.

njenega poveljnika Toneta Krkoviča, brigado postavil na stranski tir in jo na koncu razpusil.

Sporni nakupi orožja V času svojega ministriovanja se je Kacin zapletel v več spornih nakupov orožja, ki mu je bilo kot nekdanjemu »nakupovalcu« vojaške opreme v Iskri Commercu očitno še posebej pri srcu. Kacin ga je najraje nakupoval v Izraelu, od koder izvira večina orožja iz tistega časa. Eden njegovih spornejših poslov je bil nakup 155-milimetrskih havbic. Havbice naj bi bile nove, vendar se je izkazalo, da so bile najverjetneje že uporabljene. Vse so imele po pisanju Slovenskih novic prevrtane cevi, kar bi lahko pomenilo, da so nam Izraelci prodali staro šaro. Za piko na i je ena izmed njih med vajo na vadišču Poček predčasno eksplodirala, pri tem pa ubila enega vojaka, drugega pa zaznamovala za vse življenje. Nesrečo so v poznejši preiskavi

sicer pripisali t. i. človeškemu faktorju, vendar govorice in vtisi o tem, da je bila eksplozija posledica napačne izdelave, niso nikoli potihnila.

Še spornejši posel je Kacin izvedel z obnovo 30 starih sovjetskih tankov T 55. Obnova, ki jo je izvedla Sistemska tehnika po izraelski licenci, je stala 52,5 milijona evrov (to je skoraj toliko, kot stane danes 30 novih oklepnikov patria), se je začela leta 1994, končana pa je bila leta 2001. Po prenovi so tanke javnosti predstavili kot deveto čudo, takoj nato pa so jih odpeljali v vojašnico v Mariboru, kjer stojijo še danes. Kot se je izkazalo pozneje, so tanki za uporabo v okviru zveze Nato neuporabni in so lahko le še strateška rezerva Slovenske vojske, kar pa glede na to, da v Sloveniji vojne ni pričakovati, pomeni, da bodo na koncu pristali v razrezu, ne da bi jih enkrat samkrat uporabili v kakšni nalogi.

V času Jelka Kacina je bila sprejeta tudi odločitev o nakupu 12 šolskih vojaških letal pilatus. Ministrstvo za obrambo je takrat nakup opravičilo s pojasnilom, da si Slovenija želi ohraniti odlične vojaške pilote, ki so prebegnili iz JLA, vendar so prav ta letala pozneje povzročila odhod večjega števila pilotov. Piloti, ki jih je obrambno ministrstvo želelo obdržati, so namreč pred tem večinoma leteli v reaktivnih letalih, pilatusi pa so bili šolska letala (vmes so jih v ►

Ivo Hvalica je bil tako kot pozneje LDS žrtev Kacinove agresivnosti.

Matevž Tomšič: »Kacin je ugotovil, da ni smiselno vztrajati.«

Milan Balažič: »Kacin ne bi smel voditi takšne stranke.«

► sodelovanju z Izraelci nadgradili z avioniko vojaških lovcev, imenovano Hudournik) in nikakor niso mogli nadomestiti reaktivcev. Zdaj pilatusi, ki so nas samo v procesu nadgradnje stali okoli 50 milijard tolarjev, brez prave vrednosti stojijo na letališču Cerklje ob Krki, iz Slovenske vojske pa odhaja čedalje več pilotov.

Kacin, ki je najbolj odgovoren za vse omenjene nakupe, danes pravi, da odločitve zanje ni spre-

jel sam, saj je morala vse nakupe potrditi tudi vlada, vendar ga to ne odvezuje od odgovornosti. Minister in njegov strokovni štab naj bi bila strokovnjaka na svojih področjih in naj bi najbolje vedela, kaj kupujeta. In če bi videla, da nakup ni smotrno, bi morala vladi predlagati, naj ga ne potrdi. Kacin tega seveda ni storil, v ozadju pa se je namigovalo, naj bi bile razlog za to tudi provizije.

Od klanca do napada z Delom

Sicer pa je imel Kacin v svojem mandatu še nekaj osebnih, a nič manj odmevnih afer. Ena bolj znanih je bila nesreča, ki jo je s svojim nissanom povzročil na Gorenjskem, v njej pa je bila na avtobusu, ki je bil udeležen v nesreči, huje ranjena hrvaška državljanka. O nesreči se je takrat veliko ugibalo in pisalo (med drugim, da jo je Kacin povzročil v vinjenem stanju), vendar še danes ni znano, da bi Kacina zaradi nje doletele kakšne sankcije. Še kazenska ovadba, ki jo je takrat proti njemu s precejšnjo zamudo vložila policija, se je menda izgubila neznano kam. Očitno lahko to, da si ob pravem času v pravi stranki, dela čudeže, ampak to so seveda le namigovanja.

Podobno kot pri nesreči jo je Kacin brez večjih političnih in

kazenskih sankcij odnesel leta 1998, ko je kot poslanec v državnem zboru s časopisom po glavi udaril poslanca Iva Hvalico. Po dogodku se je izgovarjal, da je izgubil živce, ker mu je Hvalica očital, da si je prilastil ograjo, ki je obdajala bežigrajsko vojašnico, in si jo dal pripeljati na svoj dom na Besnici (danes Kacin živi v Senožetih), in se je Hvalici tudi opravičil, vendar mu vtisa, da gre za agresivnega človeka, ni uspelo nikoli več popraviti.

Kacinova agresivnost A vrni-mo se v današnji čas. Prav Kacinova agresivnost in pomanjkanje sposobnosti sprejemanja argumentov drugih je po mnenju sociologa in docenta na Fakulteti za družbene vede dr. Matevža Tomšiča eden od razlogov, zakaj je LDS v času njegovega vodenja razpadla. Kot pravi Tomšič, ki Kacinu sicer priznava, da ni izključni in glavni krivec za razpadanje stranke (težave v LDS so globlje in presegajo samo vodenje stranke), je k razpadu stranke precej prispeval prav Kacinov značaj. »Čeprav Kacinu ni mogoče pripisati edine in tudi ne glavne odgovornosti za krizo stranke, je s svojo konfliktnostjo in težnjo po 'komandnem vodenju' precej pripomogel k

delitvam znotraj stranke, hkrati pa je z radikalnostjo in s populizmom pri nastopanju navzven zmanjševal njeno verodostojnost. Gre sicer za osebo z dobrimi operativnimi sposobnostmi, ki pa nima ustreznih sposobnosti strateškega razmišljanja in delovanja,« pravi Tomšič. Podobnega mnenja je tudi profesor na katedri za analitsko politologijo na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani dr. Milan Balažič. Balažič Kacinov odstop označuje kot logično nadaljevanje propadanja te stranke, h kateremu je dal svoje pospeške tudi sam Kacin. Kacina vidi kot precej konfliktno osebo. »Kacin preprosto že po svoji osebnosti strukturi ni politično integrativna in inkluzivna oseba, ampak prej politični vojščak za prvo frontno linijo. S svojo konfliktnostjo je razgradil še tisto malo, kar jih je pred njim držalo skupaj, in na koncu pokopal sebe, saj je v stranki in javnosti deloval le še kot simbol razkroja stranke,« pravi Balažič.

Sicer pa se mnogi v teh dneh sprašujejo, kaj za LDS pomeni Kacinov odstop in kaj bi lahko prinesel stranki. Milan Balažič, ki meni, da je bil Kacinov odstop prezgoden, če je res imel namen reformirati stranko, in prepozen, če bi ta stranka želela preživeti, pravi, da bi lahko Kacinov odstop LDS prinesel zadnjo priložnost za njeno reorganizacijo. Po njegovo pa bi morala biti ta temeljita in bi poleg temeljite reorganizacije in konsolidacije morala vsebovati tudi nov liberalni programski poudarek in novega voditelja. »Če to uspe, lahko LDS pričakuje, da bo prestopila parlamentarni prag. Zdaj ima škarje in platno v rokah predvsem skupina, zbrana okrog strankarskega veterana Jožefa Školčiča. Kolikor pa se bo stara zgodba rapidnega gnitja nadaljevala, se bomo o tej stranki učili le še iz zgodovinskih čitank,« pravi Balažič.

Prihodnje dogajanje v LDS bo torej odvisno predvsem od tega, kako bodo tisti, ki so v njej ostali, znali upravljati s stranko. Kacina, ki bi jih oviral pri tem, ni več, zato bo mogoče njihova naloga nekoliko lažja. Če ni seveda že prepozno. **D**

ANKETA

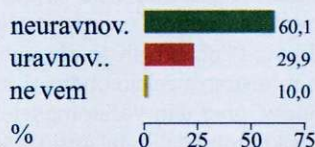
Ali verjamete indicem, do so nekateri znotraj Sove prisluškovali SDS?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kako ocenjujete ravnanja predsednika republike Janeza Drnovška?

Glasevalo: 381

DEMOKRACIJA

Po naših podatkih je Kacinov odstop glavne akterje na levici precej presenetil, saj so pričakovali, da bo stranko vodil vsaj še do volitev. Tudi zato nihče še ne ve, kaj narediti s stranko – jo reformirati ali pa prepustiti nadaljnji agoniji in več truda vložiti v Društvo Zares. Glede na to niti niso tako iz trte izvite govorice, da bi se lahko vanjo vrnili nekateri od tistih, ki so v preteklih tednih iz nje izstopili.

Janez Drnovšek, ustanovitelj, in Stane Pejovnik, novi voditelj gibanja

Matjaž Švagan, poslanec LDS

Po enem letu nič več tako množično.

Slepilni manever?

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Gibanje za pravičnost in razvoj je v teh dneh znova pritegnilo pozornost širše javnosti, saj se je Janez Drnovšek umaknil z mesta predsednika gibanja in ostal samo član.

Svoj »sestop z oblasti« je Janez Drnovšek napovedal že nekaj dni pred občnim zborom, saj je Gibanje za pravičnost in razvoj po njegovih besedah nepolitično, z odstopom pa naj bi razrešil konflikt interesov, češ ali v javnih nastopih govori kot predsednik države ali kot predsednik gibanja. Občnega zbora se je udeležilo okrog sedemdeset članov gibanja, kar je glede na evidentirane dosedanje

člane – le-teh je več kot tri tisoč – malo. Lanskega ustanovnega zbora na Turjaku se je udeležilo okrog tisoč ljudi, kar kaže na to, da je vnema za Drnovškovo gibanje nekoliko popustila. Vodstvo manjšo udeležbo opravičuje z izgovorom, da gibanje ni bilo zamišljeno kot množično shajanje.

Novi časi, nov predsednik Z občnim zborom je Gibanje dobilo

novega predsednika. To je postal prof. dr. Stane Pejovnik, dekan Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. Dosedanji voditelj Janez Drnovšek je izrazil upanje, da novi predsednik ne bo popustil političnim pritiskom. Stane Pejovnik pa ni tako neznan v politiki, saj je bil do jeseni mestni svetnik LDS, pred novim letom pa naj bi bil stranko zapustil. Precej časa je bil

državni sekretar na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport v času, ko je vladala LDS, v njenih vrstah je bil tudi predsednik odbora za znanost, tehnologijo in razvoj ter član sveta stranke. Na jesenskih lokalnih volitvah je kljub Drnovškovim zagotovilom, da je gibanje nepolitično, v Ljubljani nastopil kot nosilec liste Gibanja za pravičnost in razvoj, vendar neuspešno. Pejovnik je prepričan, da ima gibanje dober program in nima dnevnih ciljev, pač pa išče pot za uresničitev svojih ciljev. Iz njegovih izjav novinarjem pa je bilo mogoče razbrati tudi bojazn, da Gibanje za pravičnost in razvoj za širšo javnost ne bo več tako privlačno kot prej, ko ga je vodil Janez Drnovšek.

Ugibanja o prihodnosti Izvolitev novega predsednika je sprožila tudi različna vprašanja o tem, kakšna naj bi bila prihodnja vloga gibanja in kakšne načrte naj bi imel Drnovšek. Pejovnik je bil v svojih izjavah skop, v odgovoru na vprašanje, ali bi gibanje podprlo Janeza Drnovška pri vnovični kandidaturi za predsednika države, pa je odgovoril, da bi Drnovška osebno podprl. Poslanec LDS in član gibanja Matjaž Švagan pa je prepričan, da si vnovične Drnovškove kandidature želi večina Slovencev, vendar meni, da bi Drnovšek moral kandidirati neodvisno, torej brez podpore gibanja. Med zanimivimi ugibanji je tudi teorija o povezavi z Društvom Zares, iz katerega naj bi se razvila nova stranka. Eden od članov gibanja Dragomir Nikolić, ki se ukvarja s homeopatijo, je novinarjem vrgel kost z izjavo, da se Drnovšek ne umika z vrha gibanja, ampak se samo pripravlja na novo funkcijo, in sicer funkcijo predsednika države, na koncu pa se je izkazalo, da je šlo le za ugibanje.

Na občnem zboru so sprejeli finančno poročilo, v prihodnje pa naj bi razmislili tudi o novem sedežu gibanja. Le-ta je bil doslej kar pri Drnovšku doma na Zaplani. Še vedno pa bo pomembno funkcijo opravljala spletna stran gibanja, medtem ko se na občnem zboru o ukradenem računalniku in teorijah zarote ni veliko govorilo. **D**

Parlamentarna matematika

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Novo razmerje sil v parlamentu, ki je posledica izstopov poslancev LDS, je sprožilo prerazporejanje funkcij v delovnih telesih. Odprtih ostaja še nekaj vprašanj, najbolj pa izstopa prerivanje za odbor za evropske zadeve in komisijo za nadzor Sove.

Petkov kolegij predsednika DZ ni prinesel končne rešitve glede zasedbe delovnih teles.

Prejšnji teden se je že zdelo, da bodo dolgotrajni pogovori predsednika DZ Franceta Cukjatija s predstavniki poslanskih skupin o razdelitvi mest v državnem zboru vendarle rodili oprijemljive sadove. Pred kolegijem predsednika DZ prejšnji petek naj bi tako ostalo le nekaj manjših nesoglasij.

Novo razmerje sil Vzrok za omenjene preobrate je bilo postopno odtekanje poslancev iz poslanskega kluba LDS v poslanski klub druge stranke oziroma med nepovezane poslance. LDS je zdajšnji mandat začela s 23 poslanci, po vseh odhodi zadnjih tednov pa jih je ostalo še enajst. Na njen račun so se okrepili predvsem Socialni demokrati

(SD), ki so zdaj s 14 poslanci najmočnejša opozicijska skupina v parlamentu. Poleg teh je sedem nekdanjih poslank in poslancev LDS sestavilo poslansko skupino nepovezanih poslancev (NP), Slavko Gaber pa je po odhodu iz LDS ostal neopredeljen. Situacija je tem bolj zanimiva, ker so se med »prestopniškimi« poslanci znašli tudi podpredsednik DZ Marko Pavliha ter predsednika odbora za nadzor proračuna in javnih financ oziroma komisije za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb Milan M. Cvikl in Davorin Terčon.

Opozicijsko prerazporejanje Po prvotnem skupnem predlogu poslanskih skupin SD, LDS in NP naj bi SD pripadla tri predsedniška in

pet podpredsedniških mest, LDS naj bi dobila štiri predsednike in tri podpredsednike, nepovezani poslanci pa eno predsedniško in štiri podpredsedniška mesta. Med najzanimivejšimi predlogi naj bi predsedovanje komisiji za nadzor proračuna in javnih financ po Cviklovem prestopu ostalo v pristojnosti LDS, Davorin Terčon pa bi kljub prestopu v vrste NP ohranil funkcijo predsednika komisije za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb. Ob seštevku naj bi bili v SD po lastnih besedah glede na svojo številčnost na slabšem, zato pa bi kot največja opozicijska skupina, ki ima pravico do podpredsednika DZ, na to mesto predlagali dosedanjega nosilca položaja Marka Pavliho.

Poleg tega naj bi NP pripadli podpredsedniški stolčki v odborih za finance in monetarno politiko, za okolje in prostor, za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter v odboru za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje. Že omenjeni Slavko Gaber bi ostal podpredsednik ustavne komisije.

Koalicija za uravnoteženje S predlogom z začetka meseca pa so bili vidno nezadovoljni v koalicijskih skupinah, saj naj bi preveč posegal v razmerja med parlamentarno pozicijo in opozicijo. Opozicijske skupine bi namreč pridobile več, kot bi bilo mogoče pričakovati iz števila njihovih poslancev. LDS bi tako dodatno zasedla po eno mesto v odboru za šolstvo in v

Dve komisiji za 13 let sumljivih poslov

Parlamentarno ozračje zadnje tedne segrevajo tudi zahteve po raziskovanju sumljivih orožarskih poslov. Kot vse kaže, se bosta nazadnje v lov za nepravilnostmi pognali kar dve državnozborski komisiji. DZ je že na rednem marčevskem zasedanju na pobudo 32 opozicijskih poslancev odredil ustanovitev preiskovalne komisije za preverjanje nakupa več kot sto osemkolesnih oklepnikov finske Patrie s strani ministrstva za obrambo. Edini kandidat za predsednika komisije je Milan M. Cvikl (SD, prej LDS).

Kolegij predsednika DZ pa je na redno aprilsko sejo uvrstil tudi predlog poslancev koalicijskih strank SDS, NSi, SLS in DeSUS. Ti se zavzemajo za preiskavo zloglasnih nakupov opreme Slovenske vojske in vladnega letala med letoma 1994 in 2007. Koalicijski poslanci so sprva sicer želeli preiskavo teh nakupov vključiti v delo prve komisije, a soglasja ni bilo mogoče doseči. V preiskavo naj bi vključili nakupe lahkih šestkolesnih oklepnikov, že omenjenega vladnega letala, vadbenih letal pilatus in izraelskih havbic ter obnovo tankov T 55-S.

Oklepniki finske Patrie, ki se bodo izdelovali v sodelovanju z Gorenjem.

odboru za kmetijstvo, NP po eno mesto v komisiji za nadzor proračuna in v komisiji za odnose s Slovinci v zamejstvu in po svetu, SD pa mesto v odboru za zdravstvo. Po besedah vodje PS SDS Jožeta Tanko je bilo predlagano povečanje števila mest v odborih namesto pričakovane preproste prerazporeditve zanje presenečenje. Zato so se v koaliciji lotili priprave alternativnega predloga.

Po njihovem predlogu, s katerim so koalicijske stranke sicer v celoti ugodile predlaganemu povečanju števila članov iz vrst opozicije, naj bi hkrati za uravnoteženje položaja predlagali dopolnitev sestave določenih delovnih teles s svojimi člani. Najbolj »podhranjena« glade na svojo številčnost v parlamentarnih klopeh naj bi bila prav največja stranka SDS. Po koalicijskem predlogu naj bi slednja zato pridobila dve mesti v komisiji za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb ter mesto v komisiji za nadzor proračuna, SLS bi po novem dobila člana odbora za šolstvo, NSi pa člana odbora za visoko šolstvo.

Zataknilo pa se je pri predlogih za (pod)predsedniška mesta. SDS naj bi bila po mnenju koalicije upravičena do treh podpredsedniških mest, in sicer v odborih za notranjo politiko, upravo in pravosodje, za obrambo in za

zadeve EU. Slednje naj bi prešlo z LDS prešlo na SDS, pri čemer pa niso našli skupnega jezika.

Še brez dogovora SD načeloma ni nasprotovala predlogu koalicije, saj naj po besedah vodje njihove poslanske skupine Mirana Potrča glede položajev ne bi imeli »več nobenih želja«. V NP pa so poudarili potrebo po čim hitrejši uskladitvi predlogov, da ne bi zaradi tega trpelo delo DZ. Opozorili so na »simptomatičnost« koaliicijskega predloga, s katerim bi si parlamentarna večina priskrbelo večino v zadnje čase izredno občutljivi komisiji za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb.

Nesoglasja, ki so se sprva zdela zanemarljiva, so prejšnji petek na sestanku kolegija predsednika DZ

vendarle prinesla preobrat. Da svoje volje ne bi dosegli le s preglasovanjem, sta vodji poslancev NSi in SDS Jožef Horvat in Jože Tanko predlagala umik te točke z dnevnega reda. Jasno je bilo namreč, da z izjemo SNS ni bilo dovolj stičnih točk z opozicijo. V LDS, SD in NP so nasprotovali umiku točke z dnevnega reda kolegija. Miran Potrč je opozoril na nujnost po čimprejšnjem sprejetju rešitve, saj poslanci, ki so prestopili iz LDS, do nadaljnjega ne morejo opravljati funkcij v delovnih telesih. Kljub nasprotovanju omenjene trojke so predstavniki SDS, SLS, NSi, DeSUS in SNS potrdili preložitve odločanja o vročih stilih.

Manevrskega prostora je sicer iz dneva v dan manj, vendar do dogovora lahko pride na vnovični seji kolegija predsednika DZ. Jutrišnja odločitev bi še zmeraj omogočila uvrstitev glasovanja o položajih v delovnih telesih na plenarno zasedanje DZ, ki se bo začelo 23. aprila. Kljub predlogu SD, da bi glasovanje o kandidatu za podpredsednika DZ Marku Pavlihi opravili ločeno na aprilski seji, bo glasovanjem o tem potekalo hkrati z drugimi.

Nujen dogovor Ob vseh zapletih se postavlja vprašanje, ali gre pri omenjenih prerazporeditvah le za prestiž ali še za kaj drugega. Nedvomno prinašajo članstvo v odborih in visoki položaji v njih tudi dodatne finančne stimulacije. Delo v odborih pa je tudi pomemben vzvod za vplivanje na posamezne zakone in pripravo na plenarne seje parlamenta. Petkova odločitev koalicije o umiku neusklajene točke z dnevnega reda je bilo znamenje dobre volje, a popuščanje bo potrebno na

Poslanec SD Marko Pavliha

Poslanec SD Milan M. Cvikl

Vodja PS SDS Jože Tanko

obeh straneh, sicer bo dolgoročno trpelo delo parlamenta, kar pa v času intenzivnih priprav na zahtevno predsedovanje EU gotovo ni zaželeno. ■

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Bodo v državnem zboru zastopani tudi slovenski izseljenci in zamejci?

Diaspora v parlamentu?

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Razprava o vključitvi predstavnikov Slovencev zunaj meja naše države v državni zbor je dobila nov zagon. V prejšnjih mesecih so pobudo za spremembo ustave pripravili v Novi Sloveniji, zdaj pa se je oglasila Konferenca SSK za Italijo.

Konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) za Italijo, ki je imela prejšnji torek v Gorici svoj občni zbor, je sprejela resolucijo, s katero zahteva spremembo slovenske zakonodaje. S tem bi omogočili izvolitev dveh poslancev – predstavnika zamejcev oziroma Slovencev po svetu – v državni zbor Republike Slovenije.

Poslanci NSi so že novembra lani predlagali spremembo nekaterih členov ustave, ki bi bila podlaga za sprejetje zakonov, s katerimi bi nato omogočili zastopnost Slovencev zunaj meja v našem hramu demokracije.

Poseg v ustavo Šlo naj bi za spremembo 5. in 80. člena Ustave RS ter njeno dopolnitev s členom 63. a.

S prvo naj bi omogočili »posebne pravice in ugodnosti,« ki bi jih v Sloveniji uživali izseljenci, zdomci in zamejci brez slovenskega državljanstva. Ključen pa je dodatek k 63. členu, po katerem so avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah ter slovenski izseljenci in zdomci neposredno zastopani v državnem zboru. Z 80. členom bi se točneje opredelila nova sestava DZ, ki bi ga sestavljalo 94 poslancev, od tega po en poslanec madžarske in italijanske manjšine v Sloveniji, po dva poslanka slovenskih manjšin v sosednjih državah ter po dva poslanka izseljencev in zdomcev. Za vložitev ustavne pobude bo potrebnih vsaj 30 podpisov poslancev (pod njo se je podpisalo vseh devet predstavnikov NSi), za kasnejše sprejetje

predloga pa kar dvetretjinska večina oziroma 60 poslancev.

Podobno je v tujini V poslanski skupini NSi so se za predlog ustavnih sprememb odločili, potem ko so »potipali« razpoloženje rojakov iz tujine. Sami poudarjajo številčnost slovenske diaspore in interes, ki ga Slovenija nedvomno ima z vključevanjem le-te v gospodarsko, politično in kulturno življenje nacije.

V poslanski skupini NSi ob tem navajajo resolucijo 1035 Parlamentarne skupščine Sveta Evrope o Evropejcih, ki živijo v tujini, iz leta 1994 ter Priporočilo 1410 te skupščine iz leta 1999, ki govori o povezavah med Evropejci, ki živijo v tujini, in njihovimi državami izvora. Oba dokumenta izražata pozitivne učinke iz-

seljencev pri krepitvi vezi med narodi in vladajočimi elitami.

Kot primerjavo iz bližnjega sosedstva pa v NSi navajajo italijanski primer, kjer v tujini živeči Italijani lahko volijo tako člane rimske poslanske zbornice kot senata. Izseljenci tako izberejo 12 poslancev in šest senatorjev. Ob tem je treba opozoriti, da italijanska poslanska zbornica šteje kar 630 članov, senat pa 315.

Naj dodamo, da v 140-glavem hrvaškem saboru poleg osmih pripadnikov na Hrvaškem živčih manjšin sedi tudi pet predstavnikov hrvaške diaspore.

Možnost večje integracije Pobudo NSi večinsko podpirajo tudi poslanci SLS, ki so se podpisali pod predlog za spremembo ustave, nam je potrdil vodja PS Jakob

Presečnik. »Tak je bil tudi sklep komisije za Slovence po svetu, ki ji predseduje naš poslanec Janez Kramberger,« je dodal Presečnik, ki pa je glede na zdajšnje politične razmere pesimističen glede možnosti, da bi predlog dobil potrebno podporo.

Podpredsednik SDS in šolski minister Milan Zver načeloma podpira zamisel Konference SSK za Italijo o skupno dveh predstavnikov zamejcev in zdomcev v DZ. »Takšna vključitev bi po mojem mnenju pomenila integracijo diaspore z matico. Tudi v drugih državah poznajo integracijo zamejcev in zdomcev v enega od domov parlamenta, kar za našo ureditev pomeni, da bi jih lahko vključili bodisi v državni zbor bodisi v državni svet,« pravi Zver, ki se hkrati dobro zaveda težavnosti pri doseganju kompromisa. »Dejstvo je, da stranke levega oziroma levosredinskega bloka prav zaradi t. i. političnih kalkulacij niso naklonjene morebitni vključenosti zdomcev in zamejcev v naš zakonodajni organ,« opozarja minister.

Naš sogovorec prav tako izpostavlja dobre odnose, ki jih sedanja vlada goji do rojakov v tujini. »Eden od dokazov za to je prav gotovo to, da smo dvignili rang vodje urada za Slovence v zamejstvu in po svetu na raven državnega sekretarja in mu s tem dali pomembno vlogo in mesto. Konkretno za ministrstvo za šolstvo in šport lahko rečem, da smo z novimi prijemi zagotovili nadaljnje učenje slovenskega jezika novim in novim generacijam. Za Slovence v zamejstvu in po svetu imamo pripravljen nov organizacijski in vsebinski koncept, ki ga bomo v prihodnosti začeli uresničevati,« delo vlade na tem področju ocenjuje Zver.

Skeptična opozicija Zanimivo je, da bojazni pred političnimi kalkulacijami ne skrivajo niti v opoziciji, a si jo predstavljajo v zrcalno nasprotni podobi.

Prvak SNS Zmago Jelinčič absolutno ni naklonjen vključitvi predstavnikov Slovencev v zamejstvu in po svetu v parlament. »V SNS sodimo, naj ima vsakdo volilno pravico in odloča o državi, v kateri plačuje davke,« pravi Jelinčič, poleg tega po njegovo

Podpredsednik SDS Milan Zver

Predsednik SNS Zmago Jelinčič

rojaki v tujini ne morejo pravilno odločati o slovenski politiki, ker slovenskih razmer ne poznajo dovolj dobro. Zato v SNS zagovarjajo stališče, da ne bodo dovolili, »da bi nekdo iz tujine krojil usodo naše države«. Jelinčič, ki poudarja, da niti zamejci niso enotni glede tovrstnih predlogov, vidi v potezi NSi predvsem način za pridobitev dodatnih glasov, ki pa zaradi dvetretjinskega praga, potrebnega za posege v ustavo, bržkone ne bo uspešen.

V LDS prav tako niso navdušeni nad nenehnimi posegi v ustavo, kot nam je dejal namestnik vodje poslanske skupine Aleš Gulič. O konkretnem predlogu NSi pa se Gulič ni želel natančneje opredeliti, saj je zadeva ne nazadnje še v fazi neformalnih pogovorov. Ob tem poslanec LDS opozarja, da bi bili ob sprejetju tujih državljanov v slovenski parlament državljani Slovenije na neki način »hendikepirani«, saj bi državljani drugih držav odločali tudi o nji-

Poslanci Nove Slovenije predlagajo širitev DZ na 94 poslancev.

V italijanskem parlamentu sedi 18 predstavnikov Italijanov po svetu.

hovih davkih. Poleg tega obstoječa zakonodaja, ki jo bo treba še implementirati, po Guličevu ponuja rešitve, ki Slovincem v tujini v zadostni meri omogočajo vključitev v življenje matice.

Podobno o morebitnih drugih načinih za vključitev zamejcev v slovenske politične odločitve misli tudi vodja poslancev SD Miran Potrč. »Lani sprejeti zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja med drugim določa pglavitna nosilca sodelovanja med RS ter Slovenci v zamejstvu in po svetu, in sicer sta to Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Poleg tega obstajata sveta za Slovence po svetu in v zamejstvu kot posvetovalna organa vlade,« spominja Potrč. Prepričan je, da je »s temi oblikami dela mogoče zagotavljati boljše obveščenost zamejcev o delu DZ, uveljaviti pa bi se dalo tudi posebne oblike njihovega sodelovanja pri oblikovanju odločitev«. Pri SD so zato prepričani, da razširitev članstva v DZ ni najboljša rešitev, saj gre za državljane, ki niso z vsemi življenjskimi interesi povezani s Slovenijo. Take rešitve, opozarja Potrč, so tudi v tujini prej izjema kot pravilo. Ne nazadnje pa se po njegovo poleg številnih drugih vprašanj, ki kličejo po resni in poglobljeni obravnavi predloga ustavnih sprememb, postavlja vprašanje, kako bi glasovi državljanov, ki ne živijo v Sloveniji in ne bodo nosili posledic svojih odločitev, vplivali na najbolj občutljiva politična vprašanja, morebiti tudi na oblikovanje pozicije in opozicije.

V poslanski skupini nepovezanih poslancev pa ne vidijo »posebnega razloga, da bi sprejeli predlog SSK, saj zagovarjajo načelo zastopstva na podlagi državljanstva, kot izhaja iz slovenske ustave. Po njihovo je že sedaj Slovincem brez državljanstva RS omogočeno vključevanje v družbeno in politično življenje matice.

Odgovorov iz poslanske skupine DeSUS do oddaje članka v tisk žal nismo prejeli, iz predstavljenih mnenj pa je na dlani, da smo še precej oddaljeni od potrebnega soglasja za tovrstno širitev parlamenta. **D**

Skoraj milijarda za predsednika

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Za delovanje urada predsednika države Janeza Drnovška bomo letos davkoplačevalci plačali za slabih 14 odstotkov več kot lani, za materialne stroške, kamor se uvrščajo tudi stroški potovanj, pa za polovico več kot lani.

Za urad predsednika države bomo davkoplačevalci letos plačali 3,889.139 evrov (slabih 932 milijonov tolarjev), kar je za 13,6 odstotka več kot v letu 2006 (takratni proračun je bil 821,6 milijona tolarjev). Od tega je za letošnje delovanje aktualnega predsednika Janeza Drnovška namenjenih 3,651.210 evrov (875 milijonov tolarjev, lani 764,8 milijona tolarjev), za urad nekdanjega predsednika Milana Kučana pa 237.928 evrov (57 milijonov tolarjev, lani 56,7 milijona). Ob tem dodajmo, da je Milan Kučan upokojen in da njegovo pokojnino plačuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ), ta znesek pa v prej navedenem seveda ni vključen. Iz razčlemba načrtovanih odhodkov za leto 2007 je razvidno, da sta oba predsednika (Drnovšek in Kučan) namenila manj denarja za plače (očitno je v uradu manj zaposlenih) in precej povečala izdatke za materialne stroške. Drnovšek kar za 51,5 odstotka glede na načrtovane zneske v letu 2006 (zaključni račun še ni javno objavljen), Kučan pa za 6,4 odstotka.

Doslej 700 tisoč evrov Glede na sestavo načrtovanega proračuna za leto 2007 smo urad predsednika Drnovška vprašali, koliko denarja so porabili v prvem trimesečju 2007, in dobili odgovor, da so porabili nekaj manj kot 700 tisoč evrov (natančneje 694 tisoč), kar je 17,85 odstotka veljavnega proračuna. V tem podatku so navedeni tudi izdatki za delovanje nekdanjega predsednika. Pri tem je pomembno, da gre le za plačane račune, zato je znesek bolj informativne narave. Natančnejših podatkov, koliko od porabljenega se je nanašalo na urad nekdanjega predsednika, pa nismo prejeli.

Obisk ZDA Ker je bil predsednik države Janez Drnovšek konec marca na večdnevem obisku v ZDA, smo vprašali seveda tudi o namenu tega obiska in porabljenih sredstvih zanj. Jana Lah Lutovac, tiskovna predstavnica urada, nam je odgovorila, da stroški ne bodo presegali 25 tisoč evrov (6 milijonov tolarjev). Posebej objavljamo preglednico stroškov, vendar je tudi pri tem treba dodati, da očitno v uradu še nimajo vseh računov. In kakšen je bil namen obiska? Predsednik republike Janez Drnovšek se je v sredo, 21. marca 2007, srečal z generalnim sekretarjem OZN, v ponedeljek, 26. marca 2007, pa se je udeležil dogodka mednarodne organizacije Humanitad, ki si prizadeva za medversko in medkulturno strpnost. V vmesnem času je predsednik republike skupaj z vodstvom Humanitada iz VB in ZDA sodeloval na vrsti pripravljanih sestankov v New Yorku, ki so bili namenjeni pripravam na Forum o globalnem vplivu (Global

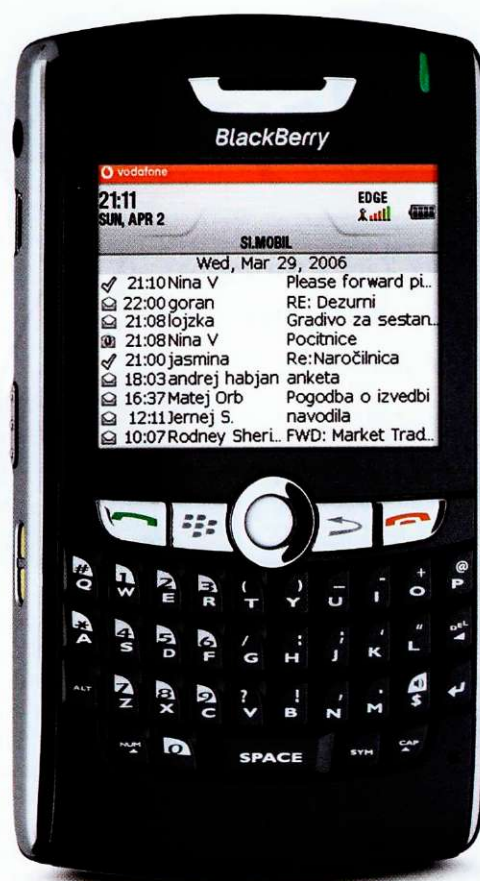
Stroški Drnovškovega obiska v ZDA	
Do vključno 10. aprila 2007 so na Uradu predsednika Republike Slovenije prejeli račune za:	
- zdravstveno zavarovanje za dve osebi za tujino	47,94 evra
- najemnino prostora in postrežnino ob odhodu in prihodu	184,47 evra
- letalski karti za dve osebi	9.484,76 evra
- hotelske storitve v New Yorku	13.775,60 evra
To skupaj znaša 23.492,77 evra.	
Vir: Jana Lah Lutovac, urad predsednika države	

0 guvernerju nič novega

Ker bi moral Janez Drnovšek državnemu zboru predlagati v potrditev novega kandidata za guvernerja (Mitja Gaspari in Andrej Rant nista bila izvoljena, Gaspariju pa je mandat potekel 31. 3. 2007), smo Drnovškov urad vprašali, kaj se dogaja na tem področju in kdaj namerava predsednik predlagati novega kandidata. Lahova nas je obvestila, da na tem področju ni nič novega. Drnovšek novega kandidata v potrditev še ne namerava predlagati.

Impact Forum), ki bo septembra v Sloveniji. V tem času je bival v hotelu v New Yorku, v katerem, pa nam ni uspelo izvedeti. Po

zagotovilu Jane Lah Lutovac je potoval z redno letalsko linijo, iz proračuna pa sta bili plačani letalski karti za dve osebi. **D**

BlackBerry™
8800 Monza
1:1 velikost.

100% v poslu. 0% v pisarni.

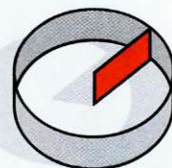
100% SINHRONIZIRAN

- poštni predal, koledar in kontakti se samodejno sinhronizirajo z računalnikom
- možnost 10 različnih poštinih predalov

100% TELEFON

- glasovno izbiranje števil
- napredna tehnologija eliminira hrup ozadja
- polifonična in mp3 zvonjenja
- SMS, MMS

0% V PISARNI

V njej pa lahko pustite vse male naprave, ki so vam do zdaj trgale žepe, torbe in živce, saj jih z BlackBerry™ 8800 Monza ne potrebujete več. Npr. telefon, satelitski navigator, glasbeni predvajalnik ...

100% NAVIGACIJA

NOVO

- vgrajena GPS antena
- vedno točna navigacija s Si.Navigatorjem

100% MULTIMEDIA

NOVO

- glasba
- video
- razširljiv spomin z Micro SD
- hiter prenos datotek prek USB kabla

100% INTERNET

- hiter prenos EDGE
- z enim klikom do strani
- preprosta navigacija
- instant messaging

100% ORGANIZATOR

- istočasna sinhronizacija z vašim računalnikom
- odpiranje priponk
- adresar
- koledar
- beležke

BlackBerry® iz Vodafona je zaščitena blagovna znamka. Aparat ni na voljo s slovenskimi meniji. Vse dodatne informacije so vam na voljo na www.simobil.si. Si.mobil d.d., Šmartinska 134b, SI-1000 Ljubljana
www.simobil.si

Ujemi svet

Pospešena prodaja podjetij

Jože Kralj, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Država se čedalje hitreje umika iz gospodarstva. Kapitalska družba in Slovenska odškodninska družba sta objavili razpis za javno zbiranje ponudb za prodajo deležev v 10 podjetjih.

Z razpisom, ki se je končal v prvih dneh aprila, sta skupaj s še nekaterimi drugimi večjimi lastniki naprodaj ponudila podjetja Iskro Avtoelektriko, Domel, Salus, Splošno plovbo Portorož, Naravno zdravilišče Topolšica, Hotel Krim, Labod, Velano, Beti ter Stilles. Posebna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki Kapitalske družbe (KAD), Slovenske odškodninske družbe (SOD) in drugih prodajalcev je za deleže v teh podjetjih skupno prejela 26 veljavnih ponudb.

Ponudba se je tako nanašala na sveženjske deleže v 10 podjetjih,

in sicer 24,71 odstotka družbe Salus, 47,83 odstotka družbe Domel, 31,20 odstotka družbe Velana, 39,94 odstotka Hotela Krim, 24,58 odstotka Beti in 45,58 odstotka Stillesa. Največje zanimanje je za 51,63-odstotni lastniški delež v Naravnem zdravilišču Topolšica, 39,85-odstotni delež v Labodu in po pričakovanjih 29,65-odstotni lastniški delež v Splošni plovbi Portorož, medtem ko za 26,94-odstotni delež v Iskri Avtoelektriki ni prispela nobena ponudba.

Za preglednost in korektnost

Prodajalci bodo pregledali in

Za Splošno plovbo se obeta pravi spopad.

ovrednotili vse prispele ponudbe in sprejeli odločitev o nadaljnjih prodajnih aktivnostih. Ponudbe morajo biti veljavne do 20. junija oziroma v primeru Splošne plovbe do 3. julija ter morajo izpolnjevati vse druge razpisne pogoje. V državnih skladih so pojasnili, da bodo, kolikor bo obstajalo več ponudb za delež v posameznem podjetju, prodajalci najprej začeli

postopek zviševanja ponudb. Če bodo tudi te ponudbe primerljive, je mogoča dražba, prek katere bodo prodajalci poskusili za svoj delež iztržiti najboljšo ceno. Pred končno izbiro kupca za posamezno naložbo so mogoča tudi dodatna pogajanja s ponudniki. Kot še zatrjujejo v državnih skladih, bodo vse prodajne aktivnosti

Marko Pogačnik in Tomaž Toplak

Zdravilišče Topolšica

izpeljane strokovno, vsem udeležencem v postopku pa bo zagotovljena preglednost in predvsem enakopravna obravnava.

Vroča Splošna plovba Splošna plovba Portorož je že pred tem veljala za eno najbolj zaželenih družb. Država sicer name-rava prek obeh skladov zadržati kontrolni delež v družbi, saj ima Slovenija le enega ladjarja. Za nakup deleža v Splošni plovbi so prispele tri ponudbe. Oddajo ponudbe so potrdili Luka Koper, nemški ladjar Peter Doehele in Mercata. Slednja je upravi Splošne plovbe očitala, da ji onemo-

Tudi pri Velani kupce verjetno najbolj zanimajo nepremičnine na privlačni lokaciji blizu ljubljanskega BTC.

nega pregleda, ker v razpisu ni predviden, in odnašanja podatkov iz hiše, je dodal predsednik uprave Splošne plovbe. KAD in SOD v razpisnih pogojih za prodajo 30-odstotnega deleža Splošne plovbe nista predvideli skrbnega pregleda poslovanja družbe, vendar tega v nadaljnjih pogajanjih s ponudniki ne izključujejo. Prodajalca podarjata, da bosta zagotovila enakopravno obravnavanje vseh ponudnikov. V pogojih za prodajo deleža v Splošni plovbi sta KAD in SOD zahtevali tudi program razvoja za naslednja štiri leta ter predložitev pisnega zagotovila, da se bo ponudnik kot družbenik zavzemal za investicijska vlaganja v ladijsko floto in za ohranitev števila zaposlenih ter sedeža, uprave in strokovnih služb v Sloveniji. Poleg tega prodajalca zahtevata tudi predložitev izjave banke, da ponudnik razpolaga s sredstvi za nakup deleža, ter pisno soglasje Banke Koper za nadomestilo državnega poročstva.

Velik interes za Topolšico Kot smo že zapisali, veliko zanimanje kupcev velja tudi za lastniški delež v Naravnem zdravilišču Topolšica. Državna sklada skupaj z Vipo Holdingom in NLB prodajata večinski delež, za katerega naj bi se med drugim potegovala Terme Olimia in Rogaška Zdravstvo. Zdravilišče Topolšica je eno največjih slovenskih naravnih zdravilišč, ki na leto dosega sto tisoč in več prenočitev.

Kar se tiče poslovnega deleža državne Družbe za svetovanje in upravljanje (DSU) v družbi Metalka Commerce, so iz DSU sporočili, da je nadzorni odbor soglašal s prodajo 75,15-odstotnega deleža v družbi. Na podlagi prispelih ponudb je komisija za vodenje postopka izbrala najugodnejšega ponudnika, in sicer družbo Les iz Rovt in jo predlagala likvidacijskemu upravitelju v sprejem. DSU je s prodajo omenjenega deleža v Metalki Commerce iztržila 4,14 milijona evrov. Poleg ponujene cene je komisija v skladu z razpisnimi

pravili upoštevala tudi prihodnje razvojne načrte in poslovne izide, investicijska vlaganja ter zaveze za ohranitev zaposlenih.

Prodaje tudi v prihodnje Umik iz gospodarstva in preoblikovanje KAD v portfeljskega lastnika se še nadaljujeta. Člani nadzornega sveta KAD so na zadnji seji obravnavali predloge uprave in podali soglasje za prodajo lastniških deležev v še dodatnih delniških družbah. To so družbe Comet, Eti Izlake in Kovinoplastika Lož. Postopki javnega zbiranja ponudb, objavljenega 16. decembra lani, se tako končujejo. KAD, ki je imela konec februarja v svojem portfelju 212 aktivnih naložb in 26 naložb v stečaju ali likvidaciji, je letos prodala že 11 naložb. Od podjetij, ki jih KAD in SOD prodajata že od prej, je najdlje tekel postopek pri Jelovici, za katero je bila dražba 12. aprila.

Postopen umik Z zbiranjem ponudb za nakupe delnic in poslovnih deležev se tako KAD in SOD postopoma, a zanesljivo

umikata iz gospodarstva. KAD je tako v zadnjih dveh letih zmanjšala število naložb v portfelju za več kot 40 odstotkov, SOD pa je svoj portfelj naložb skorajda prepolovila. KAD, SOD in DSU so tako v nadaljevanju že v sredini marca objavile novo skupno javno ponudbo za nakup delnic in poslovnih deležev, ki jih imajo v lasti in vključujejo tudi prodajo lastniških deležev v Aeru Celje, Cetisu, Cinkarni Celje, Geodetskem zavodu Slovenije, Grand hotelu Union, Gospodarskem razstavišču, Muri, Ljubljanskih mlekarnah, Slovenijalesu, Savskih in Soških elektrarnah ter Tovarni vozil Maribor. Ponudbe morajo biti oddane najkasneje do 7. maja, medtem ko bo število prispelih ponudb znano v prvi polovici maja letos.

Kot so še sporočili iz državnih skladov, sta kljub intenzivnemu zmanjševanju števila naložb KAD in SOD v zadnjem letu povečali vrednost svojega premoženja. Ob tem velja dodati, da je to predvsem posledica zelo ugodnega gibanja tečajev na Ljubljanski borzi v tem obdobju. ■

KAD zmanjšuje število naložb.

goča vpogled v poslovanje. Na očitke se je predsednik uprave Plovbe Egon Bandelj odzval z izjavo, da je Mercati zagotovil vpogled v poslovanje družbe, vendar ne v obliki podrobnega pregleda poslovanja, pač pa kot družbeniku, saj ima Mercata nekaj pod 25 odstotkov lastništva. »Vsem potencialnim kupcem je omogočen enak vpogled v poslovanje. Ne dovolimo pa skrb-

KAD in SOD prodali Jelovico

Dvanajstega aprila je potekala dražba za prodajo 24,91-odstotnega deleža v družbi Jelovica, d. d. Povabilu za dražbo so se odzvali trije dražitelji. Izhodiščna cena je bila 2,70 evra za delnico. Najvišja ponujena cena, ki jo je ponudil kupec Lira inženiring, d. o. o., pa je znašala 5,90 evra za delnico. Končna prodajna cena je tako izključno ceno preseгла za več kot 100 odstotkov. Skupno kupnino v višini 2.109.025,80 evra bo kupec poravnal v 15 dneh. SOD je na dražbi prodala svoj 7,71-odstotni delež (110.610 delnic), KAD pa 17,20-odstotnega (246.852 delnic) družbe Jelovica, d. d. KAD in SOD sta za maksimiranje prodajne cene in za zagotavljanje enakopravnosti položaja vseh zainteresiranih strank delnice ponudili v prodajo najboljšemu ponudniku na dražbi. Na dražbi so bile navzoče vse zainteresirane stranke, tako da je prodaja potekala transparentno, hkrati pa sta KAD in SOD dosegli najvišjo mogočo prodajno ceno.

Biomedicinske dileme

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Peticija društva Živa proti predolgim čakalnim vrstam na postopke oplojevanja z biomedicinsko pomočjo v Splošni bolnišnici Maribor je sprožila odziv ministrstva za zdravje, ki je njihove očitke zavrnilo.

V Sloveniji je uporaba najso-
dobnejših postopkov diagno-
sticiranja in zdravljenja neplo-
dnosti mogoča že od leta 1977.
Zakon izpred sedmih let je še do-
datno natančno opredelil zdra-
vljenje neplodnosti, pri čemer
postopke OBMP umešča med
nadaljevalno zdravljenje – tako
tudi ne predstavlja konkurence
vzorčnemu zdravljenju. Pri nas
obstaja tudi tako imenovani
donorski program oziroma da-
rovanje semena, s čimer pa zlasti
cerkveni krogi ne soglašajo.

Dolge vrste Do izredne seje je to-
rej prišlo na podlagi peticije dru-
štva Živa, v katerem se zavzemajo
za skrajšanje čakalnih vrst za po-
stopke OBMP v Splošni bolnišnici
Maribor. Strokovni direktor Splo-
šne bolnišnice Maribor Anton
Crnjac je ob tem dejal, da se pro-
blema čakalnih dob v njihovem
centru zelo dobro zavedajo. Dodal
je, da so se o reševanju te proble-
matike že pogovarjali, in sicer bi
se čakalne vrste lahko skrajšale
z minimalno reorganizacijo in s
primernim financiranjem. Ven-
darle se zdi, da razlogov za dolge
vrste ne smemo iskati le v politiki
ministrstva za zdravje, ampak tudi
(in zlasti) v velikem številu samo-
plačniških zdravljenj neplodnosti
v mariborski bolnišnici.

Eda Bokal Vrtačnik iz ljubljans-
ke Ginekološke klinike je opozo-
rila, da merilo uspešnosti nekega
centra za OBMP ne bi smela biti
visoka stopnja zanositve, saj bi se v
tem primeru centri začeli izogiba-
ti tistim ženskam, ki teže zanosijo.

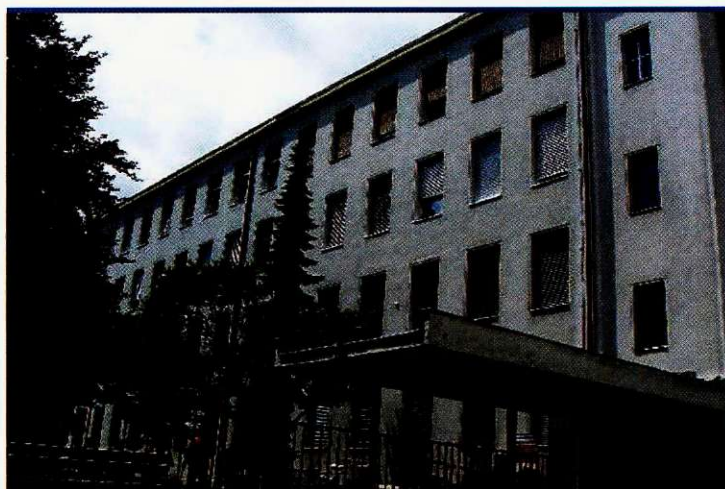
Ogromna sredstva Peticija ome-
njenega društva med drugim na-
vaja podatek, naj bi bil v Sloveniji
neploden vsak peti par, in čakal-
ne dobe za postopek oploditve.
"Enostavno lahko povzamemo,
da država v času, ko naj bi se še

Do izredne seje je prišlo
na pobudo skupine ne-
povezanih poslancev in
na podlagi peticije omenjenega
društva. Sogovorniki – državni se-
kretar na ministrstvu za zdravje
Dorijan Marušič ter predstavi-
niki treh slovenskih centrov za
oplojevanje z biomedicinsko
pomočjo (OBMP) so se strinja-

li, da oploditev z biomedicinsko
pomočjo ni edini način zdra-
vljenja neplodnosti, ampak le
njen skrajni način.

OBMP ni vzorec Oploditev z bi-
omedicinsko pomočjo je skupek
tehnik, s pomočjo katerih je do-
seženo spočetje človeškega bitja
brez dejanja spolne združitve

moškega in ženske. Pri tem lo-
čimo znotraj- in zunajtelesno
umetno oploditev. Postopki
se ločijo tudi glede na izvor
uporabljenih spolnih celic; pri
homolognem postopku spolne
celice pripadajo zakoncema, pri
heterolognem pa so uporabljene
spolne celice enega od staršev in
neznane darovalca.

Splošna bolnišnica Maribor

posebej trudila za povečevanje rodnosti, onemogoča možnost in pravico do družine vsakemu petemu paru v Sloveniji," pravi predstavnica Žive Eva Cerkvenik. Toda ali je za dolge čakalne vrste dejansko kriva le država?

Po podatkih ministrstva za zdravje, ki nam jih je posredoval generalni direktor direktorata za zdravstveno varstvo Janez Remškar, država letno namenja za OBMP veliko sredstev – štiri postopke za vsako rojstvo. 3,6 odstotka vseh otrok se v Sloveniji

larjev, tako da je skupna vrednost programa vseh treh izvajalcev v letu 2005 znašala 859,8 milijona tolarjev. V letu 2006 je Splošna bolnišnica Maribor znova pridobila enkratni dodatni program, in sicer 43 primerov OBMP v vrednosti 7,6 milijona tolarjev, tako da je skupna vrednost programa v letu 2006 znašala 842,1 milijona tolarjev. Splošna bolnišnica Maribor od načrtovanih 43 primerov OBMP iz naslova enkratnih dodatnih programov v letu 2006 ni realizirala nobenega primera.

V Mariboru, kjer so vrste najdaljše, so lani opravili 364 samoplačniških postopkov OBMP, a niti enega od 43, ki jih financira ministrstvo.

rodi s postopki OBMP, višji delež je le še na Danskem. Na ministrstvu med drugim pravijo, da je pri nas neploden vsak sedmi in ne vsak peti par, ter dodajajo, da si bodo prizadevali za uvedbo enotne nacionalne čakalne liste.

Nična realizacija Postopke oploditve z biomedicinsko pomočjo pri nas izvajajo Bolnišnica Postojna, Klinični center Ljubljana in Splošna bolnišnica Maribor. Po programu je bilo v letu 2004 postopkov OBMP 2.000, in sicer 257 v Bolnišnici Postojna, 1.229 v Kliničnem centru Ljubljana in 514 v Splošni bolnišnici Maribor. Skupna vrednost programa je znašala 834,5 milijona tolarjev. V letu 2005 je Splošna bolnišnica Maribor poleg rednega programa (514 primerov) pridobila še enkratni dodatni program (50 primerov OBMP) v višini 25,3 milijona to-

Zakaj je prav mariborska bolnišnica tako neučinkovita pri opravljanju teh postopkov, na ministrstvu niso znali razložiti. Na omenjeni seji pa se je tudi izkazalo, da vsi trije centri postopke OBMP opravljajo tudi za samoplačnice, in prav v Mariboru, kjer so vrste najdaljše, so jih lani naredili kar 364; od tega po neuradnih podatkih 95 odstotkov tujkam. Pri tem pa niso opravili niti enega po-

Moralni teolog Tadej Strehovec

Realizacija postopkov OBMP v letu 2006

- KC Ljubljana, realizacija: 1.238 postopkov, program (plansko): 1.229
- SB Maribor, realizacija: 512 postopkov, program (plansko): 514 + 43 (od pridobljenega enkratnega dodatnega programa ni bil realiziran niti en primer)
- B Postojna, realizacija: 271 postopkov, program (plansko): 257

sega od dodatno predvidenih in tudi financiranih 43! Predstojnik oddelka za reproduktivno medicino in ginekološko endokrinologijo v mariborski bolnišnici je Veljko Vlaisavljevič, v društvu Živa pa so nam dejali, da sodelujejo tudi z njim. Komu je bila torej namenjena peticija, če pa društvo z odgovornim za nastale razmere pravzaprav sodeluje?

Umetno posredovanje Postopki umetnega oplojevanja se torej pri nas izvajajo že lep čas. Že od vsega začetka pa nekaterim njegovim oblikam nasprotujejo cerkveni krogi. Kot pravi moralni teolog dr. Tadej Strehovec, Katoliška cerkev dopušča vsa etično nesporna raziskovanja in zdravljenja neplodnosti. To pa pomeni,

re, pri kateri se uporabijo spolne celice biološke matere in očeta – homologno umetno osemenitev," pravi Strehovec. Po njegovih besedah pa to ne velja za postopke umetne oploditve, ki se izvajajo v epruveti, in še posebej ne za tiste, ki temeljijo na uporabi spolnih celic tretje osebe – darovalca. "V teh primerih gre za postopke, ki kršijo temeljno otrokovo pravico, da je spočet na naraven način iz spolnih celic bioloških staršev in da je rojen iz telesa biološke matere," dodaja pater Strehovec. Postopki umetne oploditve po njegovem mnenju namreč ločujejo reprodukcijo od spolnosti in zakonske zveze, s tem pa se v družbi ustvarja nova miselnost, ki starše želi nadomestiti s tehnologijo, daje prednost umetnemu posredovanju življenja ter s tem odpira vrata večjemu tehnološkemu in ideološkemu nadzoru nad »kakovostjo« otrok.

Kot smo omenili uvodoma, je do širše javne razprave o vprašanju OBMP prišlo na pobudo skupine nepovezanih poslancev. Občutljivost tematike in dejstvo, da je povezana s temeljnimi načeli, v katerih se vsaj del današnje vlade razlikuje od prejšnjih, daje slutiti, da gre za namerno odpiranje moralnih vprašanj. Nekaterim pa ta poteza že poraja sum, da utegnejo s tem vnovič odpreti dilemo o oplojevanju zdravih samskih žensk, kar so ljudje pred leti na referendumu odločno zavrnil. **D**

Ginekolog Veljko Vlaisavljevič

Janez Remškar, ministrstvo za zdravje

Na obisku v Podravju

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Vlada nadaljuje s svojimi obiski v slovenskih regijah z namenom, da poskrbi za policentrični razvoj naše države. V sredo, 11. aprila, je po dveh letih spet obiskala Podravje oziroma Maribor z okolico.

Obisk nekaterih ministrov se je začel že dan prej, v torek, 10. aprila, ko je predsednik vlade Janez Janša v spremstvu ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka ter ministra za okolje in prostor Janeza Podobnika obiskal podjetje Impol iz Slovenske Bistrice. Najaktivnejši je bil v torek minister za šolstvo in šport Milan Zver, saj je obiskal kar štiri lokacije. Najprej je v Slovenski Bistrici položil temeljni kamen za novo osnovno šolo, kasneje pa v Mariboru še temeljni kamen za srednjo strojno in poslovno šolo. Vmes si je ogledal gradbišče Srednje ekonomske šole v Mariboru in se na koncu v spremstvu ministra za kmetijstvo Iztoka Jarca sešel z vodstvom Biotehniške šole Maribor, ki ima sedež na Vrbanski cesti v Mari-

boru. Minister za pravosodje Lovro Šturm je po obisku sodišča v Slovenski Bistrici obiskal še mariborsko okrajno, okrožno in višje sodišče, minister za okolje in prostor Janez Podobnik pa se je sešel z župani občin Maribor, Duplek, Slovenska Bistrica in Miklavž na Dravskem polju (v slednjem skupaj z ministrom za promet Janezom Božičem), in sicer v zvezi z različnimi lokalnimi projekti, tudi z bodočo avtocesto, ki bo

tekla od Maribora proti Zagrebu. Med ministri, ki so začeli obisk že v torek, naj omenimo Andreja Vizjaka, ki je položil temeljni kamen za nov hotel in poslovni objekt v Rušah, notranji minister Dragutin Mate pa se je sešel z mariborskim županom Francem Kanglerjem in vodstvom mariborske policijske uprave.

Projekt UKC Maribor V sredo se je delovni obisk v Podravju za-

čel z delovnim posvetom vlade v prostorih hotela Bellevue na Pohorju. Takoj po njem je predsednik vlade Janez Janša v spremstvu ministra za šolstvo in šport Milana Zvera najprej obiskal nogometni stadion Ljudski vrt, kjer se je srečal z mariborskim županom Francem Kanglerjem. Sledil je obisk Mariborske livarne, kjer sta ga spremljala minister za gospodarstvo Andrej Vizjak in državna sekretarka v vladni službi za razvoj Katja Lutar. Minister Vizjak se je skupaj z novoimenovanim ministrom za razvoj Žigo Turkom udeležil odprtja centra vodenja v Dravskih elektrarnah Maribor, kasneje pa se je neformalno srečal z gospodarstveniki in župani. Med pomembnejšimi obiski naj omenimo še obisk ministra za zdravje Andreja Bručana ter ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jureta Zupana v Splošni bolnišnici Maribor, kjer sta se srečala z direktorjem bolnišnice dr. Gregorjem Pivcem. Obisk je bil namenjen predvsem pogovoru o projektu ustanovitve Univerzitetnega kliničnega centra Maribor kot povezave osrednje mariborske bolnišnice z novoustanovljeno mariborsko medicinsko fakulteto ter fakulteto za zdravstvene vede. Bručan se je popoldne udeležil pogovora o prihodnosti kakovostnega in bolnikom prijaznega javnega zdravstva.

Velike pozornosti je bil deležen tudi minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivan Žagar, predvsem zaradi pokrajinske zakonodaje, ki marsikje buri duhove. Minister se je med drugim udeležil posveta z župani, predstavniki občin in javnostjo na temo pokrajinske zakonodaje, in sicer v Račah pri Mariboru. Pred tem je obiskal regionalno

Ministri Žagar, Vizjak in Zver v Lenartu

Premier Janez Janša

BELLEVUE

Vlada RS po delovnem sestanku na Pohorju

pisarno vladne službe za lokalno samoupravo v Mariboru.

Pozitivni premiki Po končanih posamičnih obiskih se je premier Janez Janša skupaj z ministri Žagarjem, Zverom in Vizjakom udeležil tiskovne konference na sedežu občine Lenart v Slovenskih goricah, kjer je pojasnil naravo vladnega obiska v tej regiji. Po njegovem mnenju so se nekateri kazalniki razvitosti regije v zadnjih dveh letih, odkar jo je vlada prvič obiskala, izboljšali, regija pa je med dvanajstimi statističnimi regijami na sedmem mestu, vendar se njen položaj lahko izboljša, saj se lahko prebije celo na tretje ali četrto mesto. Na tiskovni konferenci je Janša zavrnil očitke, češ da se je vlada poskušala izogniti srečanju z mariborskim županom Francem Kanglerjem, saj se je z njim srečal že ob popoldanskem obisku stadiona Ljudski vrt. Minister Vizjak je predstavil zlasti sodelovanje na področju projekta Oreh, ki vsebuje osem podprojektov na področju celotne regije. Minister Zver je govoril zlasti o novih investicijah v šolstvo, minister Žagar pa o pomenu neposrednih spodbud za razvoj podravske regije. Po končani tiskovni konferenci se je vlada srečala z gospodarstveniki,

župani, poslanci in državnimi svetniki iz Podravja.

Državni sekretarji Značilnost tokratnega delovnega obiska vlade v Podravju je bila tudi večja navzočnost nekaterih drugih vladnih uslužbencev, še zlasti državnih sekretarjev. Državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve Andrej Šter je tako obiskal mariborsko letališče in upravno enoto Lenart v Slovenskih goricah, državni sekretar na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Dušan Lesjak se je v spremstvu ministra za razvoj Žige Turka udeležil posveta z naslovom Povezovanje raziskovalnih organizacij in gospodarstva za hitrejši razvoj na sedežu mariborske univerze. Gradbišče bazena v Rušah je obiskala državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Šverc, ki se je kasneje skupaj z ministrom za kulturo Vaskom Simonitijem udeležila pogovora o razvojnih perspektivah na gradu Svečina. Z ministrstva za šolstvo in šport sta se delovnega obiska vlade udeležila generalni direktor direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih Janez Mežan (obisk srednje prometne šole ter druge mariborske gimnazije) in vršilec dolžnosti generalnega direktorja direktorata

Drugi obiski ministrov

Minister za promet Janez Božič si je ogledal gradbišče vzhodne avtoceste, ki teče mimo Maribora, in se udeležil sestanka v občini Duplek. Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Iztok Jarc je najprej obiskal kmetijo Zlatka Lešnika, nato pa Kmetijsko-gozdarski zavod Maribor ter Zavod za gozdove Maribor. Notranji minister Dragutin Mate je obiskal mariborsko letališče in tamkajšnje prostore policije, Policijsko postajo Rače ter postajo mejne policije v Šentilju. Ministrica za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman se je srečala z mariborskim županom Francem Kanglerjem in županom Ruš Vilijem Rezmanom, nato pa je obiskala območno enoto Zavoda za zaposlovanje v Mariboru. Minister za šolstvo in šport Milan Zver je po ogledu stadiona Ljudski vrt obiskal vrtec in osnovno šolo v Jurovskem Dolu ter se udeležil delovnega srečanja s predstavniki občine Sveti Jurij. Minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan se je srečal z vodstvom fakultete za strojništvo ter si ogledal laboratorije, nato pa je obiskal Zavod za avtomobilsko industrijo. Minister za pravosodje Lovro Šturm je obiskal okrajno sodišče v Lenartu, mariborski zunanji oddelek Upravnega sodišča ter Delovno sodišče v Mariboru. Minister za okolje in prostor Janez Podobnik je obiskal podjetji Lenthertinvest in Urbis, v Rotovžu pa je podpisal pismo o nameri za izvedbo sanacije odlagališč Bohova in Studenci ter ustanovitve pilotnega centra v Mariboru za upravljanje porečja reke Drave. Minister za kulturo Vasko Simoniti se je najprej mudil v Slovenski Bistrici v zvezi s problematiko kulturne dediščine, nato pa na gradu Svečina na pogovoru o razvojnih perspektivah, udeležil pa se je tudi slavnostne akademije ob ustanovitvi Znanstvenoraziskovalnega inštituta dr. Franca Kovačiča. Finančni minister Andrej Bajuk je obiskal podjetji Paloma in Impol, nato pa še mestno občino Maribor ter mariborski carinski urad. Minister za razvoj Žiga Turk se je v Mariboru udeležil okrogle mize Prenos znanja z univerze v gospodarstvo, obiskal je tudi Dravske elektrarne Maribor in podjetje Amis.

za šport Simon Starček. Slednji je obiskal mariborski Zavod za šport, mariborsko športno zvezo ter nekatere občine (Ruše, Hoče-Slivnica), ki se ukvarjajo s projekti graditve nove športne infrastrukture. Državni sekretar na ministrstvu za pravosodje Robert Marolt je obiskal upravne enote v Mariboru, Pesnici, Slovenski Bistrici in Rušah. Državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor Mitja Bricelj je najprej obiskal podjetje Seltron, nato pa se je s predstavniki mestne občine

Maribor sešel zaradi preskrbe s pitno vodo in taks za odpadne vode. Državni sekretar na ministrstvu za javno upravo Roman Rep se je udeležil regijske koordinacije inšpektorjev, nato pa še razširjene seje koordinacijskega sosveta, v katerem so med drugim predstavniki upravnih enot iz Maribora, Slovenske Bistrice, Ruš, Pesnice in Lenarta ter župani z območja upravne enote Lenart. Državna sekretarka v vladni službi za razvoj Katja Lautar se je udeležila delovnega srečanja skupine Oreh, nato pa je spremljala predsednika vlade Janeza Janša ter ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka na obisku v Mariborski livarni.

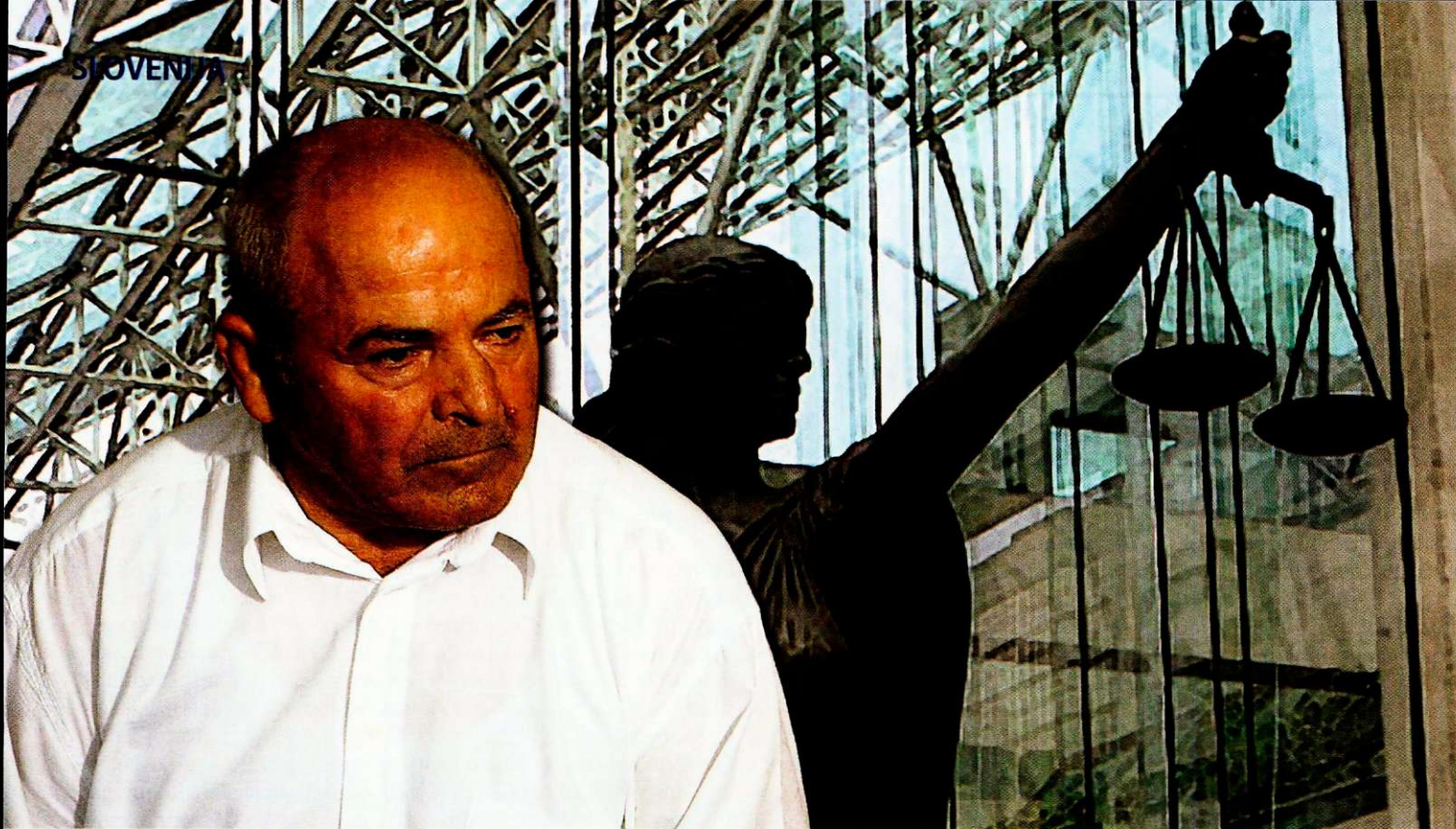
Na obisku v Podravju je vlada tako opravila 83 srečanj v 22 občinah, svoj obisk pa je sklenila, kot je že običajno, z dobrodelno nogometno tekmo, tokrat med predstavniki vlade ter predstavniki gospodarstvenikov in politikov iz Podravja, in sicer v Sladkem Vrhu. **D**

Minister za razvoj Žiga Turk na obisku v Amisu

Ministra Bručan in Zupan v Splošni bolnišnici Maribor

Uhernikova kalvarija se nadaljuje

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Martinu Uherniku odškodnina ne more vrniti mladosti, žene, zdravja, izgubljenega dohodka in nadomestiti trpljenja, ki so ga doživljali on in njegova otroka, pa vendar mora pravico spet iskati prek sodišča.

Zgodba krivično obsojenega in nedolžnega Martina Uhernika iz Gabrske Gore pod Gorjanci, ki je zaradi sodne zmote v zaporih na Dobu odsedel 8 let, je lani pretresla vso Slovenijo. Na simbolični ravni se je v imenu države Uherniku in njegovi družini v začetku julija 2006 pred vso slovensko javnostjo opravičil pravosodni minister Lovro Šturm. Čeprav je večina pričakovala, da se bo država Uhernikovim za trplje-

nje oddolžila tudi s primerno odškodnino, mora zdaj Martin Uhernik, potem ko je za dokazovanje svoje nedolžnosti porabil dolgih 32 let, za plačilo primerne odškodnine tožiti državo. Z ministrstva za pravosodje so nam ob tem sporočili, da »državno pravobranilstvo v teh primerih priznava odškodnino za vse vrste nepravilnosti v sodnem sistemu od 9. 5. 1945. Teh primerov je veliko, zato želijo ob njih najti neko ravnotežje za popravo krivic. Vendar je Uhernikov primer nekaj posebnega.

Po krivem obsojen Nesrečna zgodba družine Uhernik se začne 12. avgusta 1974, ko so v potoku Tansec pod Gorjanci našli umorjenega 59-letnega Jakoba Luzarja iz Jugorja. Policija je takoj osumila takrat 37-letnega Uhernika in njegovo leto dni starejšo ženo Ano ter ju priprla. Marca 1975 se je na novomeškem sodišču začelo sojenje, senat pod vodstvom

sodnika Janeza Kramariča pa je zakonca oprostil vsakršne krivde. Novomeško tožilstvo se je na sodbo pritožilo, Višje sodišče v Ljubljani pa mu je pritrdilo. Sojenje pod drugim senatom se je v Novem mestu spet vrnilo na začetek. Novi senat pod vodstvom sodnika, ki je danes že upokojen, je 1. julija 1977 Uhernika obsodil na osem let, njegovo ženo zaradi domnevnega sodelovanja pri umoru Luzarja pa na dve leti zaporne kazni. Tako so se odločili kljub pomanjkanju dokazov. Vmes so se Uhernikovim dogajale grozovite stvari v slogu takratne Udbe, o katerih smo poročali že lani. Višje sodišče je nato leta 1978 ženo Ano oprostilo krivde, Martinu pa so kazen podaljšali na deset let. Z drugimi besedami – ženo so oprostili, Martinu pa dodali njeno kazen. Uhernika so iz zapore izpustili po osmih letih.

Ves ta čas je zbiral nove dokaze, s katerimi je poskušal dokazovati, da je nedolžen in da umora ni zagrešil. Ko je bil še v zaporu, je izkoristil prvi prosti konec tedna in obiskal sodnika Kramariča ter ga prosil za pomoč. Ta je lani izjavil: »Vse od začetka sem bil trdno prepričan, da ni kriv. Obsojen je bil le na podlagi indicij in vaških govorici.«

Križev pot S pomočjo upokojenega Janeza Kramariča in odvetnika Jožeta Hribernika, ki za to ni prejel nobenega plačila, je Uhernik decembra 1999 na novomeškem sodišču zahteval obnovo postopka, a je bila zahteva zavržena tako na okrožnem kot na višjem sodišču. Šele Vrhovno sodišče RS je menilo drugače in leta 2003 sklep o zavrženju zahteve za obnovo razveljavilo, primer pa vrnilo novomeškemu sodišču v vnovično odločanje. Stekla je preiskava in tožilstvo

Martin Uhernik: »Kaj vse sem moral prestat! Skozi mene so preiskovalci spuščali električni tok in lisice so mi na zaslišanjih tako zategnili, da mi je izpod nohtov pritekla kri. Več dni so me imeli zaprtega brez hrane in vode. Lizal sem stene, vendar nisem nikoli klonil, nikoli priznal, da sem storil nekaj, česar v resnici nisem.«

se je lani končno odločilo, da odstopa od pregona zoper Uhernika. »Dokazali smo, da so nekatere priče izsiljevali in ustrahovali, da Uhernik za umor ni imel motiva, dokazali smo celo njegov alibi,« je takrat dejal odvetnik Hribernik. Dodajmo, da je Uhernik skupaj s sinom Martinom za to, da bi dobil odvetnika, ki bi vložil zahtevek za obnovo kazenskega postopka, potrkal na vrata pisarn številnih odvetnikov, vendar so ga vsi po vrsti zavračali ali pa obljubljali in na koncu nič naredili. Eden najglasnejših odvetnikov v državi pa mu je dejal, da bo vložil zahtevo, če mu plača milijon dolarjev vnaprej, nato pa seveda plačuje še vse drugo. Uhernikovi denarja niso imeli, na srečo pa so prišli do Jožeta Hribernika, ki je zadevo sprejel brez vsakršnega plačila. Podal se je v boj s sodnimi mlini in na koncu mu je uspelo. Ob Uhernikovi oprostitvi lansko leto je med drugim dejal: »Če ne bi mediji toliko pisali o Uherniku, bi na njegov primer padel prah in Uhernik bi za vedno veljal za morilca. Sodni mlini so znova mleli zelo počasi. Uhernik je bil obsojen brez enega samega dokaza, za umor pa tudi ni imel motiva«

Tako veliki sodni zmoti bi se prav gotovo lahko izognili, zato se mora država zavedati svoje moralne odgovornosti, pravosodje pa priznati napako.

Trpljenje Toliko o tem, kaj se je dogajalo takrat in danes. Pri tem ne moremo prezreti, da je Ana Uhernik leta 1991 umrla zaradi posledic trpljenja, ki ga je prestajala zaradi krivične obsodbe, sin Martin in sestra Marinka pa sta ostala sama. Martin je bil ob očetu aretaciji star osem let, Marinka pa 12. Oba sta bila zaznamovana kot morilčeva otroka. Ko so starše odpeljali v pripor, sta ostala sama. Njuna zgodba je pretresljiva. Marinka se je takoj po končani osnovni šoli zaposlila kot perica v Splošni bolnišnici Novo mesto, da je s svojimi prihodki lahko vzdrževala mamo in brata. Oče Martin pravi, da je kot otrok dejansko držala štiri vogale pri hiši, saj je mati

Minister Lovro Šturm

Ana zaradi vsega hudega zbolela. Mlajši Martin je šolanje nadaljeval v Ljubljani, pri tem pa ni imel štipendije. Kaj štipendije, še otroškega dodatka ne. Tako je namreč odločila pristojna socialna delavka. Potem ko se je sin Martin zaposlil v Novem mestu, mu je kmalu postalo jasno, da tam „kot Uhernikov“ ni zaželen. Ko je imel na primer dekle, je bilo vse v redu, dokler njen oče ni izvedel, da je Uhernikov, in je hčerki prepovedal srečevanje z njim. Danes je Martin zaposlen pri enem od zasebnikov, opravlja pa delo, ki nima nobene zveze z njegovim poklicem; hči Marinka je še danes zaposlena tam, kjer je začela kot 15-letno dekle. Oba otroka sta torej plačala visok davek za sodno zmoto.

Naj zapišemo, da je bilo po naših podatkih v tistih letih na območju Gorjancev več umorov, vsi pa so ostali neraziskani. Ko je bil umorjen Luzar, so partiji znoreli in policiji naročili, da mora v čim krajšem času najti morilca. Policisti so se podvzimali in ga našli v pičlih treh dneh – vendar ne pravega. Pravi Luzarjev morilec je še vedno na svobodi in bo tako tudi ostalo, saj je od umora minilo že toliko let, da je primer zastaral, poleg tega so iz policijskega arhiva že takrat izginili nekateri ključni dokazi, kot je bil na primer telovnik tistega, ki je moril ali vsaj sodeloval pri umoru. Ta telovnik pa ni bil Uhernikov.

Odškodnina Po vsem tem so stekli postopki za plačilo odškodnine. Ljudje so pričakovali, da se bo država Uherniku oddolžila za sodno zmoto in uničeno življenje, navsezadnje tudi za izgubljeni dohodek, ki bi ga pre-

Martin Uhernik s sinom Martinom in odvetnik Jože Hribernik

jemal v teh letih, pa ga ni mogel, ker je bil po krivem obsojen in v zaporu, po tem pa označen za morilca. Namesto primerne plačila za prestano gorje mu je državno pravobranilstvo ponudilo nekaj več kot 158 tisoč evrov (38 milijonov dolarjev), otrokoma pa nič. Uhernikovi so predlagali poravnavo in plačilo milijona evrov (240 milijonov dolarjev), vendar država oziroma državno pravobranilstvo v njenem imenu v to ni privolilo. Zato so se Uhernikovi decembra lani odločili za vložitev tožbe. Odvetnik Hribernik pri tem pravi, da ne gre le za leta, prestana v zaporu. Obsodilna sodba je Uhernikovim prizadejala posledice, ki jih čutijo še danes. Čeprav odškodnine v naši državi niso visoke, pa ta primer izstopa. Sodstvo bo moralo torej orati ledino, saj tovrstne odškodnine v Sloveniji ni še nihče uveljavljal. Odvetnik je prepričan, da je zahtevek z vidika države visok, za družino pa zagotovo ni denarja, ki bi poplačal gorje, skozi katerega je morala, in dodaja, da je predlog za poravnavo le kompromis, za katerega se bodo morali bojevati.

233 evrov pokojnine Primer je res nerazumljiv, saj je navsezadnje Slovenija zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov posameznikom na zahtevo evropskega sodišča izplačala že številne odškodnine. Resda manjše, vendar je skupna vsota zelo visoka (in še višja bo), škode pa niti približno niso primerljive. Pomembno je tudi to, da bi moral Martin Uhernik po vloženi odškodninski tožbi plačati sodno takso v višini 1.585 evrov. Ker sta tožbo vložila tudi Uhernikova otroka,

bi se ta znesek potrojil. Uhernikovi so prek odvetnika Hribernika spet morali dokazovati, da imajo premajhne dohodka in premalo premoženja, da bi to lahko plačali. Po vseh dokazovanjih jih je sodišče končno oprostilo plačila takse. Dodajmo, da Martin Uhernik prejema le nekaj centov manj kot 233 evrov mesečne pokojnine, poleg tega je imel še 184 evrov letnega katastrskega dohodka, dohodki Martina mlajšega in Marinke pa tega zneska ne presegajo bistveno na družinskega člana.

In kako naprej? Državno pravobranilstvo ima 30 dni časa za odgovor na tožbene zahtevke. Odvetnik Hribernik že napoveduje, da bo, takoj ko bodo prejeli odgovor, na ljubljansko okrožno sodišče dal vlogo za prednostno obravnavo primera. Le kdo bi lani pomislil, da se bodo stvari tako zapletale? In kdo od državnih uradnikov bi bil pripravljen prestati to, kar je prestala Uhernikova družina, za vrednost, ki ne dosega niti vrednosti spodobnega stanovanja? ■

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
‡ 05 38 11 674

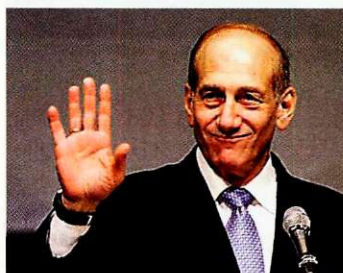
Mirovnik iz Riada

Ana Müllner, foto: Reuters, arhiv Demokracije

Reševanje izraelsko-palestinskega konflikta dobiva nove razsežnosti. Vzroke za nova pravila igre lahko iščemo predvsem v dejstvu, da tako arabski svet kot Izrael od Savdske Arabije pričakujeta vlogo mirovnega posrednika.

V zadnjem času se naslovnice svetovnih časopisov ukvarjajo predvsem s iranskim političnim vrhom s predsednikom Mahmudom Ahmadinadom na čelu. Pri tem pa se v ozadju že šepeta o novih premikih v razreševanju izraelsko-palestinskega konflikta, za katerega morda še nikoli ni bilo primernejšega časa. Ne nazadnje se je končalo medpalestinsko nasilje, prav tako pa znamenja pripravljenosti za pogajanja pošiljajo iz Izraela in iz Palestine. Še spod-

budnejše pa je, da se obe strani potihoma strinjata s posredništvom Savdske Arabije, ki počasi postaja politično najvplivnejša država na tem območju. V prihodnje se proti Savdski Arabiji tako ne bodo obračali le muslimani med molitvijo, temveč tudi diplomati z Bližnjega vzhoda in tudi od drugod, le da ne bodo pogledovali proti Meki, ampak proti Riadu, kjer savdski kralj Abdulah postaja čedalje pomembnejši mirovni posrednik pri stabilizaciji razmer na Bližnjem vzhodu.

Izraelski premier Ehud Olmert

Zavrženi predlog Pisal se je marec leta 2002 in bilo je v času, ko je bila bližnjevzhodna kriza v enem svojih največjih razmahov. Sedaj

že pokojni Jaser Arafat se je skrival v Ramali, Izraelci pa so pod vodstvom Ariela Šarona na Zahodnem bregu in v Gazi dosegali eno pirovo zmago za drugo. Prav takrat je savdski princ Abdulah, ki je kraljeve dolžnosti prevzel od močno bolnega kralja Fahda, v Bejrutu na arabskem vrhu nepričakovano predstavil svoj mirovni načrt, ki bi po njegovo lahko presekala gordijski vozlož bojevanja na Bližnjem vzhodu. Njegov predlog je bil kratek in jedrnat: če bi se Izrael vrnil na območje, ki ga je zasedal pred letom 1967, dovolil vrnitev palestinskih beguncev in ustanovitev palestinske države, katere prestolnica bi postal Vzhodni Jeruzalem, bi arabske države nemudoma normalizirale odnose z Izraelom. Hkrati je ponudil tudi zanimive primere takšnega sožitja: izraelske pomaranče na tržnici v Damasku, izraelske turiste v Dubaju in ne nazadnje plapolanje savdske zastave pred veleposlaništvom v Tel Avivu (Izrael in Savdska Arabija nimata diplomatskih odnosov).

Po drugi strani pa je bila svetovna javnost takrat še vedno močno pod vtisom terorističnih napadov 11. septembra, zato je bil savdski predlog predvsem na Zahodu sprejet s precejšnjimi zadržki. To je tudi razumljivo glede na to, da je Savdska Arabija domovina zloglasnega Osame bin Ladna, kar 15 od 19 teroristov, ki so sodelovali v napadih 11. septembra, pa je bilo njegovih sodržavljancev. ZDA so Abdulahov predlog označile kot „pomemben dokument“, medtem ko ga je uradni Tel Aviv zavrnil kot nesprejemljivega. A pet let kasneje, ko so se politične karte že močno

Savdski kralj Abdulah je čedalje pomembnejši mirovni posrednik pri reševanju izraelsko-palestinske krize.

premešale, je nesprijemljivi dokument postal žarek upanja, ki bi lahko bil glavni temelj za stabilizacijo razmer na Bližnjem vzhodu.

Puščavsko upanje Da bo v prihodnje velik del odgovornosti pri reševanju bližnjevzhodne krize padel na pleča Savdske Arabije, je pred kratkim napovedal izraelski premier Ehud Olmert, in to prav v času, ko se je na Bližnjem vzhodu mudila nemška kanclerka in predsedujoča Evropski uniji Angela Merkel. „K konstruktivnemu dialogu bi radi povabili vse arabske države, seveda vključno s savdskim kraljem Abdulahom, ki ga sam občudujem kot veliko osebnost. Za zdaj še nisem imel priložnosti, da bi se srečal z njim, a če bo do tega prišlo, bi se z veseljem pogovarjal z njim in poslušal njegove predloge.“ je dejal Olmert, hkrati pa je pet let star savdski predlog označil za revolucionarno pote-

Savdski kralj Abdulah čedalje bolj krepi svojo vlogo neuradnega voditelja zmernih arabskih držav.

zo, na kateri bi lahko slonela vsa prihodnja mirovna pogajanja. A čeprav je Olmert omenjal dialog s celotnim arabskim svetom, vsi dobro vedo, da je imel v mislih le zmerne arabske države, katerih neuradno vodstvo že nekaj časa pripada prav Savdski Arabiji. Izraelsko pripravljenost za sodelovanje so pozdravili tudi v Palestini, kjer so pomembnost savdskega posredništva izkusili pred kratkim; prav kralj Abdulah je še največ pripomogel k temu, da so se končali večmesečni spopadi med Palestinci, in je sam pozval voditelje obeh nasprotujočih si gibanj (Fatah in Hamas) v Savdsko Arabijo. Tam jim je uspelo doseči (kot kaže za zdaj) trden dogovor o ustavitvi nasilja in o sestavi vlade narodne enotnosti. A poenotenje dveh tako dolgo sprtih in nasprotujočih si strani,

kot sta Izrael in Palestina, je neprimerno trši oreh, ob katerem si je polomil zobe že marsikateri diplomat. Vsekakor pa je savdski diplomaciji prvi korak h končnemu cilju uspel s tem, da jo imata tako izraelska kot palestinska stran za enakovrednega sogovorca.

Kraljeve pobude Savdska Arabija je fenomen v skoraj vseh pogledih. To je domovina islama, ena glavnih „izvoznic“ islamaškega terorizma, država s četrtno vseh svetovnih zalog nafte, hkrati pa tudi največja zaveznica ZDA in drugih zahodnih držav v bližnjevzhodni regiji. A pravi fenomen se je dejansko začel z vladavino kralja Abdulaha, ki ni samo eden redkih arabskih politikov, ki ga spoštujejo tako arabski kot zahodni politiki, temveč je tudi edini, ki si upa naglas povedati, kaj se dejansko dogaja v arabskih državah. Na nedavnem vrhu Arabske lige v Riadu je vse navzoče presenetil s svojim govorom, v katerem je odkrito govoril o stvareh, pred katerimi si večina arabskih držav najraje zatiska ušesa; govoril je o državljanski vojni med šiiti in suniti v Iraku, o nevarnosti iranske skrajne politike, o politični nestabilnosti v Libanonu ter o nesmiselnem prelivanju krvi v Somaliji in Sudanu. Svoj govor je sklenil z besedami: „Resnična krivda za vse te tragedije je v nas; mi smo namreč voditelji arabskih narodov.“

S svojo politiko tako Savdska Arabija na čelu s kraljem Abdulahom prevzema vodilno vlogo med zmernimi arabskimi državami, katerih vpliv ne bo ključnega pomena le pri razreševanju izraelsko-palestinskega spora, temveč tudi pri drugih konfliktih v regiji, predvsem kar se tiče situacije v Iraku in vodenja skrajne politike v Teheranu. Še posebej pri slednjem niso bila mnenja arabskih držav, ZDA in EU še nikoli tako enotna kot danes, ko se predstavniki vseh treh strani strinjajo, da je treba iransko krizo čim prej razrešiti po diplomatski poti. Če bodo vse omenjene strani izkoristile to edinstveno priložnost, ko so praktično prvič v zgodovini poenotene, bi to še pripomoglo k reševanju izraelsko-palestinske

Savdijcem je uspelo zajezi tudi medpalestinsko nasilje.

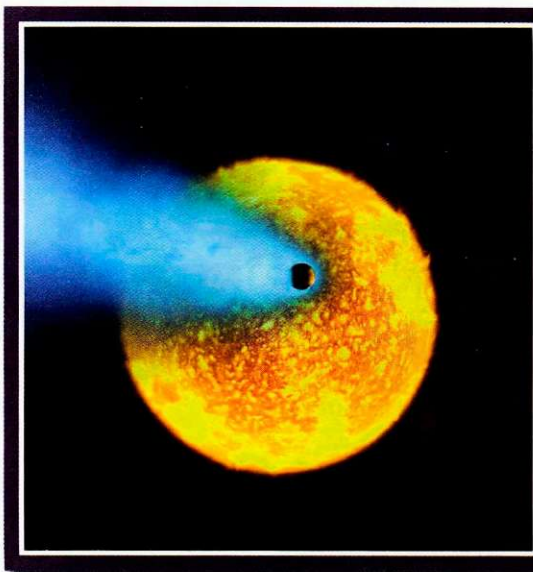
Izrael je posredovanje Savdske Arabije predlagal med obiskom Angele Merkel.

Vrh Arabske lige v glavnem mestu Saudske Arabije Riadu v začetku aprila

krize. Pri tem pa noben arabski voditelj ne bo igral večje vloge, kot jo igra savdski kralj. K njegovemu uspehu na svetovnem diplomatskem odru je pripomoglo več dejavnikov; je dovolj star, da lahko z zadostno avtoriteto nagovarja mlajše politike (kot je npr. sirski predsednik Bašar Asad), ima dovolj političnega vpliva, da lahko za isto mizo posadi dve sprti strani in ju prisili k dialogu (kot se je zgodilo pri pogovorih med Fatahom in Hamasom), njegova država ima tolikšen gospodarski vpliv, da so ga ZDA primorane jemati resno, in ne nazadnje – ima dovolj

modrosti in izkušenj, da se lahko pogaja z iranskim političnim vrhom in mu pri tem celo uspeva prepričevati uradni Teheran, da ni njihov sovražnik, temveč prijatelj. Svoje pomembnosti se očitno dobro zaveda, saj je sam prevzel politično pobudo, ki bi se je otepala marsikateri njegov predhodnik ali naslednik. In ko so ZDA pa tudi EU pri reševanju bližnjevzhodnih konfliktov že izgubile večino svoje pomembnosti, se je vloga Savdske Arabije kot vodilne mirovnice na Bližnjem vzhodu še okrepila, in to prav na račun zamujenih priložnosti drugih držav. ■

Odkrili vodo

Ameriški astronom Travis Barman je s pomočjo vesoljskega teleskopa prvič odkril sledi vode na oddaljenem planetu, ki je zunaj našega Sončevega sistema. Po podatkih observatorija v Flagstaffu v ameriški zvezni državi Arizoni je v atmosferi t. i. Exoplaneta HD 209458b v ozvezdju Pegasus namreč velika količina vodne pare. Barman pri tem ni omenil možnosti življenja na okoli 150 svetlobnih let oddaljenem planetu, ki je približno 1,3-krat večji od Jupitra, ki je največji planet v našem Osončju. Vodna para naj bi bila domnevno v atmosferah vseh planetov zunaj našega Osončja, vendar je te domneve zaradi velike oddaljenosti le težko potrditi.

Drag London V Londonu vsak sedmi polno zaposleni delavec zasluži manj, kot potrebuje za

preživetje v tem mestu, skoraj polovica delavcev s polovičnim delovnim časom pa zasluži podpovprečno. Sicer pa bi moral posameznik za preživetje zaslužiti 7,20 angleškega funta (10,65 evra) na uro, kar je veliko več od

minimalne urne postavke za delavca nad 22 leti, ki znaša 5,35 funta. Zdaj vsak, ki zasluži manj kot 6,25 evra na uro, v Londonu zaradi visokih življenjskih stroškov živi na meji revščine ali celo pod njo. Na stotine slabo plačanih delavcev se v enem najdražjih mest na svetu bojuje za lastno preživetje in preživetje svojih družin, a župan nima moči, da bi delodajalce prisilil, da najslabše plačanim delavcem zvišajo plače in jih tako rešijo revščine.

Salmonela Raziskava Evropske agencije za varno hrano (EFSA) je pokazala, da je skoraj vsaka četrta jata piščancev, ki jih far-

me v Evropski uniji vzrejajo za meso, okužena s salmonelo. Testi za ugotavljanje okuženosti s salmonelo so navzočnost bakterije potrdili v 23,7 odstotka jat, ki so bile tik pred zakolom. Za Slovenijo ugotavljajo, da je s salmonelo okuženih 1,6 odstotka jat. Stopnja okuženosti piščančjih jat se med

članicami EU razlikuje; na Švedskem raziskava ni odkrila okužb, največ pa jih je odkrila na Madžarskem, sledijo Poljska, Portugalska in Španija. Slovenija se z 1,6 odstotka okuženih jat postavlja ob bok skandinavskim državam, ki imajo najnižjo stopnjo okuženosti.

Račan odstopil Predsednik največje hrvaške opozicijske stranke SDP Ivo Račan je zaradi hude bolezni odstopil s položaja. V pisnem odstopu z mesta predsednika SDP je izrazil upanje, da bo stranka na svoji konvenciji našla nove moči in izbrala novo vodstvo. S tem je stranka brez predsednika ostala le nekaj mesecev pred parlamentarnimi volitvami, ki bodo predvidoma potekale novembra

letos. Morebitni kandidat SDP za premierja in minister za gospodarstvo v nekdanji Račanovi vladi Ljubo Jurčić je napovedal, da bo zaprosil za člansko izkaznico SDP.

Večje plače Singapur bo do konca leta 2008 za več kot 60 odstotkov povišal plače ministrov

TUJI TISK

The Times

Kanibalizem

Po podatkih pred nedavnim za javnost dostopnih dokumentov KGB je bilo na tisoče sovjetskih ujetnikov zapuščenih na daljnem sibirskem otoku brez hrane in strehe nad glavo, kjer so v boju za preživetje postali tudi kani-

bali. Konec pomladi leta 1933 je na majhnem koščku zemlje sredi reke, ki je bila od Moskve oddaljena 1500 milj, v manj kot štirih tednih pomrlo štiri od šest tisoč zapornikov. To je bil otok Nazino. Zaporniki so poskušali preživeti tako, da so jedli trupla, razmetana po otoku, mnoge pa so celo ubili in potem pojedli. O tem pripoveduje nova knjiga Otok kanibalov, v kateri je opisano, kako je na stotine ljudi, tudi žensk, otrok in starcev, umiralo pod streli varnostnikov, ker so poskušali pobegniti z otoka. Še veliko več ljudi je umrlo od lakote. Tako je raziskovalcu pripovedovala ena od preživelih, ki ji je bilo ob deportaciji na Nazino komaj 13 let.

Nature

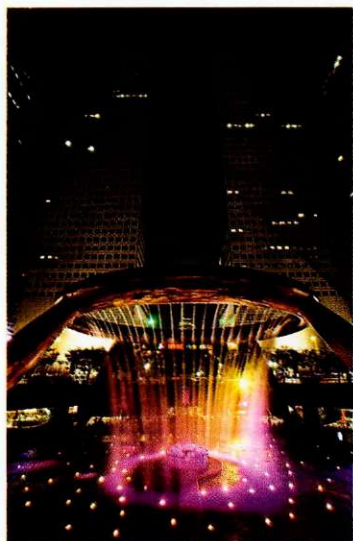
Mumija

Šele lani je Katoliška cerkev dovolila znanstveno pregledati ostanke sv. Ivane Orleanske. Mednarodna skupina znanstvenikov je delala šest mesecev in odkrila nekatere anomalije, ki se niso skladale s tem, kaj ostane

od človeka po upepelitvi. Že decembra lani so ugotovili, da sibili človeški ostanke balzamirani s pomočjo zmesi bitumna, mavca, drevesnih smol in malahita. Kosti so datirali v čas med 700 do 230 pred Kristusom, kar je precej daleč od 15. stoletja, ko je živela Ivana Orleanska. Analiza ostankov tkanin, ki nikakor niso bili ožgani, je pokazala, da so bile izdelane iz egipčanskega lanu. Na ostankih so našli tudi velike količine smrekovega cvetnega prahu, čeprav smreke leta 1431 v Normandiji niso rasle. Prav smrekovo smolo pa so Egipčani pogosto uporabljali za balzimiranje. Domnevni ostanke Ivane Orleanske so torej veliko starejši od nje in pripadajo egipčanski mumiji.

in najvišjih javnih uslužbencev, vlada pa želi s tem ukrepom v javni sektor privabiti najboljše kadre in preprečiti korupcijo. Plače ministrov se bodo povečale z zdajšnjih 590.000 evrov na 950.000 evrov, medtem ko bo premier Lee Hsien Loong zaslužil milijon in pol evrov oziroma petkrat več kot ameriški predsednik, ki zasluži slabih 300.000 evrov. S tem bodo plače singapurskih

javnih uradnikov dvignili na 88 odstotkov zakonsko dovoljene višine, ki znaša dve tretjini povprečnega zneska osmih najvišjih plač v singapurskem zasebnem sektorju. Zdajšnje plače najvišjih javnih uslužbencev predstavljajo le 55 odstotkov dovoljene višine.

Voščena lutka Le nekaj dni pred 80. rojstnim dnevom papeža Benedikta XVI. so v muzeju voščenih lutk v nemškem Hamburgu razstavili njegovo vošče-

no podobo. Voščeni Benedikt XVI., ki ga je kar šest mesecev izdeloval Gottfried Krüger, se je v muzeju Panoptikum pridružil nemški kanclerki Angeli Merkel, nekdanjemu vozniku formule 1 Michaelu Schumacherju in pevcu Michaelu Jacksonu. Razstavo voščenih lutk v Panoptikumu si letno ogleda okoli 150.000 ljudi.

Atlantis Ameriška vesoljska agencija Nasa je sporočila, da je 8. junij najzgodnejši datum izstrelitve raketoplane Atlantis, mogoče pa jo bo izvesti še v obdobju do 17. julija. Pot Atlantisa proti Mednarodni vesoljski postaji (ISS) je bila načrtovana že za 15. marec, a so jo morali preložiti zaradi številnih poškodb zunanjega rezervoarja raketoplane, ki so nastale med februarso nevihto. Atlantis, ki ga bodo na pot proti vesolju izstrelili

iz Cape Canaverala na Floridi, bo po napovedih vesoljcem na ISS pripeljal nov par kril sončnih celic. Iz Nasa so še sporočili, da se bo naslednja priložnost, če izstrelitev Atlantisa med 8. junijem in 17. julijem ne bo mogoča, ponudila 5. avgusta.

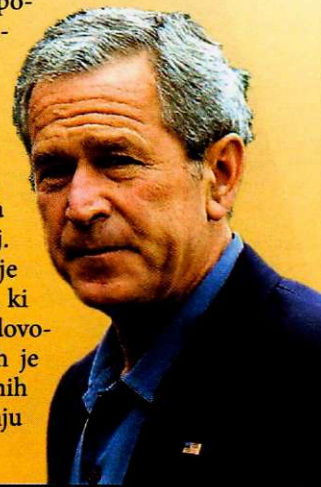
Gates v vesolje Najbogatejši Zemljan Bill Gates premišljuje, da bi poletel v vesolje, čeprav

Space Adventures, podjetje s sedežem v ZDA, ki se ukvarja z vesoljskim turizmom, od Gate- sa še ni prejelo nobenega obvestila o želji po poletu.

Bushev veto

Razprava o raziskavah izvornih celic človeških zarodkov v ZDA se nadaljuje. Ameriški senat je sprejel predlog zakona, ki odpravlja omejitve za financiranje raziskav izvornih celic človeških zarodkov, ki jih je avgusta leta 2001 uvedel predsednik George Bush. Bush je že zagrozil, da bo vložil veto, svojo pravico veta na podoben predlog zakona pa je uporabil že lani. Kljub temu demokrati menijo, da jim bo sčasoma uspelo, zagovorniki pa upajo, da bodo na ta način prišli do rešitve za nekatere doslej neozdravljive bolezni, medtem ko nasprotniki menijo, da gre za uničevanje človeških življenj. V ameriških klinikah za rodnost je ta čas približno 400.000 zarodkov, ki jih bodo zavrgli. Bush je leta 2001 dovolil financiranje raziskav, vendar jih je omejil na že obstoječe vrste izvornih celic zarodkov, teh pa je po mnenju zagovornikov raziskav premalo.

TUJI TISK

Mignews

Kriv ocean

Na povečanje števila orkanov na Atlantiku vplivajo naravne spremembe oceanskih tokov, ne pa globalna otoplitev atmosfere, ki naj bi jo izzval človek. Tak vidik zagovarja William Grey, ki je znana avtoriteta na področju napove-

dovanja orkanov. Strinja se, da je v zadnjih tridesetih letih na Zemlji res veliko topleje, vendar je mnenja, da tega niso krivi ljudje in sežiganje bioloških goriv. Napovedal je, da se bo v prihodnjih petih do desetih letih spet začelo ohlajati, ker se bodo oceanski tokovi spet spremenili. »Segrevanje ozračja je posledica oceanske cirkulacije, kar je tudi temeljni vzrok za spremembo podnebja,« pravi Grey. Spremembe oceanskih tokov so stare milijone let in so naravni proces, zato za spremembe podnebja po njegovem mnenju ne smemo kriviti ljudi in CO₂. Tokovi v oceanih se spreminjajo zaradi različne koncentracije soli v vodi, ki zdaj narašča, zdaj pada.

The Independent

V izobilju

Rusinjam, ki si želijo najti prerojčnega moža, so vrgli rešilni pas in izdali knjigo z navodili, kako naj osvojijo takšnega moškega. Knjigo z naslovom Poroka z milijarderjem ali zakon višje sorte sta napisali najdržnejša ruska modna romanistka

Ksenija Sobčak, ki si je zadala nalogo odstriti zaveso, za katero se skriva življenje ruskih superbogatašev, in Oksana Robski. Čeprav je knjiga napisana v ironičnem tonu, je namenjena milijonom mladih deklet, ki iščejo svojega princa v državi, v kateri razlike med bogatimi in revnimi rastejo iz dneva v dan. Na platnici je zapisano: »Oligarhov je dovolj za vse! Vaše orožje so nasmeš, občutek za humor, optimizem in marljivost.« Knjigo spremljajo opozorila, da se mnogi zakoni z oligarhi končajo s težko ločitvijo, ki lahko škodi tudi zdravju. Avtorici gresta tako daleč, da priporočata načrtovanje življenja že kar na poročni dan in pravita, da je oligarh za žensko, ki sanja o veliki ljubezni, zadnji človek, ki ga potrebuje.

INTERVJU

Dr. Žiga Turk

Z reformami med najbolj razvite

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Dr. Žiga Turk je univ. diplomirani inženir gradbeništva, magister računalništva in doktor tehniških znanosti. Šestega marca letos ga je državni zbor na predlog predsednika vlade imenoval za ministra brez listnice, odgovornega za usklajevanje in spremljanje izvajanja Strategije razvoja Slovenije. Širši javnosti je bil znan kot eden od pobudnikov in strokovnih urednikov računalniške revije *Moj mikro*. Je eden od pionirjev uvajanja svetovnega spleta v Sloveniji. Izdelal je tudi nekaj storitev, ki so prerasle slovenski okvir. Predava na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo in Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani, kot gostujoči predavatelj ali profesor je sodeloval na Kraljevi tehniški univerzi v Stockholmu, na Istanbulski tehniški univerzi in na Univerzi v Zagrebu. Poleg gradbene informatike ga zanimajo problemi, povezani z življenjskim ciklom znanja. Med drugim je sodeloval pri pripravi Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa za obdobje 2006–2010 in pri strategiji ciljnih raziskovalnih projektov.

V okviru vladnih obiskov po slovenskih regijah ste pretekli teden obiskali Podravje. Kakšni so bili vaši občutki glede na videno in ali ste dobili kakšno idejo za svoje nadaljnje delo?

Obiski so zelo dober mehanizem, da prisluhnemo ljudem, podjetnikom na terenu in dobimo kako novo idejo ali pa se zastavi kakšno vprašanje. Konec koncev imajo ljudje »na terenu« veliko izkušenj in predlogov, naloga politikov je tudi v tem, da spoznajo, kateri so res dobri. Udeležil sem se odprtja novega nadzornega centra Dravskih elektrarn, s katerim se izboljšuje upravljanje z ekološko hrbenico slovenske energetike. Bil sem tudi v podjetju Amis, da bi slišal, kako na razvoj telekomunikacij gleda Telekomov tekmeč. Ker sem v vladi nov, moram v kratkem času vzpostaviti stik z več ljudmi, zato sem vesel, da je Univerza v Mariboru organizirala okroglo mizo o prenosu znanja v gospodarstvo, kjer je prišlo do besede vsaj ducat ljudi.

Udeležili ste se tudi okrogle mize o prenosu znanja z univerze v gospodarstvo, ki je potekala v Univerzitetnem inkubatorju Ma-

ribor. Se vam zdi, da je ta prenos znanja v gospodarstvo zadovoljiv?

Ni zadovoljiv. Podjetniki znanstvenikov ne znajo izkoristiti ali pa znanstveniki res ne znajo nič uporabnega. Podjetja morajo univerzo v svojem okolju videti kot konkurenčno prednost in zelo sem bil vesel, ko so mi za tak primer povedali prav na okrogli mizi. Po vseh merljivih kazalnikih Slovenija na tem področju zaostaja za Evropo, Evropa pa še dodatno za ZDA in Japonsko, ki naj bi jo po prvotni lizbonski strategiji dohitevala. Znanje ni nekaj, kar bi zaprli v škatlice, knjige in bi ga potem »prenašali«. Znanje je v bistvu v glavah in več moramo narediti za to, da bi glave krožile ali pa vsaj prihajale skupaj. Če industrija naroči neko nalogo na univerzi, se iz nje ne bo naučila toliko, kot če bi tja nekoga poslala študirati ali pa če bi skupaj delali na nekem projektu. In tudi univerza, učitelji, študenti se od industrije lahko učijo recimo tako, da vrhunski strokovnjaki sodelujejo v študijskem procesu. Z znanjem je podobno kot z denarjem – čim hitreje kroži, manj ga potrebujemo. Številke kažejo, da so npr. slovenski tehnični znanstveniki nadpovprečno plodoviti v znanstvenem tisku, slovenska industrija pa izvažajo podpovprečen delež visokotehnoloških izdelkov. Na mnogih področjih morda niti nimamo industrije, ki bi lahko izkoristila znanje na univerzi. V obdobju tranzicije se je gospodarstvo ukvarjalo z vsem mogočim, tudi z lastninjenjem, združevanjem, prestrukturiranjem. Pozabilo je na lasten razvoj. Tehnično malce boljši ali slabši izdelek je zanemarljiv v primerjavi s koristjo, ki jo prinese lastninsko preoblikovanje. Zdaj so ti procesi v veliki meri končani in novi lastniki se ozirajo po običajnih poslovnih načinih, ki bodo prinašali dohodke. In znanje je eden od njih. Zato je zdaj skrajni čas, da industrija raziskovalce, ki smo se nekako razvadili, da nam država plačuje radovednostno raziskovanje, vpreže v svoje razvojne načrte in da država tako sodelovanje spodbuja. Npr. tako, da predvsem v tehniki večino sredstev nameni ciljnim raziskavam in takim, ki jih sofinancira industrija. Evropa v okvirnih programih to že ves čas počne.

Tovrstnih in podobnih inkubatorjev, kot je v Mariboru, v Sloveniji ni veliko ali jih vsaj ni čutiti. Menite, da je treba njihov razvoj pospešiti? Kaj v bistvu lahko dajo gospodarstvu?

Pravzaprav vsi govorijo samo o inkubatorjih. V resolucijskem projektu Oreh so omejene tri ustanove in vsaka bi imela inkubator. Ja, njihov razvoj je treba pospešiti, hkrati pa paziti, da se ne izrodijo v mehanizem, v katerem bo nekdo trošil davkoplačevalski denar. Potrebujemo namreč nova visoko tehnološka podjetja, stara se zelo težko prestrukturirajo iz nizko in srednje tehnoloških v visoko tehnološka. V Sloveniji so žal nova podjetja na tehnološko nižji ravni od povprečja, kar pomeni, da tistih, ki smo jih dolgo izobraževali, nismo naučili tudi podjetnosti. Naučili je pravzaprav neprimerna beseda. Podjetnosti se ne da naučiti. Podjetnost se privzgoji, zato imam več zaupanja v mladino, ki preprodaja stare učbenike in smuči, igra monopoli ali kako borzniško igro na internetu, kot pa v tečaje ekonomije.

Maribor je po osamosvojitvi plačal največji davek na področju gospodarstva. Zakaj tako in ali se vam zdi, da se stvari premikajo na bolje?

Maribor ni plačal davka osamosvojitvi, ampak socializmu oz. zaprtemu jugoslovanskemu trgu. Stebri mariborskega gospodarstva so se na jugoslovanskem trgu polenili in potem na svobodnem trgu preprosto niso bili konkurenčni. To si velja zapomniti, ker se večkrat pojavljajo ideje, kako naj bi država tu ali tam intervenirala. Izjemoma to morda gre, na dolgi rok se pa ne obnese. Na neki način je to, da se začenja znova, morda priložnost za hitrejši skok naprej, kot če bi bili ujetniki nekih neperspektivnih tovarn in podjetij. Pri tem lahko pomaga tudi nov način delitve denarja občinam. Podravske dobijo zdaj letno 18 milijonov evrov več. Poleg tega je v letih 2004–2006 v regijo prišlo tudi 16 milijonov evrov evropskega denarja, v naslednji finančni perspektivi pa naj bi ga bilo štirikrat več.

Sodelovali ste na tiskovni konferenci podjetij Elan in Gigodesign, ki sta prejeli prestižno mednarodno nagrado, Elan celo za izjemen ►

Reforme niso samo predlagane, ampak se tudi izvajajo. Veliko je bilo narejenega. Nekaj je še na dnevnem redu. Upam, da se bodo izvedle s potrebno korenitostjo.

► *design oziroma revolucionarno novost na področju smuči. Po drugi strani pa se prav to podjetje nikakor ne more dvigniti in postati poslovno uspešno. Kaj je po vaše krivo za to in kako naprej, da bomo Slovenci spet ponosni na tega našega specialista za smuči?*

Mislím, da smo na Elan ponosni, saj je to ena od slovenskih blagovnih znamk, ki je še nekako razpoznavna po svetu ali pa vsaj v naši okolici. Vse kaže, da so najtežji časi že za podjetjem. V časih, ko smo bili nanj »res ponosni«, je Elan vzdrževal zelo velikopotezno dirkaško ekipo, prodajal menda vrhunske smuči za več kot polovico ceneje od konkurence in si tudi na račun tega ponosa in zaupanja sposojal denar, ki ga ni mogel vračati. Danes se je cenovno praktično popolnoma približal konkurenci. Vsekakor je nagrada red-dot razlog za to, da smo na Elan ponosni. To je drugi slovenski izdelek, ki jo je dobil, in edina smučka na svetu.

Na tiskovni konferenci ste omenjali dejstvo, da »se inovacija sreča s popolnostjo«. Koli-ko imamo inovacij v Sloveniji in ali so inovatorji dovolj motivirani za svoje delo?

Po vseh statističnih podatkih je v Sloveniji razmeroma malo inovacij. Seveda je to spet povezano z gospodarsko strukturo pa s tem, ali imamo sistem, ki vse inovacije zajame in statistično prikaže. Če lastnik oz. vodstvo podjetja nista neumna, seveda nagradita ljudi z dobrimi idejami, sicer ti odidejo h konkurenci ali pa na svoje.

Kaj lahko na tem področju naredi država oziroma kaj je že naredila in česa ni?

Inovacije so v interesu podjetnikov. Te bi moralo najbolj zanimati, da izkoristijo vse potenciale svojih zaposlenih. Država je nekaj že naredila z davčno politiko, spodbuja tehniške študije, spodbuja ustvarjalnost, izvirnost v šolskem procesu, omogoča brezplačno šolanje, zaradi česar so visoko izobraženi ljudje morda na trgu dela cenejši.

Kaj nameravate kot minister narediti, da bi se stvari v prihodnosti obrnile na bolje?

Da bi bili zaposleni bolj inovativni? Da bi jih podjetniki bolj spodbujali k temu? Ti se morajo zavedati, da je edina prihodnost v inovacijah in ustvarjalnosti. Zelo bi me veselilo, če bi postalo ljudem jasno, da ne potrebujejo države, da se bolj ustvarjalno in podjetno obnašajo. Država bo še naprej spodbujala vzgojo raziskovalcev, predvsem tistih v gospodarstvu, davčne olajšave za raziskovalno dejavnost, inkubatorje, patentne pisarne itd.

Vlada vas je imenovala tudi za nacionalnega koordinatorskega izvršnega lizbonske strategije, kar je zahtevna naloga tudi z vidika predsedovanja Slovenije EU v letu 2008, pri katerem bo lizbonska strategija predvidoma ena prednostnih nalog. Kaj vas čaka na tem področju?

Barrosova prenovljena lizbonska strategija je odgovornost za reforme porazdelila med članice in unijo; ne dela se več od zgo-

raj navzdol. V članici naj bi lizbonski proces koordiniral »gospod Lizbona«. Glede na to, da je vladna služba za razvoj odgovorna za spremljanje reform, je to imenovanje logično. Med slovenskim predsedovanjem v letu 2008 se bo končal prvi triletni cikel prenovljene lizbonske strategije. Na spomladanskem vrhu sveta EU, ki mu bo predsedovala Slovenija, bomo sprejemali smernice za naslednji triletni cikel, zato je bila lizbonska strategija identificirana kot ena ključnih tem našega predsedovanja. Seveda si ne moremo domišljati, da bomo Slovenci postavljali te smernice, imeli pa bomo pomembno vlogo pri pripravi dokumentov, usklajevanju s članicami, iskanju kompromisov ... Torej bo to izziv, da postopke dobro speljemo, pa tudi priložnost, da plasi-ramo kakšno svojo idejo oz. poudarek. Treba bo dobro presoditi, kakšni so pogledi članic in Bruslja na posamezne probleme – kako iskati ravnotežje med socialo in podjetnostjo, med koordinacijo in subsidiarnostjo pa med velikim in majhnim Brusljem. Pogovore na to temo sem že začel. Prav v teh dneh so v Ljubljani predstavniki evropske komisije.

O tem, da je resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 potrebna, ste že govorili. Kje vidite svojo vlogo pri tem, da se bi ti projekti zares uresničili?

Z resolucijo je država postavila okvir za svoja razvojna prizadevanja za zelo dolgo časovno obdobje. Edino, kar je zanesljivo pri tem, je, da danes ne vemo, kaj vse bi bilo pametno početi leta 2023, zato je na resolucijo treba gledati kot na živ dokument, ki se bo v tem času gotovo spreminjal. Zelo dobro pa je, da imamo dokument, načrt, ki onemogoča, da bi kar na pamet dajali državni denar zdaj sem, zdaj tja. Tak dokument zelo poveča transparentnost trošenja davkoplačevalskega denarja in je, kolikor vem, prvi po osamosvojitvi. Resolucija pa je pač resolucija, to je seznam prihodnjih projektov, ki pa morajo projekti – v smislu investicijske naloge – šele postati. Nekateri napredujejo bolje, nekateri slabše. Nekateri so premalo ambiciozni, nekateri preveč. Izbrati bo treba med konkurenčnimi projekti, morda kak projekt črtati, kakšnega dodati. Vloga vladne službe za razvoj je v tem, da skrbi za koordinacijo projektov, za transparentno izbiro podprojektov, pomaga pri projektne vodstvu in seveda predvsem pri vseh nadgradnjah tega dokumenta.

Kaj mora država po vašem mnenju narediti za izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva?

Svobodni podjetniki so najboljši mehanizem za konkurenčnost gospodarstva in gospodarsko rast; država mora postaviti tak pravni okvir, ki jim to svobodo daje. Svoboda pa pomeni, da razpolagaš s tem, kar zaslužiš, in da si svoboden pri sprejemanju poslovnih odločitev, ker tudi pomeni, da imaš med čem izbirati. Če država podjetjem pusti razpola-

gati z večjim deležem svojega denarja; če so torej manj obdavčena, bodo konkurenčnejša. Ampak tu so meje, ker država potrebuje tudi denar za vojsko, policijo, upravo, za zdravstvo, pokojnine. Vprašanje je seveda, kako država s tem denarjem in s temi sistemi gospodari. Da ni dober lastnik v gospodarstvu, smo že ugotovili. Kar se svobode tiče – Marx je rekel, da dobiček nastane zaradi izkoriščanja človeka po človeku, Schumpeter, ki ga navajajo kot podlago za lizbonsko strategijo, da dobiček prinašata znanje in tehnologija. Milton Friedman pa uči, da je dobiček posledica svobodne, prostovoljne poslovne transakcije med dvema subjektoma, ki je opravljena v obojestransko zadovoljstvo. Poudarek je na obojestransko! In sistem mora biti narejen tako, da gospodarstvo lahko teče v obojestransko zadovoljstvo, to pa pomeni, da lahko izbiraš, da kupuješ tam, kjer za svoj denar dobiš največ. In podobno je tudi pri delu. Da lahko izbereš, kdo dela zate oz. pri kom delaš, kje boš lahko naredil več in te bodo zato bolje plačali. Zanimivo je, da so države, ki si jih Evropa postavlja za zgled pri lizbonski strategiji, spredaj ne samo pri vlaganju v znanje, ampak so presegle tudi razredni boj. Japonska, ZDA, Velika Britanija, Irska, Skandinavija ... ne govorijo o izkoriščanju, ampak o svobodi poslovne pobude. V teh državah sindikati niso politično vplivni in niso tesno povezani z nekaterimi strankami, kot je to primer v nekaterih državah na jugu in sredi Evrope. Zavedati se je treba, da je konec hladne vojne, da smo, upam, presegli kulturni boj in čas bi bil, da bi presegli tudi razrednega. Ta naloga še čaka nekatere opozicijske stranke. Preseganje razrednega boja pa seveda ne pomeni, da pozabimo na solidarnost. A solidarnost je varovalka, ne pa motor napredka. Solidarnost spada v polje odgovornosti, ki mora nujno spremljati vsako svobodo. Odgovornosti do soljudi, narave, svoje vesti.

Kakšno je vaše stališče do predlaganih reform?

Reforme niso samo predlagane, ampak se tudi izvajajo. Veliko je bilo narejenega. Nekaj je še na dnevnem redu. Upam, da se bodo izvedle s potrebno korenitostjo. Tudi Bruselj nam je dal nekaj uporabnih nasvetov. Na sploh imam kot novinec v politiki občutek, da vsi nekako vemo, kaj bi bilo pametno, a ker so nekateri od teh ukrepov nepopularni, je velika skušnjava, da se iz njih dela politika. Dajmo se že dogovoriti, kaj je za Slovenijo dobro, in to čim prej izpeljimo.

Kakšno je vaše stališče do zdajšnjega gospodarskega stanja v državi?

Nekdo je slikovito rekel: bilanca uspeha je dobra, bilanca stanja pa ne tako zelo. Ali drugače, Sloveniji gre zelo dobro, ampak v časih, ko ti gre dobro, je treba narediti nekatere poteze, ki bi spodbujale rast tudi naprej. Ko nam bo

šlo slabo, bodo takrat nujni ukrepi zelo boleči. Vzemimo npr. večjo fleksibilnost delovnih mest. Nanjo nas opozarja tudi Bruselj. V čem je problem? Vsi se bojijo zaposlovati za nedoločen čas, ker se bojijo, kako se bodo, če bodo v težavah, te osebe znebili. In zaposlijo za določen čas ali pa sploh ne. Tak delavec težko dobi posojilo, neenakopraven je v odnosu do kolega, ki je zaposlen za nedoločen čas, z eno nogo je na cesti, pogleduje za službo drugje. Tudi podjetnik razmišlja o prihodnosti manj drzno s svojo »začasno« posadko. V času gospodarske rasti več delovnih mest nastaja, kot jih izginja, in odpuščeni delavci bi zelo verjetno hitro našli drugo, bolje plačano in bolj perspektivno delovno mesto od tega, ki ga imajo, a tam niso zaželeni ali donosni. Z večjo fleksibilnostjo bi na prava mesta prišli pravi ljudje, več bi naredili, bolje bi bili plačani, plače bi ujele evropsko raven. Zaradi zdajšnje statičnosti delovnih mest, na katerih je predvsem srednja generacija, težko dobijo delo mladi in starejši.

Kje vidite Slovenijo čez 10 ali 15 let?

Mislim, da bomo ujeli spodnji konec tistega platoja, na katerem je veliko zahodnoevropskih držav. Na ključna mesta bo prišla nova generacija, ki se bo Jugoslavije spomnila samo še iz osnovne šole, ki bo bolj podjetna, ustvarjalna, izvirna, tekmovalna, dinamična, samozavestna ... ki ji bo iz socializma ostal čut za pravičnost in sočutje, ne bo pa na njem delala gospodarskih načrtov ali

temeljila pričakovanj, kaj vse ji mora država priskrbeti, plačati, omogočiti.

Minister ste ravno toliko, da spoznavate svoje delo in delo vlade. So se vaša pričakovanja uresničila ali pa je v resničnosti drugače?

Nisem imel posebnih pričakovanj. Presečen sem, koliko se v tej vladi dela, kako se s polno paro sprejemajo ukrepi, zakoni, uredbe, koliko je sestankovanja ...

In na koncu, ob vaši predstavitvi v parlamentu ste vse šokirali z wc-metlico, zato se tudi midva ne moreva izogniti temu. Kaj ste želeli pokazati s tem in kako lahko dosežemo, da bomo predvsem Slovenci takšne izdelke (mislim s cenovnega vidika) lahko tudi kupovali?

Za to metlico so nekateri pripravili plačati 20-krat več zato, ker je lepo oblikovana. Za nekatere druge stvari smo nekateri pripravili plačati več, ker so prave znamke, ker so ekološke, ker so domače, ker so narejene na pošten način, ker se umeščajo v neki kulturni vzorec ... Skratka, ti izdelki imajo nekaj več kot le uporabno vrednost, zaslužki so večji, storitve, ki ceno navijejo do te ravni, nastanejo blizu kupca. Zakaj plačate več za izdelek X kot pa za njegovo no-name kopijo? Ker vas je nekdo skozi reklame, sponzorstvo prirediteljev, vzgojo itd. prepričal. In naredil stroške tukaj, ne v tisti recimo šivalnici, ki je izdelek naredila. Z običajnimi, samo uporabnimi izdelki zahodna gospodarstva ne morejo tekmovali

Presenečen sem, koliko se v tej vladi dela, kako se sprejemajo ukrepi, koliko je sestankovanja ...

z Azijo in roboti. S temi, ki so nekaj več, pa lahko. Kdaj bomo Slovenci take izdelke kupovali? Saj jih. Morda ne ravno tako ekstremnih, ampak vsi, prav vsi kupujemo stvari, ki jih pravzaprav ne potrebujemo, za katere obstajajo cenejši, a manj prestižni nadomestki. V bistvu sprašujete, kdaj bomo lahko še bogatejši, da bomo lahko kupili še več stvari, ki jih ne potrebujemo. Ja, ko bomo podjetnikom dopustili, da nas bodo zaposlili še bolj produktivno, da bo od našega dela več koristi zanje in več denarja za nas. Ko bomo pri snovanju takih izdelkov sodelovali s svojo ustvarjalnostjo ali pa vsaj pomagali tistim, ki so bolj domiselni od nas. In bomo zaslužili veliko denarja, ki ga ne bomo imeli časa porabiti!

Obstaja seveda še drugačen odgovor. Ali ima vse skupaj sploh smisel? Razvoj? Rast? Morda bi pa lahko živeli malo počasneje, skromneje, bolj vsi enako ... Ja, morda se sliši lepo, celo znano, ampak jaz sem na položaju ministra za razvoj in ne za socialne zadeve, in če želiš krmariti čoln na divji reki, kar svetovno gospodarstvo je, moraš biti hitrejši od toka, ki te nosi, drugače utoneš. ■

Po sledi štajerskega iluzionista

V. M.

V Narodni galeriji v Ljubljani je na ogled razstava o baročnem slikarju Antonu Jožefu Lerhingerju (do 10. junija). Avtorica razstave in obsežne monografije je dr. Anica Cevc, ki je s tem zapolnila še eno vrzel naše umetnostne zgodovine.

Svetli Dol, Kapela sv. Florjana, Bog oče v slavi (izrez)

Slikar Anton Jožef Lerhinger je poleg Franca Jelovška naš najpomembnejši iluzionistični freskant poznega baroka oziroma 18. stoletja. Njegova življenjska pot je zavita v skrivnost. Znanih je le nekaj podatkov. Rojen naj bi bil okoli leta 1720 (morda na Ptuj). Dalj časa je živel v Rogatcu, žena pa mu je rodila sedem otrok. Tudi kdaj in kje je umrl ter kje je pokopan, ni znano. Domnevno na Hrvaškem, saj naj bi bil v cer-

kvi sv. Janeza Krstnika v zagrebški Novi vesi leta 1787 zadnjič slikal, po drugem podatku pa je morda še leta 1792 sodeloval pri izdelavi oltarja v isti cerkvi.

Po slikarjevi sledi Kot slikar je Lerhinger najprej dokumentiran na Ptuj, kjer je leta 1741 kot pomočnik slikarja Franca Antona Pachmayerja sodeloval pri poslikavi kapele Žalostne Matere božje v proštiji cerkvi. Prvo

ohranjeno, nedvomno in datirano samostojno Lerhingerjevo delo so freske v župnijski cerkvi sv. Marjete na Keblju nad Slovenskimi Konjicami iz leta 1750. V isto leto so datirane in njemu pripisane freske v kapelici škapske Marije ob vznožju hriba Sv. Roka v Šmarju pri Jelšah.

Do zdaj se je Lerhingerjev priimek v literaturi pisal kot Lerchinger, tudi v *Enciklopediji Slovenije*. Avtorica razstave in spremnega

kataloga dr. Anica Cevc pa je upoštevala slikarjev podpis na edini sliki, na kateri se je podpisal, to je risba *Smrt sv. Frančiška Ksaverja*, ki je v zasebni lasti. Na njej se je podpisal kot *Anto: Lerhinger.dil*.

Nasploh je bila pot do odkritja avtorja mnogih fresk po štajerskih cerkvah dolga in zavita. Dolgo so njegove freske pripisovali drugim avtorjem ali jih označili kot delo neznanega avtorja. Šele leta 1959 je Anica Cevc razkrila,

da je avtor znamenitih fresk Anton Lerhinger, podatek pa je dobila pri hrvaškem umetnostnem zgodovinarju Gjuri Szabu, ki je Lerhingerju – slikarju iz Rogatca – pripisal freske na Trškem Vrh pri Krapini. To je bila osnova, saj je bilo znano, da je freske v tej cerkvi naslikal isti slikar kot mnoge poslikave na Štajerskem. Avtorica je potem pregledala Matične knjige za Rogatec, Ptuj, Šmarje pri Jelšah ter druge vire in uspelo ji je razkriti kar precej.

Jelovšek in Lerhinger

Razstavo spremlja vsebinsko in oblikovno bogat katalog (318 strani velikega formata), ki je sestavljen kot strokovna monografija (z navedbo obsežne literature, izdelano časovno preglednico ter z imenskim in krajevnim kazalom). Najprej je v obsežnem preglednem poglavju prikazano stensko slikarstvo prve polovice 18. stoletja na slovenskem Štajerskem in kranjski freskant Franc Jelovšek, ki je naslikal monumentalno stropno iluzionistično poslikavo v romarski cerkvi na Sladki Gori. Posebej je avtorica prikazala (svojo) pot do Lerhingerjevega imena in prepoznavanja njegovih del ter glavne podatke o slikarjevem življenju in delu.

Osrednji del knjige je namenjen prikazu Lerhingerjevih del. Avtorica ga je razdelila na tri obdobja. Freske do leta 1758: Ptuj (kapela Žalostne Matere božje v proštiji cerkvi sv. Jurija), Šmarje pri Jelšah (romarska cerkev sv. Roka), Slovenske Konjice (Rožnovenska kapela v župnijski cerkvi sv. Jurija), Kebelj (župnijska cerkev sv. Marjete), Taborsko (župnijska cerkev), Šmarje pri Jelšah (kapela Škapulirske Matere božje), Kamnica (župnijska cerkev sv. Martina), Svetli Dol (kapela sv. Florijana), Završje Začretsko (kapela sv. Ane), Gornja Stubica (grajska kapela), Hraščina (župnijska cerkev).

Med Štajersko in Zagorjem

Freske od leta 1758 do 1775: Novo Celje (grajski kapela in dvorana), Nova ves v Zagrebu (kapela Žalostne Matere božje), Grad nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu (svete stopnice), Petrovče (župnijska cerkev Marijinega vne-

Gornja Stubica, kupola grajska kapela

bovzetja), Miljana (dvorec družine Ratkaj), Višnjica (župnijska cerkev), Olimje (kapela sv. Frančiška Ksaverja v župnijski cerkvi Marijinega vnebovzetja), Koprivnički Ivanec (župnijska cerkev), Brinjeva Gora (podružnična cerkev Matere božje), Slovenska Bistrica (Rožnovenska kapela v župnijski cerkvi sv. Jerneja), Trški vrh nad Krapino (romarska cerkev Marije Jeruzalemske).

Sledijo oljne slike, potem pa še freske po letu 1775: Zagorje pri Planini (župnijska cerkev Marije Pomočnice), Visoko pri Novem Marofu (župnijska cerkev), Kuzminec (župnijska cerkev), Martijanec (župnijska cerkev), Galicija (župnijska cerkev), Prešnik (grajska kapela), Olimje (samostanska lekarna) in Nova ves v Zagrebu (kapela sv. Križa v župnijski cerkvi).

Kot je razvidno s seznama, je Anton Lerhinger ustvarjal na slovenskem Štajerskem in na sosednjem Hrvaškem ozemlju. V obdobju petdesetih let je ustvaril pomembna dela, ki danes krasijo omenjene cerkve in tudi nekaj drugih objektov. Avtorica, naša najboljša poznavalka baročnega

slikarstva, je zapisala, da je Anton Lerhinger poleg Franca Jelovška naš najboljši slikar tega obdobja. Morda sta se oba mojstra celo poznala, saj je Jelovšek freske na Sladki Gori naslikal v istem času, ko je tam blizu slikal tudi Lerhinger.

Narodna galerija

Anica Cevc je Antonu Lerhingerju sledila štiri deset let. Baročno slikarstvo je od začetka njena študijska in raziskovalna ljubezen, ki jo je za dolga leta opustila zaradi predanega vodenja Narodne galerije. Fortunat Bergant, Valentin Metzinger, oba Layerja, Andrej Janez Herrlein, Janez Jurij Remb, Mathias von Götz in Johann Lucas Kracker so le nekatera imena, ki jih je obudila iz zgodovine ali vsaj izčrpno predstavila v številnih leksikografskih in enciklopedičnih geslih. Razkrila je neznane mojstre, slikam poiskala avtorja ali znane opuse pomembno dopolnila. A ni ostala le pri baroku. Suvereno se s peresom sprehaja tudi po drugih slikarskih temah in obdobjih. Barok je, verjetno tudi zaradi njene osebnih afinitet, osrednja raziskovalna in razstavna tema Narodne galerije od šestdesetih

let naprej. Skozi raziskovalni, razstaveni in publicistični program so se zvrstili najpomembnejši slikarski opusi 18. stoletja. Štajerski barok so občasno že nekajkrat predstavljali projekti, tako raziskovalni kot razstaveni, ki so tekli pod okriljem Narodne galerije, z Lerhingerjevim opusom pa zdaj segajo globoko na Štajersko, od Novega Celja na zahodu do hrvaškega Zagorja na vzhodu ter od Ruš na severu do Kozjanskega na jugu.

Lerhingerjev veliki opus je raztresen v dveh državah na enaintridesetih lokacijah. Z raziskavo dela Antona Jožefa Lerhingerja, avtorja oljnih slik in obsežnih freskantskih ciklusov, je Anica Cevc zapolnila še eno vrzel v študiju baročnega slikarstva.

Štajerski barok V štajerski likovni baročni polifoniji, katere del je tudi opus Antona Jožefa Lerhingerja, je bila vodilna plastika, ki pa polno zazveni šele s spremnimi akordi arhitekture in slikarstva; šele pregled nad tako celoto omogoča pravo razumevanje štajerskega baročnega univerzuma. Sergej Vrišer je ►

► v preglednih študijah o štajerski baročni plastiki obdelal opuse poimensko znanih kiparjev ter ugotovil številne kiparske in podobarske delavnice, ki so v 18. stoletju kot studenci po nalogu privrele na dan v Mariboru, Celju, Slovenskih Konjicah, Slovenj Gradcu, Rogatcu, na Ptuj, v Laškem, Zasavju itd. Manj kot kiparstvo je obdelano štajersko baročno slikarstvo. Za oltarne podobe so štajerski naročniki pogosto iskali izvajalce v sosednjih avstrijskih pokrajinah, večkrat na avstrijskem koroškem ali štajerskem ozemlju. Na slovenskem Štajerskem srečamo med mojstri oltarnih podob posamična dela bolj ali manj znanih tujih slikarjev, npr. Hansa Adama Weissenkircherja, Martina Altomonteja, Johanna Lucasa Krackerja, Johana Bapt. Jacoba Raunacherja, Philippa Carla Laubmanna, Johanna Vinzenza Lederwascha, Antona Jantla, Johanna Veita Haucka, Josefa M. Göblerja, Josefa Ferdinanda Fromillerja in Johana Martina Schmidta, t. i. Kresser-Schmidta. Ob posamičnih

Petrovče,
obok prezbiterja

naročilih tujcem pa so ustvarjali tudi domači ali pri nas dalj časa gostujoči tuji slikarji: Franz Ignaz Flurer, Johann Chrysostomus Vogl, Slovenjgradčana Franc Mihael in Janez Andrej Strauss, v Ljutomeru Josef Diegl, slikarji Anton Pachmayr, Ferdinand Scheidtnagl in Joseph Fellner na Ptuj, Johann Caspar Wageringer v Slovenski Bistrici, Joseph Witenhiller v Šmarju pri Jelšah, Josef Claus v Brestanici, Mihael Klemen v Sevnici itd.

Še precej vrzeli Od domačih na slovenskem Štajerskem in Koroškem delujočih mojstrov sta doslej doživela monografsko obdelavo le v slovenjegraškem umetnostnem središču živeča slikarja Franc Mihael (Slovenj Gradec, 1674–1740) in Janez Andrej Strauss (Slovenj Gradec, 1721–1783). Po značaju sta slovenjegraška Straussa – z obsežnim opusom edina med štajerskimi slikarji primerljiva z Lerhingerjem – nepo-

sredna in ljudska, tako da prehaja čustvena izraznost njihovih figur včasih že v karikiranost, krajinska okolja svetniških protagonistov njihovih slik pa ju približujejo širšemu srednjeevropskemu zaledju. Žal v glavnem anonimno slikarsko gradivo po štajerskih cerkvah in tisto, ki je bilo v lasti plemiških družin v gradovih, še vedno ni sistematično obdelano. Arhivske in primerjalne raziskave zadnjih let so sicer odkrile ali spremenile avtorstvo nekaterih napačno atribuiranih, zasilno poimenovanih ali anonimnih del, a niso mogle odpraviti zaostanka v raziskovanju oljnega slikarstva. Posamične slike znanih avtorjev se z velikim številom anonimnih podob še ne povezujejo v pregledno celoto. O vlogi tujih slikarjev, ki so delovali na Štajerskem, in tistih v zvezi s plemiško družino Attems pri opremljanju gradov je prvi zbral nadrobnejše podatke Fran Šijanec in pri tem razkril vrsto imen, a tudi tu je glavni interes veljal monumentalnemu stenskem slikarstvu.

okoli srede 18. stoletja v glavnem zadostil en sam slikar – Franc Jelovšek. Na Štajerskem pa je iz desetletij do srede 18. stoletja znanih že kar nekaj imen freskantov, ki so slikali po cerkvah in gradovih. V celoti našega baročnega freskantstva pa se od srede 18. stoletja tem in »kranjskemu« Jelovšku ob stran postavlja kot najpomembnejši freskant štajerski slikar Anton Jožef Lerhinger. Prav tega, komaj znanega mojstra, sem si pred več kot tridesetimi leti izbrala za temo disertacije, ki je temelj sedanje, z novimi, a gotovo ne dokončnimi spoznanji in z novo odkritimi deli izpopolnjene obravnave. Pregled dela Antona Jožefa Lerhingerja osvetljuje do zdaj zapostavljeni del naše umetnostne preteklosti ter izravnava podobo z ljubljanskim baročnim središčem zasenčenega pomena pozno-baročnega, zlasti stenskega slikarstva na slovenskem Štajerskem. V pregledih baročnega freskantstva na Slovenskem je veljal za našega edinega pomembnega baročnega freskanta Franc Jelovšek. Pravilna umestitev opusa Antona Jožefa Lerhingerja v naše baročno slikarstvo zato narekuje, da ga vzporedimo z njim in da se ozremo na stensko slikarstvo prve polovice 18. stoletja na slovenskem Štajerskem. »

Lerhingerjev pomen Dr. Anica Cevc je v naši umetnostni zgodovini Lerhingerja umestila z naslednjimi besedami: »Na Kranjskem je naročilom za freskantske obogatitve cerkva v drugi četrtini in

Radio Ognjišče, Ing Boko 11, Koper

Ujemite Radio Ognjišče!

Locality	Frequency
Murska Sobota	91,8
Gornja Radgona	105,9
Kalvarija Maribor	104,5
Radlje ob Dravi	96,5
Tolsti vrh	95,7
Krvavec	104,5
Boč	107,3
Kum	105,9
Križna gora	96,8
Planina	91,2
Ajdovščina	91,2
Dornberk	93,2
Sv. Gora	107,5
Tolmin	91,2
Ilirska Bistrica	97,3
Tinjan	91,2
Lucija	100,1
Črnomelj	92,8

Sliši smo
(skoraj) **povsod!**

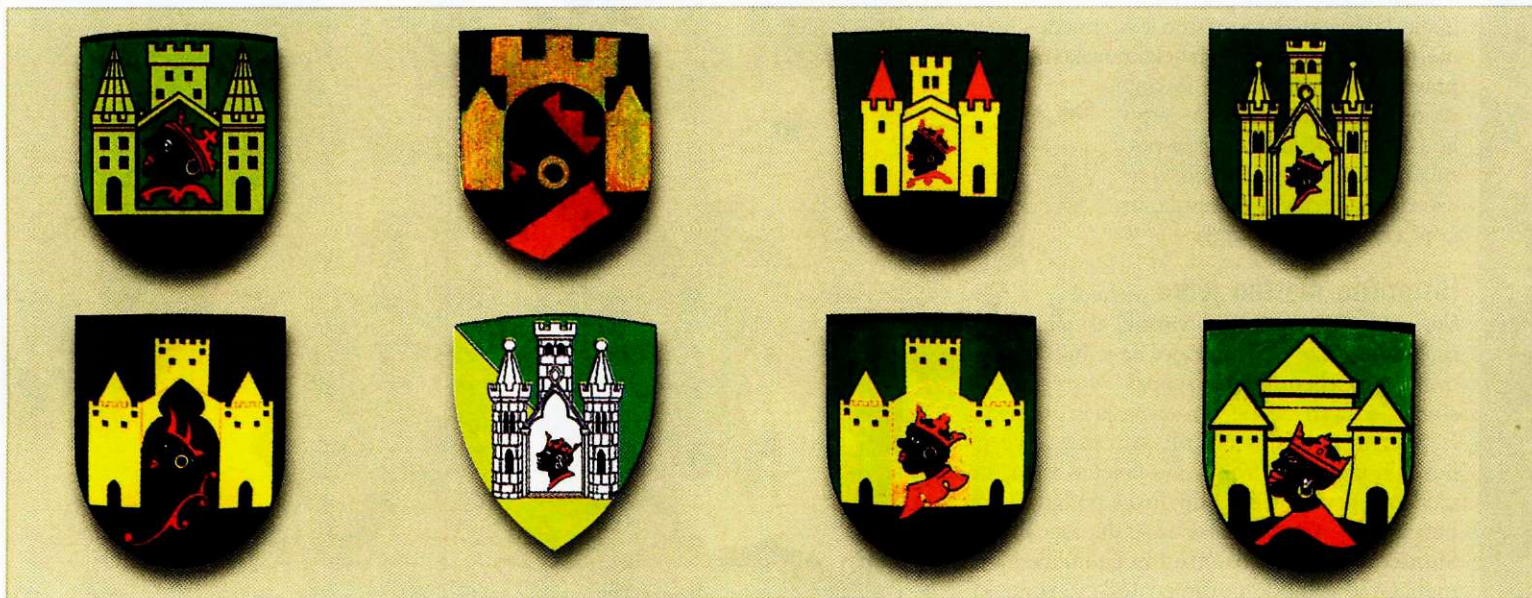
Telefon (delavnik od 7. do 14. ure):
01/512-11-26

RADIO OGNJIŠČE

Kako do naših prednikov

V. M.

Slovensko rodoslovno društvo že trinajsto leto izdaja svoje glasilo, ki so ga poimenovali *Drevesa*. Ime se nanaša na rodoslovna drevesa, razvejene podatke o naših prednikih. Urednik *Dreves* in avtor številnih prispevkov je Peter Hawlina.

Nekaj predlogov za loški občinski grb

Drevesa, glasilo Slovenskega rodoslovnega društva, izhaja že trinajsto leto. Prvo leto so izdali štiri številke *Biltena*, kot so takrat imenovali občasna sporočila za člane društva. Leta 1995 je bilo leto velikega zagona in glasilo so izdajali vsak mesec. V kasnejših letih je izhajalo nekajkrat na leto, v zadnjih letih enkrat letno, vendar je postala vsebina veliko bolj bogata in poglobljena.

Grbi Poglejmo vsebino zadnjih dveh števil glasila *Drevesa*. Številka 1 (letnik 12, 2005) je vsebinsko ter oblikovno zelo bogata in raznolika ter je v celoti namenjena grboslovju. Uvede jo hudomušna zgodba pisatelja Frana Milčinskega Butalski grb. Takoj nato se začne zares. Naš najuglednejši grboslovec dr. Božo Otorepec piše o Valvasorjevi grbovni knjigi *Opus insignium armorumque*. Zgodovinar dr. Miha Preinfalk prikaže genezo grba ene najbolj znanih plemiških družin, ki so živele na Slovenskem, družine Auersperg. Zgodovinarica Barbara Žabota piše o grbu družine Khisl in njegovih izboljšavah. Dr. Domen Kušar predstavi Plečnikov osnutek grba LR Slovenije, Andrej Ambrož pa kranjske deželne glavarje in njihove grbe.

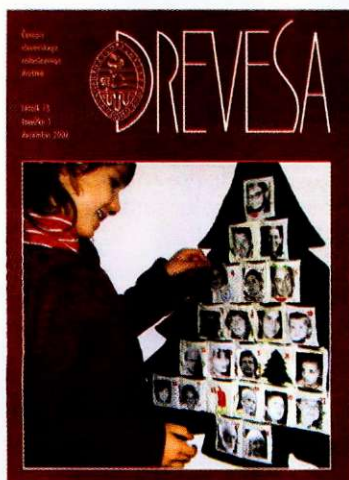
Urednik glasila Peter Hawlina je prispeval kar pet člankov: *Kaj mi govori papežev grb?*, *Stari in novi grbi*, *Kleveški grb*, predstavil je razstavo *Grbi se vračajo* in slovensko grbovje na spletu.

Predstavljeni so še grbi Republike Češke in cehovski znaki. Prispevki so bogato barvno ilustrirani, glasilu pa je dodan razkošen plakat z grbi slovenskih občin. Skupaj je objavljenih kar 814 slik grbov in drugih grafik.

»Kritike« Zadnja številka glasila *Drevesa* (letnik 13, 2006) objavlja najrazličnejše prispevke. Jurij Šilc piše o duhovnijah v ljubljanski nadškofiji med 1788 in 1806, Matjaž Blokar prikaže zahtevnejše rodoslovne računalniške vsebine, Steve Olson in Jure Zupan sta podpisala prispevek *Vsi smo modre krvi*, v hrvaščini sta objavljena dva prispevka Mladena Pavra (*»Turci«* *usred Zagreba* in *Odakle smo stigli – na vjetrovima rata*). Jožef Jerko in Peter Hawlina pišeta o

vojnem arhivu na Dunaju, ki skriva velika presenečenja. Urednik *Dreves* Peter Hawlina podpisuje še dva prispevka: *Priimek kot genetski marker* in *Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije* (30. nadaljevanje).

V uvodniku je urednik sicer zapisal, kako je eden od kolegov rodoslovcev dejal, da so se izčrpali in da nimajo več kaj novega povedati. Hawlina (mu) odgovarja, da so se morda nekateri res izčrpali, da pa se tisti, ki delajo, preučujejo, hodijo v arhive, pišejo, niso. Tudi kritika nekega drugega kolega, ki je letela na številko glasila, namenjeno grbom, je nepoštena in prav nerazumljiva. Lahko je kritizirati, težko je delati, bi lahko zapisali za takšne »kritike«. E-naslov urednika je: srd@guest.arnes.si.

Radio Krka
106.6 MHz

Črnomelj

Petra Janša, foto: vir STO/ Bobo, Burger

Črnomelj s starim jedrom leži na pomolu v tesnem okljuku Lahinje in Dobličice na nadmorski višini 156 metrov. Zaradi bogatih arheoloških najdb staro mestno jedro imenujemo tudi mesto nad mestom. V tem belokranjskem mestu se prav v teh dneh začneja folklorna prireditve Jurjevanje, ki je po ljudskem izročilu vezana na pomlad, zlasti na kresno dobo, ki se začneja na jurjevo, 24. aprila, in konča na ivanje, 24. junija.

Historično mestno jedro Arheološka najdišča iz prazgodovinske, antične in srednjeveške dobe pričajo, da je bilo to ozemlje naseljeno že zelo zgodaj. V osrčju mestnega jedra so našli sledove naselja in grobišča iz železne dobe ter odkrili staroslovanske grobove, ki izvirajo iz 10. in 11. stoletja. V 12. stoletju najdemo prve jasne zgodovinske podatke o mestu. Leta 1165 je Oton Kraški na kraju, kjer danes stoji **Stoničeva hiša**, sezidal **grad** in ga imenoval **Črnomelj**. Grad je bil domovanje viteškega rodu, ki se je tu udomil in si po gradu privzel ime gospodje Črnomaljski. Leta 1277 je bilo naselje, ki je nastalo okrog gradu, povzdignjeno v trg, ta pa je leta 1407 postal mesto. Naravno utrjeno, obdano pa tudi z močnim obzidjem, je bilo mesto nedostopno Turkom, ki so ga napadali od leta 1408 do leta 1578, pa ga nikoli zavzeli. Vse do začetka 17. stoletja je vladala v mestu »zlata doba«, doba blaginje, kot pišejo zgodovinarji. V mestu je bilo vojaštvo-brambovci, cvetela je trgovina, meščanom in okoličanom so bila na široko odprta vrata do donosnega dela. Ko je bila zgrajena trdnjava v Karlovcu in ustanovljena Vojna krajina, je mesto zgubilo pomen kot strateška postojanka. Vojaštvo se je odselilo v Karlovac, z njim pa je izginila tudi blaginja. Mesto in okolico so nekajkrat prizadeli kuga in kolera ter požari, nadlegovale so ga kobilice in lakota. Mesto se je praznilo in propadalo. Leta 1809 so Črnomelj zasedli Francozi, potem ko so jih Črnomaljci najprej pregnali. V mestu so ostali do leta 1813. Po njihovem odhodu so morali Črnomaljci sami uresničevati francoske načrte »o omiki in blaginji«. V letu 1890 je mesto dobilo novo stavbo osnovne šole, ki je bila do takrat v raznih mestnih hišah. V mestu sta se v vsem tem času razvijali obrt in trgovina. Gospodarstvo se je razvijalo, potem ko je bila v letu 1914 zgrajena železniška proga Novo mesto–Karlovac. Vendar pa je vse do druge svetovne vojne ostalo z okolico izrazito agrarno območje. Po drugi svetovni vojni se je začelo mesto gospodarsko in kulturno dvigati z nastajajočo mlado industrijo: strojno, lesno, živilsko, tekstilno in nastajajočimi novimi ter razvijajočimi

se obstoječimi kulturnimi in vzgojnimi ustanovami. Vse to je povzročilo, da se je začelo tudi urbanistično širiti. Kot središče občine se je razvilo v industrijsko, trgovsko, prometno in kulturno središče z okrog 6.000 prebivalci.

Sakralna dediščina Cerkev sv. Petra stoji na severnem delu na pomolu pozidanega historičnega mestnega jedra. Do leta 1802 je bilo ob stavbi pokopališče, na katerega spominja nepozidan prostor ob cerkvi.

Cerkev se prvič omenja v ustanovni listini župnije leta 1228, drugič pa leta 1268, ko jo je dobil v upravljanje nemški viteški red. Sedanja stavba je bila na prostoru starejših prednic verjetno pozidana v sredini 18. stoletja. Večina cer-

Cerkev Sv. Duha

Belokranjsko kolo

Krajinski park Lahinja

kvene opreme je novejša. Glavni oltar je bil leta 1956 pripeljan iz ljubljanske bolnišnične kapele, stranski je del podobarja Vurnika iz druge polovice 19. stoletja. Orgle iz leta 1882 so Goršičev izdelek.

Na zahodni strani cerkve so bili pri zemeljskih delih v letu 1953 najdeni staroslovanski grobovi iz 10. in 11. stoletja. Nedatirani grobovi, ki so lahko del nekdanjega pokopališča ali celo staroslovanska grobišča, so znani tudi ob južni in vzhodni strani cerkve.

Cerkev Sv. Duha se v pisanih virih prvič omenja leta 1487. Enotna gotska arhitektura z rebrastim obokom v prezbitteriju je bila v 18. stoletju barokizirana in ob koncu 19. stoletja temeljito predelana. Takrat je dobila današnjo neohistorično podobo. V 17. in 18. stoletju je bilo ob njej pokopališče in grobovi iz tega časa so močno poškodovali ostanke poznoantičnih zidov.

Pri apsidi so našli mozaik iz začetka 5. stoletja, ki je eden od štirih primerov v Sloveniji, torej z začetka graditve poznoantičnega mesta. Gre za del oglejske šole. Podoben mozaik so našli še v Ljubljani, Celju in na Ptuj, v mestih, ki so bila od prvega do tretjega stoletja močna antična mesta, medtem ko se o Črnomlju žal ve zelo malo. Cerkev se danes obnavlja in je razglašena za kulturni spomenik.

Maleričeva hiša Na vogalu ulice Mirana Jarca in Lojzeta Fabjana stoji Maleričeva hiša, ki zapira zahodno stran trga pred cerkvijo Sv. Duha. Stanovanjska hiša je ena redkih, ki ohranja bivalno arhitekturo nižjega sloja meščanstva in je zato tudi locirana na obrobju osrednjega mestnega jedra. V arhitekturnem fondu starega mestnega jedra je nepogrešljiva, saj prica o socialni razslojenosti meščanov, hkrati pa ohranja specifično uporabo gradbenih materialov takratnega časa. Hiša se ohranja in varuje kot spomenik v svoji avtentični pričevalnosti in je danes hiša belokranjskih rokodel-

cev, v kateri razstavljajo in prodajajo izdelke domače obrti, kot so zelo znane **belokranjske pisanice**, drsanke, svitke in podobno.

Krajinski park Lahinja Park leži v osrčju Bele krajine in je od Črnomlja oddaljen le osem kilometrov. Naravno najbolj ohranjeno je izvirno območje reke Lahinje, ki je zavarovano kot naravni rezervat Lahinjski Lugi. Nekoliko večje močvirje so Nerajski Lugi, ki so prava botanična zakladnica in ob visokih vodah dajejo vtis jezera. V parku preseneča vrsta manjših izvirov in kraška jama Zjot. Na sprehodu po parku boste srečali vrsto redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Prijetno je snidenje z mlinarjem Klepcem v mlinu in žagi venecijanki na okljuku reke Lahinje v Pustem Gradcu, ki je eno redkih ohranjenih neposeljenih prazgodovinskih naselij v Evropi. Sredi okljuka je podeželska cerkev vseh svetnikov z zvonikom na preslico.

»Došel je, došel, Zeleni Jurij«

Jurjevanje v Črnomlju je folklorna prireditev, ki je bila prvič organizirana leta 1964. Na njej belokranjske folklorne skupine v značilnih narodnih nošah zaplešejo belokranjske ljudske ples, zapojejo pesmi in zaigrajo na različne instrumente, med drugim na najbolj znane tamburice in gudalo oziroma lončeni bas. Prireditelj je dobila ime po ljudskih običajih na jurjevo, ki je nekoč spadalo med najpomembnejše praznike, saj so naši davni predniki v spomladanskem obdobju izkazovali čast oživiljeni naravi, od katere so bili kot poljedelci življenjsko odvisni. Verovali so, da vnovično rast prinaša Zeleni Jurij, ki ga opevajo in poznajo vsi slovanski narodi.

Pod vplivom krščanstva so se v stoletjih starodavna verovanja spremenila, iz česar so nastali razni običaji in navade. Ostanek nekdanjih jurjevskih obredov je bilo po vaseh v Beli krajini pastirsko jurjevanje. Na jurjevo, 24. aprila, se je zbrala skupinica dečkov in enega od njih so odeli v zelenje, da je predstavljal Zelenega Jurija. Z njim so

Maleričeva hiša

Staro mestno jedro

Komenda, nekdanj posest viteškega reda

nato hodili po vasi od hiše do hiše in peli jurjevsko pesem »Došel je, došel, Zeleni Jurij«, s katero so prosili za darove. Pri vsaki hiši so dobili jajce ali dve, pogosto pa tudi ničesar. V zahvalo za darove so izročili gospodinji zeleno vejico, če pa niso dobili ničesar, so zaželeli, da bi se pri hiši zgodilo kaj slabega. **D**

Velikonočna pisanica

Viri: www.slovenia-tourism.si (Slovenska turistična organizacija), www.ric-belakrajina.si

Barok na Gorenjskem

Založba ZRC

V knjigi *Kiparstvo poznega baroka na Gorenjskem* Blaž Resman predstavi gorenjsko baročno slikarstvo v času njegovega zadnjega razcveta po sredini 18. stoletja. Na podlagi arhivskih virov obravnava posamezne gorenjske kiparje in tu delujoče mojstre od drugod ter po analogijah z izpričanimi deli rekonstruira njihove opuse. Doslej je za najvidnejšega gorenjskega pozno-baročnega kiparja veljal Peter Janežič, vendar so arhivi pokazali, da je bil samo pozlata in polihromator. Glavnina del, ki so mu jih pripisali, izvira iz kranjske delavnice Valentina Vrbnika, najkakovostnejše pa so plastike poljskega priseljence Petra Žiwobskega (veliki oltarji v Podbrezju, Kovorju, Kropi, Tacnu, Cerkljah, Skaručni, nekdanji veliki oltar v nunski cerkvi v Škofji Loki, oltarji v Radomljah, v Podšentjurju, Lomu pod Storžičem, na Šmarni gori). V knjigi je objavljen katalog avtorsko opredeljivih kiparskih del na Gorenjskem in izdelkov gorenjskih mojstrov drugod po Kranjskem.

Otroška pesmarica

Založba Mladinska knjiga

Izšla je *Otroška pesmarica 2*, drugi del izbora slovenskih ljudskih pesmi za otroke. Pesmi sta mag. Urška Šivic in dr. Marko Terseglav izbrala iz različnih slovenskih krajev od Porabja do Režije in so živo izročilo slovenske glasbene ustvarjalnosti. Vsako pesem spremlja notni zapis. Knjigo je barvno ilustriral Daniel Demšar, dodana pa ji je tudi zgoščenka.

Gradovi in utrdbe

ZVKDS

Lani so bili Dnevi evropske kulturne dediščine namenjeni dediščini gradov, utrd in mestnih obzidij. Poleg številnih prireditve Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije vsako leto izda vsebinsko bogat vodnik po v tistem letu izpostavljeni temi. Zadnji je izšel nedavno s kratko zamudo, verjetno zaradi zahtevnosti oziroma bogatosti njegove vsebine. V prvem delu vodnika so objavljene tri študije. V prvi Igor Sapač, danes vodilni kastelolog na Slovenskem, piše o srednjeveški utrdbeni arhitekturi na Slovenskem, protiturske tabore predstavi Peter Fister, pod naslovom *Vonj po gradu* pa Gojko Zupan prikaže problematiko, s katero se srečujemo pri obnovi in namembnosti slovenskih gradov danes. Glavnina knjige je namenjena predstavitvi 31 izbranih gradov, utrd in mestnih obzidij. Od gradov so predstavljeni: Bled, Rihenberg, Rajhenburg, Borl, Hmeljnik, Kostel, Jablje, Mirna, Negova, Ormož, Pišce, Pobrežje, Podsreda, Prem, Snežnik, Štanjel, Kozlov rob nad Tolmi-

1.

2.

3.

4.

nom, Turjak, Vodriž, Žužemberk in grad nad Drago. Od taborov: Cerovo pri Grosupljem, na Šmarni gori, Podtabor pri Brezjah, utrjeni samostan Žičke kartuzije in obrambna linija Kraškega roba. Mestna obzidja predstavljajo: koprsko, kranjsko, mariborsko, piransko in škofjeloško. Vodnik je bogato ilustriran.

Zlatnik polne lune

Celjska Mohorjeva družba

Božidar Radoš, dr. dent. medicine, je svoj veliki tekst pisal več let. Izdal ga je pod naslovom *Zlatnik polne lune*. Knjiga obsega 592 strani. V prvi vrsti gre za spomine (podnaslov knjige je *Moje dvajseto stoletje*), ki pa so delno povedani v literarni formi. Avtor se je rodil leta 1937 v Cvetkovcih pri Ptuj, po vojni pa se je družina naselila v Ormožu. Obiskoval je nižjo gimnazijo v Ormožu in pet let gimnazijo na Ptuj, študiral je v Ljubljani, bil štiriinštirideset let zobozdravnik, najprej tri desetletja v Ormožu, potem pa v zasebni ordinaciji v Murski Soboti. Sledimo življenjski zgodbi ljudi, avtorjevih starih staršev, staršev (motiv za pisanje mu je bila očetova življenjska zgodba, saj je bil oče samorastnik iz zaostale Hercegovine), njega samega skozi trpke in vesele čase po drugi svetovni vojni, veliko je razmišljal o življenjskih situacijah, tudi kritično o družbenem režimu, ki ga je obdajal. Čustveni vrh pripovedi je pretresljiv opis izgube žene in dnevniški zapiski njenih poslednjih dni. Avtor je veliko potoval po svetu in v knjigi se sprašuje, kateri družbeni sistemi, ki jih je na svoji poti srečal in občutil, so slabi in kateri so boljši od drugih. Tudi odnos do narave je zelo močan in njegovo sporočilo je, da je človeštvo svoj odnos do narave povsem zavozilo. Obsežna pripoved bo gotovo pritegnila vsakega, ki se je bo lotil.

Srednji vek

Založba *cf.

V zbirki *Delajmo Evropo* je izšla knjiga *Se je Evropa rodila v srednjem veku?*, ki jo je napisal

eden največjih poznavalcev srednjega veka Jacques Le Goff. Avtor poskuša v esejizirani obliki dokazati, da so bila srednjeveška stoletja (od 4. do 15. stoletja) odločilna za razvoj evropske civilizacije in da je med vsemi dediščinami, na katerih temelji današnja Evropa, najpomembnejša prav srednjeveška. Srednji vek, kot zapiše avtor, je jasno pokazal in velikokrat sam že utelešal stvarne in domnevne značilnosti Evrope: prepletanje mogoče enotnosti in temeljne razlikosti, mešanje prebivalstva, delitve in nasprotja med Zahodom in Vzhodom ter Severom in Jugom, nedoločenost vzhodne meje, združevalno moč kulture.

CD: Fascinating Rhythm

Goga, Novo mesto

Zgoščenka *Fascinating Rhythm* je naslovljena po skladbi Georgea Gershwin, ki album tudi uvaja. Pri tem projektu se je klasični violinist Jernej Brance skupaj z Amedeom Tomassijem, pianistom, ki je v dolgoletni karieri med drugimi sodeloval z velikim Louisom Armstrongom, poskusil v džezovskih vodah. Pri projektu sta sodelovala še kontrabasist Matvež Smerkol in bobnar Emil Krištof.

Kvarkadabra v kinu

Založba Krtina

Založba Krtina je izdala zanimivo knjigo z naslovom *Kvarkadabra gre v kino*. V njej so objavljeni eseji o znanosti na filmu ter v življenju in je nadaljevanje knjige *Zakaj je nebo modro?*, ki so jo že večkrat ponatisnili. Obe knjigi je napisala skupina mladih avtorjev, ki na zanimiv način (v tej knjigi s pomočjo filma) podajajo odgovore na vprašanja iz sveta znanosti: fizike, kemije, medicine itd. V prvem delu skozi oči naravoslovcev secirajo posamezne filme in pojasnjujejo znanost, ki se skriva v zgodbah in filmskih prizorih. V drugem delu sestavkov so filmi le iztočnice za najrazličnejša razmišljanja o znanosti in znanstvenikih.

Najdi.si

<http://zemljevid.najdi.si>

Sladka ulica 13, Bled

Najdi

[splet](#)

[slike/avdio/video](#)

[novice](#)

[e-naslovi](#)

[zemljevid](#)

**Greva na kremšnite?
Dobiva se tukaj!**

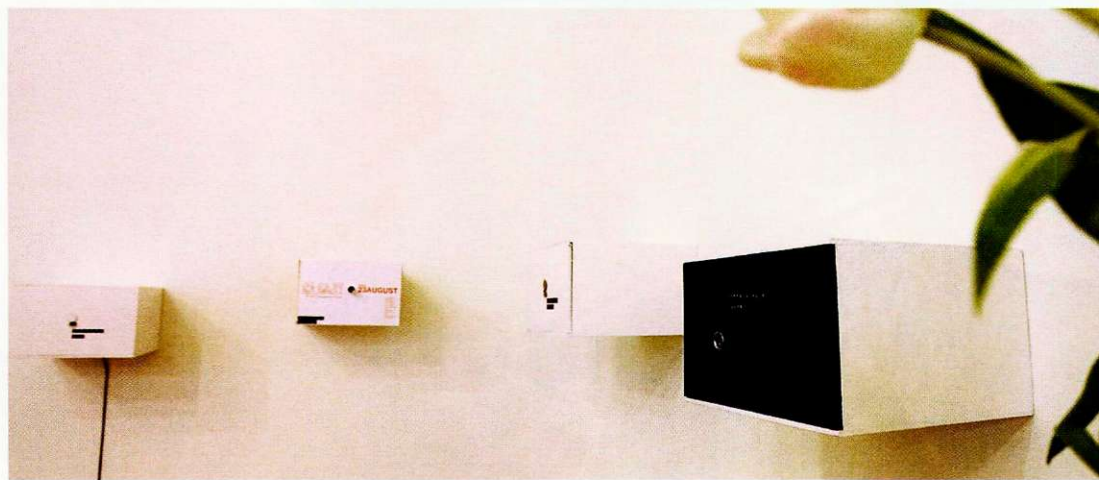
**Išči po BREZPLAČNEM
zemljevidu Slovenije.**

Išči pametneje.

Spodbuda za mlade umetnike

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

Mladi likovniki potrebujejo spodbudo in najboljši imajo možnost, da si jo pridobijo. Ena takšnih nagrad je mednarodna Esslova nagrada, ki jo podeljujejo vsaki dve leti. Krovna ustanova za nagrado v Sloveniji je Moderna galerija.

Dobitnika mednarodne Esslove nagrade iz Slovenije sta Velibor Barišič in Ana Sluga. Nagrajenca so razglasili prejšnji četrtek na odprtju razstave del slovenskih nominirancev za to nagrado v Narodni galeriji. Nagrajencu so izročili nagrado v višini 4.000, nagrajenki pa 3.000 evrov, mlada umetnika pa se bosta udeležila tudi razstave vseh letošnjih Esslovih nagrajencev, ki bo potekala od 4. decembra letos do 10. februarja 2008 na sedežu zbirke Essel v Klosterneuburgu na Dunaju.

Obema pomeni nagrada veliko spodbudo tako v gmotnem kakor tudi v moralnem smislu. Esslova nagrada je priložnost, da "na neki način pobegneš iz tako majhnega in ozkega prostora, kot ga imamo v Sloveniji," je dejala Ana Sluga, Velibor Barišič pa je poudaril, da je merilo za umetnost predvsem to, kako stvar nerediš, in ne le nagrada.

Razstava v Narodni galeriji

Krovna ustanova za nagrado Essel v Sloveniji je Moderna galerija, ki z muzejem Essel z Dunaja sodeluje že od leta 2002. Moderna

galerija letos zaradi prenove prostorov ne more gostiti razstave. »Nagrada Essel je tako simbolna kot tudi finančna spodbuda mladim ustvarjalcem in bi jo morali vzeti kot novo merilo za nagrade umetnikom nasploh,« je na predstavitvi nagrade dejala Zdenka Badovinac, direktorica Moderne galerije. V novih prostorih Narodne galerije, ki so jih poimenovali Narodni dom, so poleg del nagrajencev razstavljena še dela drugih nominirancev, študentov oziroma diplomantov ljubljanske Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Ane Grobler, Se-

bastjana Lebana in Staša Kleindiensta, Luize Margan, Marka Požlepa, Nine Slejko, Katje Smerdu, Katje Sudec in Urše Vidic. Mednarodna strokovna žirija je prek interneta izmed okoli 200 prijav mladih ustvarjalcev iz Slovenije, Hrvaške, Češke, Madžarske in Slovaške v vsaki državi izbrala po 10 umetnic in umetnikov, ki svoja dela s področja slikarstva, fotografije, kiparstva in videa v aprilu in maju predstavljajo na skupinskih razstavah. Žirijo so sestavljali Rene Block, direktor razstavišča Fridericianum v Kasslu, in predstavniki sodelujočih akademij dr. Nadja Zgonik iz Slovenije, Peruško Bogdanič iz Hrvaške, prof. Daniel Fischer iz Slovaške, prof. Jiri Ševčík iz Češke in prof. Janos Strucz iz Madžarske, lastnika zbirke in Muzeja Essel Agnes in Karlheinz Essel pa tudi direktor bauMaxa.

Za študente Nagrada Essel je namenjena študentom likovnih akademij iz srednje in jugovzhodne Evrope, razpisujeta jo Muzej Essel in podjetje bauMax, kot partner pa se jima je letos prvič pridružila tudi Vienna Insurance Group. Z nagrado zakonca Essel mladim, še neveljavljenim umetnikom omogočata, da svoja dela predstavijo mednarodni muzejski javnosti, hkrati pa je njen namen spodbujanje sodobne umetnosti zunaj Avstrije. Zbirka Essel zajema že več kot 6.000 umetniških del. Bienalno nagrado Essel so prvič podelili leta 2005 v državah, v katerih posluje bauMax. Prva slovenska nagrajenca sta bila Julijan Borštnik in Mark Požlep, na razstavi na Dunaju pa se je poleg njihju predstavil Gašper Jemec. Pri razpisu za nagrado Essel za leto 2009 bosta sodelovali tudi Romunija in Bolgarija. **D**

Nov inštitut

V razstavišču Archivum v Mariboru je potekala slavnostna akademija ob 140. obletnici rojstva narodnega buditelja, zgodovinarja in teologa dr. Franca Kovačiča, med drugim začetnika znanstvenega, še posebej zgodovinskega delovanja na Spodnjem Štajerskem. Franc Kovačič (1867–1939) je bil prepričan, da se lahko Slovenci le s preučevanjem in zavedanjem lastne preteklosti enakovredno zoperstavijo agresivni in vsestransko napredujoči germanizaciji. Cilji društva in inštituta so leta 2007, vsaj glede germanizacije, drugačni, vsekakor pa temeljijo na ideji o zavedanju glede preteklosti. Potem ko so leta 1998 ustanovili Zgodovinsko društvo Franca Kovačiča, so zdaj za uspešnejše znanstvenoraziskovalno delo na področju humanistike in družboslovja ustanovili še inštitut. Znanstvenoraziskovalni inštitut dr. Franca Kovačiča, ki bo deloval v okviru društva, je prvi tovrstni inštitut na območju mestne občine Maribor in širše regije. Njegove prednostne naloge so preučevanje zgodovi-

Narodni buditelj Franc Kovačič

ne mesta in regije, zaposlovanje mladih obetavnih strokovnjakov s področja humanistike in družboslovja, načrtovanje in znanstvenoraziskovalno sodelovanje s pomembnimi kulturnimi institucijami na območju severovzhodne regije, skrb za spoznavanje, vrednotenje, ohranjanje slovenske kulturne dediščine in slovenske nacionalne identitete, kakovostno predstavljanje zgodovine mesta in regije domači javnosti ter skrb za predstavitev in približanje zgodovine mesta in regije članicam EU. L. H.

Razstava Tanje Špenko

V Peterokotnem stolpu na ljubljanskem gradu je na ogled razstava Pot navzven in pot navznoter slikarke Tanje Špenko. Razstava pomeni preobrat iz tridimenzionalnega raziskovanja slikarskega polja v dvodimenzionalnega. Slike so jasno nadaljevanje prejšnjih slikarskih iskanj, kjer umetnica ohrani značilno barvno ozadje in intenzivno umetniško potezo. Na slikah so elementi, kot so pike, spirale, črte, vendar ti niso podrejeni del celote, temveč so postavljeni v center kot nosilci slikovnega polja. Slike je umetnica ustvarjala

na aluminijevih ploščah, ki jih je sama obdelala. Na samostojnih razstavah doma in v tujini se je Tanja Špenko predstavila enaintridesetkrat. Svojo umetniško pot je začela graditi na temeljih modernističnega raziskovanja slikarskega polja. V zgodovino moderne slovenske umetnosti se je zapisala s svojimi slikarskimi objekti iz osemdesetih let. Gre za samostojne, v prostor postavljene predmete različnih oblik, od pravokotnih do zaobljenih, izdelanih v mešani tehniki. Tak pristop je umetnici omogočil preseči klasično razlikovanje med kiparstvom in slikarstvom. V devetdesetih letih je umetnica razvijala svojo pot raziskovanja tridimenzionalnega objekta v slikarstvu. Njene slike še bolj od prejšnjih segajo v prostor in zahtevajo od gledalca pogled z vseh mogočih gledišč. L. H.

Umetnost Tanje Špenko

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 19. 4. 2007

19.30 Slovenska filharmonija: Tolkalni ansambel Kroumata (Švedska) – klasična glasba

20.00 MGL: Petr Zelenka: Zgodbe vsakdanje norosti

20.00 Ljubljanski grad: Anja Bukovec, violina – klasična glasba

21.00 Cankarjev dom: B. Hamer: Faktotum (Factotum) – film po romanu Charlesa Bukowskega

PETEK, 20. 4. 2007

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: Matjaž Pograjc: Ljubezen na smrt

19.30 SNG Drama: Michael Frayn: Kopenhagen. Gostuje: SNG Drama Maribor.

19.30 Mestni muzej: Živa Ciglenečki, violina & Tilen Artač, violončelo – klasična glasba

20.00 SNG Drama: Žarko Petan: Fatalna komedija

SOBOTA, 21. 4. 2007

17.00 Gledališče za otroke in mlade: Milan Dekleva: Trije prašičji prašički. Izvaja: Gledališče za otroke in mlade. Za otroke od 4. leta dalje.

17.00 Cankarjev dom: Katalena – glasbena delavnica

20.15 Cankarjev dom: Melita z godci – slovenske ljudske pesmi

22.00 KavaČaj: Milonga del Alma – večer argentinskega tanga

NEDELJA, 22. 4. 2007

16.00 Gledališče za otroke in mlade: S. Makarovič: Pekarna Mišmaš – gledališka predstava

20.00 Križanke: Blackmore's Night (Velika Britanija) – folk rock

PONEDELJEK, 23. 4. 2007

19.30 SNG Drama: Slavko Grum: Dogodek v mestu Gogi. Gostuje: Slovensko ljudsko gledališče Celje.

19.30 MGL: Petr Zelenka: Zgodbe vsakdanje norosti

TOREK, 24. 4. 2007

19.30 SNG Drama: Morris Panych: Bdenje. Gostuje: Gledališče Ptuj.

19.30 Studio14 Radia Slovenija: Aleksander Gadžijev, klavir – klasična glasba. Prost vstop.

SREDA, 25. 4. 2007

20.00 SNG Drama: Neil Labute: Razsutje/Igre poslednjih dni. Gostovanje Zavoda Imaginarni in Mini teatra.

19.30 Slovenska filharmonija: Zborovska glasba 2007 – koncert zborovskih novitet slovenskih skladateljev

20.00 Cankarjev dom: Neznosna lahkost bivanja – sodobni ples

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Božanske skrivnosti

Monika Maljevič

Nekdanja misijonarka po tragični smrti družine izgubi vero v Boga in postane strokovnjakinja za znanstvene razlage verskih pojavov.

Toda pri raziskovanju čudnih dogodkov v majhnem mestecu na ameriškem podeželju, kjer naj bi razsajalo deset božjih kazni, od rdeče obarvanih rek, velikega števila žab in nepreglednih rojev kobilic, se njen pristop izkaže za pomanjkljivega. Lokalna skupnost za vse dogodke krivi majhno deklico, ki naj bi jo obsedle temne sile. V boju s strahom in lastnimi prepričanji mora nekdanja misijonarka Katherine znova najti vero in zapati svojim sposobnostim.

Katherine Winter, igra jo Hilary Swank, ne verjame v čudeže, ampak samo v dejstva. Je nekdanja duhovnica, ki pa je slekla duhovniško obleko, ko je izgubila mlado hčer in moža med misijonarsko nalogo v Sudanu. Zdaj išče odgovore po znanstveni poti in ne z molitvijo.

Kot univerzitetna profesorica zdaj razkrinkava domnevne čudeže, kličejo jo na vse konce sveta, kjer raziskuje jokajoče kipe, stenske madeže, ki spominjajo na svetnike, in krvaveče dlani.

Do zdaj je rešila še čisto vse božanske skrivnosti. Toda ko učitelj iz majhnega mesta Doug Blackwell (David Morrissey) prosi za njeno pomoč pri razrešitvi čudnih pojavov, za katere mislijo, da jih je poslal Bog, Katherine in njen partner Ben (Idris Elba) spoznata, da so lahko včasih čudeži zahrbtni, da je meja med vero in vraževerjem lahko tudi zabrisana. Haven je mesto, skrito v gozdu in močvirju Louisiane, kjer ni vse tako, kot bi moralo biti. Umrl je otrok in reka se je spremenila v kri, kar je šele začetek. Zdi se, da so mesto prizadele svetopisemske nadloge.

Prvič v svoji karieri Katherine ne more razložiti pojavov s pomočjo znanosti. Meščani so prepričani, da je skrivnostni otrok Loren McConnell (Anna Sophia Robb) kriva za božji srd.

The Reaping

Režija: Stephen Hopkins

Scenarij: Carey Hayes in Chad Hayes po zgodbi Briana Roussoja

Produkcija: Erik Olsen, Steve Richards, Bruce Berman

Igrajo: Hilary Swank, David Morrissey, Idris Elba, Burgess Jenkins, David Jensen, Lara Grice, Jillian Batherson, Manolo Cardona

Premiera: 19. 4. 2007

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

Produkcija Producent Joel Silver, ki je ustvaril tako velike uspešnice, kot so Matrica, Umri pokončno in Smrtonosno orožje, pravi za Grozljivo žetev, da ni običajen triler, ampak gre za kompleksen film. »Pri tem filmu je najboljša to, da se ne ve, kdo je dober in kdo slab.«

Swankova je prebrala scenarij za Grozljivo žetev malo pred tem, ko je prejela oskarja za najboljšo žensko vlogo v filmu Punčka za milijon dolarjev. »Nisem mogla nehati,« se spominja. »Stvari so se odvijale popolnoma nepričakovano. Zdelo se mi je zelo strašna zgodba. Izpostavila je poseben vidik, in sicer da v življenju ni nič tako, kot se zdi. Ljudje radi ocenjujemo na prvi vtis. Zdi se mi, da je zelo pomembno, da si odprti in ne sklepaš prehitro.«

»Katherine Winter je ženska, ki je v življenju že veliko doživela, ko je pomagala ljudem,« pravi Swankova. »Tako kot mi vsi hoče tudi ona odkriti smisel svojega življenja, zato se odloči raziskovati domnevne čudeže. Potuje po svetu in poskuša doumeti resnico. Hkrati pa se sprašuje, če Bog in čudeži zares obstajajo, zakaj je potem izgubila hčer in moža.«

Lik Katherine Winter je zasnovan na resničnih skeptikih in znanstvenikih, ki se spopadejo z nenavadnimi pojavi in čudeži. »Povsod po svetu ljudi privlači čudeži,« pravi Silver. »Tudi ko jih znanstveniki razložijo, nekateri verniki še vedno nočejo verjeti. Gre za večni spopad med znanostjo in vero.« **D**

Časnik, ki te potegne vase

V sobotnem Večerju je odslej poleg priloge »V soboto« še več športnih, regionalnih, kulturnih in drugih aktualnih novic ter povsem nova rubrika »Teden v sliki«.

Sobotni Večer odslej zajetnejši in pestrejši.

VEČER

Zmagovalni pohod

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Opel corsa 1,3 CDTI sport

Kako zelo je Opel potreboval novo corso, je bilo vsem jasno že pred prihodom novega modela. Krizi, ki je prizadela tradicionalno znamko, kar ni bilo videti konca, uspehi nove corse pa so znova pognali veselje po zamašenih žilah zaposlenih in njim nadrejenih v evropski podružnici velika-

na GM. In tako se je neuspešna zveza s Fiatom po njenem pretrganju izkazala za zelo uspešno.

Sad skupnega dela Ko sta GM in Fiat razvijala novo platformo za svoja mala vozila, sta vanjo položila veliko svojih upov. Oba sta bila v krizi, še posebej Italijani, in rešitev naj bi bil vnovični uspeh malih avtomobilov. Tistih, ki jih prodajo največ. Čas je že pokazal, da je moralo biti tako, in sedaj ko gresta vsak svojo pot, ju družijo več, kot bi sprva mislili. V tokratnem testnem primeru je najočitnejši motor, ki je Fiatov,

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	OPEL CORSA 1,3 CDTI
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1248
moč v kW (KM) pri vrt./min	66 (90) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	200 pri 1750-2500
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	3999 x 1713 x 1488
medosna razdalja v mm	2511
prtljažnik v litrih	285/1050
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1100 (445)
največja hitrost v km/h	172
pospešek 0-100 km/h v s	12,7
poraba (po normah EU) v l/100 km	5,9/3,8/4,6
poraba na testu v l/100 km	6,8
cena vozila v EUR	14.360

a seveda nosi Oplovo oznako. In še nekaj je bilo precej 'italijanskega' pri tej corsi – izdelava. Verjetno je imel kateri od nemških delavcev slab dan, ker pri drugih novih corsah do sedaj takšnih napak še nisem opazil. Ropotanje vozniških vrat se še nekako da preživeti, nikakor pa težav z vžiganjem motorja in njegovim nepričakovanim ugašanjem, ko se je v mrzlih jutrih ustavljal na semaforjih. Omeniti moram tudi veliko porabo goriva glede na obljube, saj je na testu znašala skoraj sedem litrov, čeprav se da s pazljivo vožnjo porabiti tudi manj kot pet litrov na 100 kilometrov, in več hrupa, kot bi si ga želeli. Ostanje pa le še pohvale. Iz le 1,3 litra delovne prostornine iztisne kar 90 'konjev', ki jih sicer ni občutiti v tolikšnem številu, a so vseeno zelo poskočni in dajejo corsi celo nekaj športnega vtisa. Agregat v nasprotju s pričakovanji povsem solidno vleče že iz nizkih vrtljajev in rad vztraja pri visokih. Za odličen izkoristek vseh potencialov je 'kriv' še ročni menjalnik s šestimi stopnjami, ki so dobro preračunane, voznik pa nikoli nima težav z izbiro prave.

Zaradi odličnih lastnosti je prav ta motor tisti, ki si ga v svoji corsi želi največ kupcev in prav imajo. Le z visoko ceno se morajo sprijazniti in na leto narediti dovolj kilometrov, da se jim nakup splača.

Petvratna je uporabnejša Na splošno je občutek v kabini nove corse, če pustimo ob strani omenjene napake pri izdelavi, zelo dober. Tisti pravi, nemški, ko se zdi, da je celoten avtomobil sestavljen iz enega kosa. Masivnost poudarjata široka prednja stebrička, ki precej učinkovito zastirata pogled, a se da na to hitro navaditi in se hkrati zavedati, da so današnje varnostne zahteve pač takšne. Corsa je na preizkusnih trkih Euro NCAP osvojila vseh pet zvezdic, kar pomeni, da se varneje v razredu malih avtomobilov že težko peljete. Zanimivo, da je po merah celo večja od prve astre. Zato je kabina dovolj prostorna, predvsem spredaj, zadaj bo potnike motila nizka streha, ki strmo pada proti zadku. Tudi v prtljažniku ne moremo pričakovati prostorskih čudežev, ima pa uporabno dvojno dno, če prevažate kakšne predmete, ki bi

jih radi na ta način ločili. Trivratna izvedenka povzema nekaj oblikovnih elementov večje astre, zato je videz privlačen in športen. Bolj pa trpi uporabnost, ker je dostop do zadnje klopi bistveno težji in odpiranje dolgih vrat na ozkih parkiriščih nerodno. Če se v takšni corsi dnevno vozita največ dva, bo odločitev kar prava. Zelo lepa podrobnost, ki je na voljo le z bogatejšimi paketi opreme, so od zadaj nežno osvetljeni prosojni gumbi. Corsini notranjosti dajejo videz sodobnosti in prijaznosti, za varnost pa skrbijo kar šest zračnih blazin in vreč.

O uspehih nove corse že govorijo številke, ki so popravile uvrščanje Opla na statističnih lestvicah, o uspešnem razvoju skupne platforme GM in Fiata pa poleg corse govori tudi grande punto. Deljenje stroškov je danes povsem običajna navada, vendar se pri nekaterih vozilih to kaže v preveliki podobnosti, saj jih ločijo le drugačne značke. Tokrat sta končna izdelka dovolj drugačna, da bosta všeč precej različnim okusom. Vsak po svoje na svojem zmagovalnem pohodu. **D**

Novici

RENAULT Svojo priljubljenost je Renault po uspehih v formuli 1 močno povečal, zato se je precej razširil krog fe-nov. In temu so sledili tudi novi modeli, ki na takšen ali drugačen način zaznamujejo fantastične trenutke preteklih sezon. Zadnji v vrsti je renault megane Renault F1 Team R26, ki se je kot prvi v Sloveniji znašel v lasti Darka Strahiniča, aktivnega člana domačega Renault kluba. Še bolj pomembno; zaradi navdušenja in dobre volje je poleg tega nabavil še povsem nov dirkalnik clio cup, ki ga bo v tej sezoni na cestno-hitrostnih dirkah vozil državni prvak v gorsko-hitrostnih dirkah Igor Dekleva. Seveda bo s svojo značilno barvo namenjen tudi promociji kot predvozilo na številnih domačih prireditvah.

SSANGYONG ACTYON SPORTS Nove oznake so danes izjemno priljubljene, saj s seboj nosijo prestiž ustvarjanja novih razredov. Ssangyong si je zamislil SUT – Sport Utility Truck in actyon sports je novi model, ki naj bi to predstavljal. Gre za ekstravagantno oblikovan pick-up, ki oblikovno izhaja iz actyona, le da ima od drugih vrat nazaj odprt tovorni prostor. Nosilnost znaša okoli 750 kilogramov, skoraj pet metrov dolg poltovornjak pa lahko vleče še 2,3 tone težko prikolico. Notranjost je kopija actyonove, kar pomeni nekaj več udobja v primerjavi z nekatero konkurenco in športen videz. V ponudbi je le turbodizelski agregat z 2,0 litra delovne prostornine in vso sodobno tehniko, tako da je navora 310 Nm, 'konjev' pa 141 (104 kW). Povprečna poraba znaša 7,9 litra na 100 km, medtem ko je pogon v osnovni različici na zadnji kolesi, v dražjih (+1600 €) pa priklopljivi štirikolesni z reduktorjem, tako da osnovna različica stane 21.690 evrov, 4x4 s paketom opreme 'free' pa 23.290 evrov.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Staj)
Celovška cesta 206

Odpri:
NON STOP 24ur!

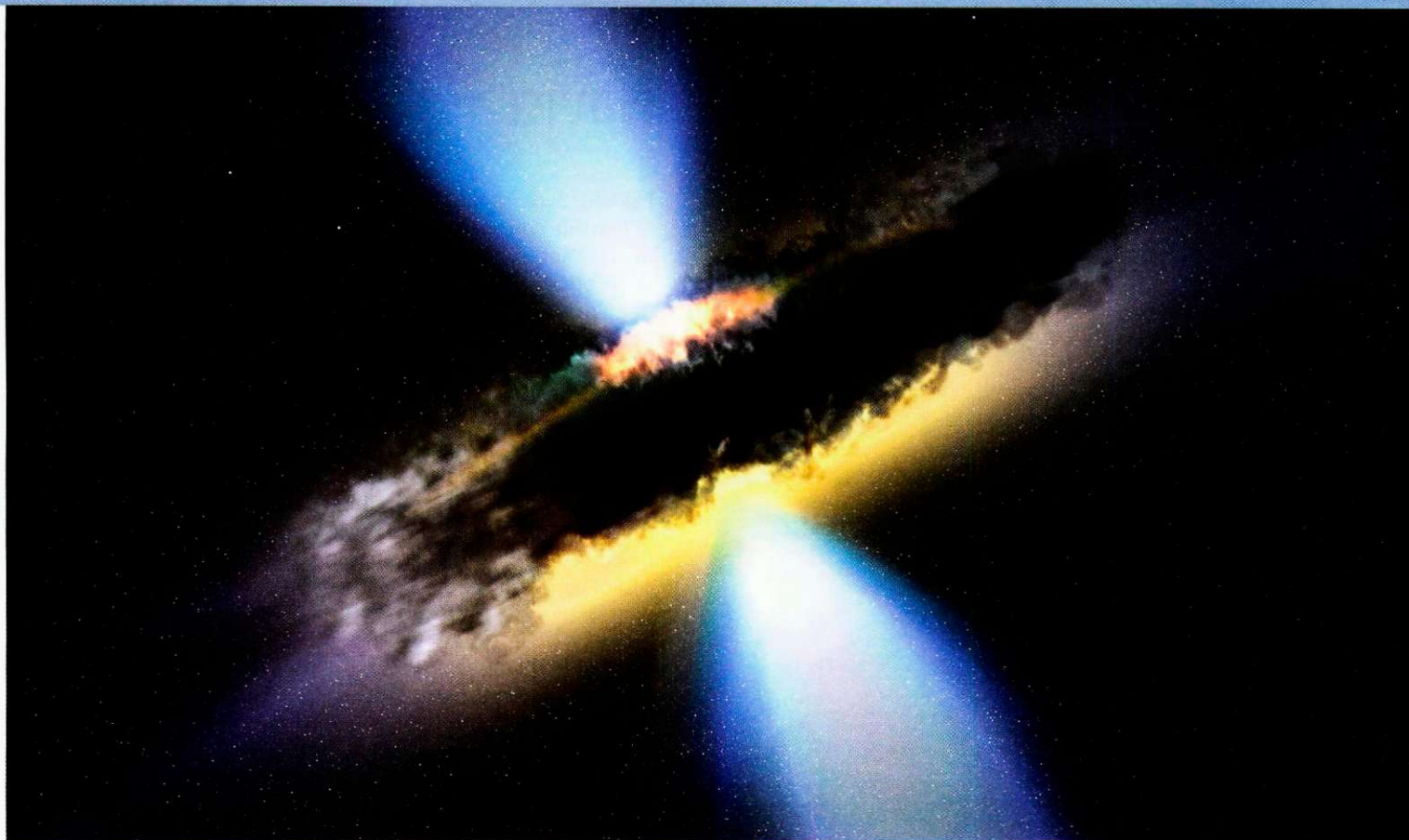
Tel.: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne storitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežni čistilni preprog
Samopostrežna avtopralnica

Parks 1
10 let

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

Odpri:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel.: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

Slepe pege vesolja

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Črne luknje so eden najbolj skrivnostnih, a hkrati tudi spektakularnih pojavov v vesolju. Čeprav nekateri še danes dvomijo o njihovem obstoju, čedalje več dokazov kaže nasprotno.

Teorijo o črni luknji je prvič postavil francoski astronom Pierre Laplace v svoji knjigi *Zasnova sistema sveta*. Svojo teorijo je razvil na podlagi Newtonovega zakona o gravitaciji. Trdil je, da če bi imela neka zvezda enako gostoto, kot jo ima Zemlja, bi bila njena masa tako velika, da njeni gravitaciji, ki bi jo povzročala takšna masa (čim večja je masa, večja je gravitacija), ne bi moglo nič uiti – niti svetloba, zaradi česar bi bila takšna zvezda za nas nevidna. Takšna zvezda naj bi predstavljala nekakšno črno luknjo, ki bi vase posrkala vse, kar bi se ji približalo. Ker so bili znanstveniki mnjenja (tako mnenje prevladuje še danes), da zvezde s tako veliko gostoto ne obstajajo, se teorija v znanstvenih krogih ni

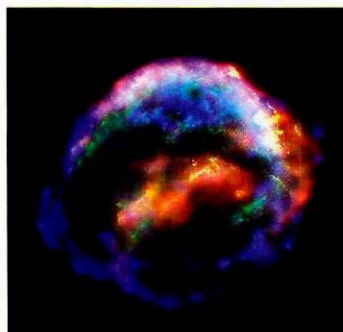
prijela. O črnih luknjah so začeli znova razmišljati po letu 1916, ko je Albert Einstein objavil svojo znamenito relativnostno teorijo, v kateri je Newtonovo gravitacijsko silo nadomestil z novo tezo o popačenju prostora in časa. Nekaj mesecev po objavi teorije se je pojavil nemški astronom Karl Schwarzschild, ki je s pomočjo enačbe prvič opisal črno luknjo.

Gravitacijske požrešnice Ker si nihče ni znal predstavljati tako močne gravitacije, je razprava o črnih luknjah sčasoma spet po-

tonila v pozabo, vse dokler niso astronomi v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja s pomočjo novih naprav na skrajnem robu vesolja odkrili ne navadne objekte, ki niso oddajali nobene svetlobe in so izkazovali visoko stopnjo tveganja. Pri tem so se znova spomnili črnih lukenj in jih začeli znova preučevati. Bi-

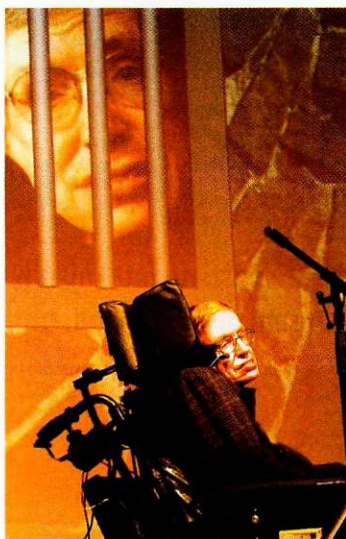
stveni napredek na tem področju je naredil matematik Roy Kerru z Nove Zelandije. Razvil je Einsteinovo teorijo o zvezdi, ki se je sesula sama vase, pri tem pa je nastala velika gravitacija, ki posrka vse okoli sebe. Njegovo delo je nadaljeval Stephan Hawking iz Cambridgea, za katerega nekateri pravijo, da je k razumevanju gravitacije prispeval več kot Einstein. Njegovo največje odkritje je bilo, da se črne luknje počasi razkrajajo. Danes se je med znanstveniki uveljavilo prepričanje, da črne luknje nastajajo kot posledica zvezde, ki se ob koncu svojega »življenja«² sesuje sama vase. Pri tem se masa močno zgosti in dobi močno gravitacijo, ki vase posrka vse, kar se ji približa – tudi svetlobo, zaradi česar luknje ne vidimo. Teoretično so lahko luknje zelo majhne, tako rekoč mikroskopske, lahko pa dosežejo tudi velikost vidnega vesolja.

Črne luknje naj bi najpogosteje nastale ob eksploziji supernove. Na sliki: rentgenska slika ostanka Keplerjeve supernove SN 1604

V luknjah čas teče počasneje

Če so si danes znanstveniki dokaj enotni glede obstoja črnih lukenj (najlepši dokaz zanje so zvezde, ki se vrtijo okoli nevidnega nebesnega telesa), pa si niso enotni glede tega, na kakšen način luknje privlačijo druga telesa, kaj se z njimi zgodi, ko zaidejo v črno luknjo, in kako teče čas v njej. Glede privlačnosti za druga telesa so nekateri prepričani, da za to, da črna luknja vase posrka neko nebesno telo, obstaja neki rob; od tam naprej ni več rešitve. Drugi menijo, da kakšnega posebnega roba ni, pač pa da se privlačnost postopoma povečuje. Einsteinova relativnostna teorija pravi, da čas v črni luknji teče toliko počasneje, kolikor močnejša je gravitacija. Gravitacija črne luknje je močnejša kot kjer koli drugje v vesolju, kar pomeni, da čim bliže je vesoljec črni luknji, večja je gravitacija, s tem pa mu čas počasneje teče. Če bi bil denimo od luknje oddaljen le še sekundo, bi se nam zdel čas neskončen, njemu pa bi

Fizik Stephen Hawking

tekkel normalno. Kar bi se nam zdelo neskončno dolgo, bi bilo zanj le sekunda. Obstajajo tudi znanstveniki, ki menijo, da črna luknja nima posebnega vpliva na čas. Tudi glede tega, kaj se zgodi s telesi, ki jih vase posrka črna luknja, ni enotnega mnenja. Nekateri pravijo, da se objekti, ki jih posrka črna luknja, v njej le

preoblikujejo, drugi pa, da se razgradijo in izginejo.

Informacijski paradoks

Največji zagovornik te teorije je bil do nedavnega znameniti, na invalidski voziček prikovani fizik Stephen Hawking, ki je več kot 30 let zagovarjal tezo, da črna luknja uniči vse, kar se v njej znajde. Proti takšni teoriji sta pred dvema desetletjema nastopila nobelovec Gerard 't Hooft in Leonard Suskind, ki sta trdila, da je takšna teorija v nasprotju s kvantno fiziko, po kateri se informacije oziroma delci ne morejo popolnoma izbrisati. Po njunem prepričanju črna luknja deluje podobno kot pisarniški rezalnik papirja. Z njim lahko zaupne dokumente razrežete na tako drobne koščke, da jih ni več mogoče sestaviti, a če poznate mehanizem njihovega nastanka, jih lahko znova rekonstruirate. Na ta način se po njunem prepričanju informacije le preoblikujejo, ne pa izginejo.

Po objavi te teorije, ki so jo desetletje pozneje potrdili tudi ma-

tematični izračuni, je Hawking na predavanju na konferenci fizikov v Dublinu leta 2004 priznal svojo zmoto. Dejal je, da se je glede tega, kaj se dogaja v črni luknji, več kot 30 let motil, hkrati pa je presenetil z novo teorijo, ki temelji na hipotezi obstoja mnogih vzporednih svetov v črni luknji. Ali ta njegova teorija drži, ne vemo, saj natančnejši izračuni, ki bi potrdili ali ovrgli njegovo novo idejo, še potekajo. Hawking pa ima vsekakor prav, ko trdi, da črne luknje niso povsem črne in da vseeno oddajajo zelo šibko sevanje. To sevanje, ki se v čast odkritelju imenuje Hawkingovo sevanje, naj bi nastajalo zaradi kvantnih pojavov prav na meji, od koder najhitrejši delci še lahko pobegnejo pred večno pogubo črne luknje. Takšno sevanje, ki črni luknji počasi jemlje maso in energijo, je tudi razlog, da črne luknje sčasoma (če se ne širijo z vsrkavanjem novih delcev) najverjetneje izhlapijo. To pa je še eden dokaz, da nič v vesolju ni večno. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

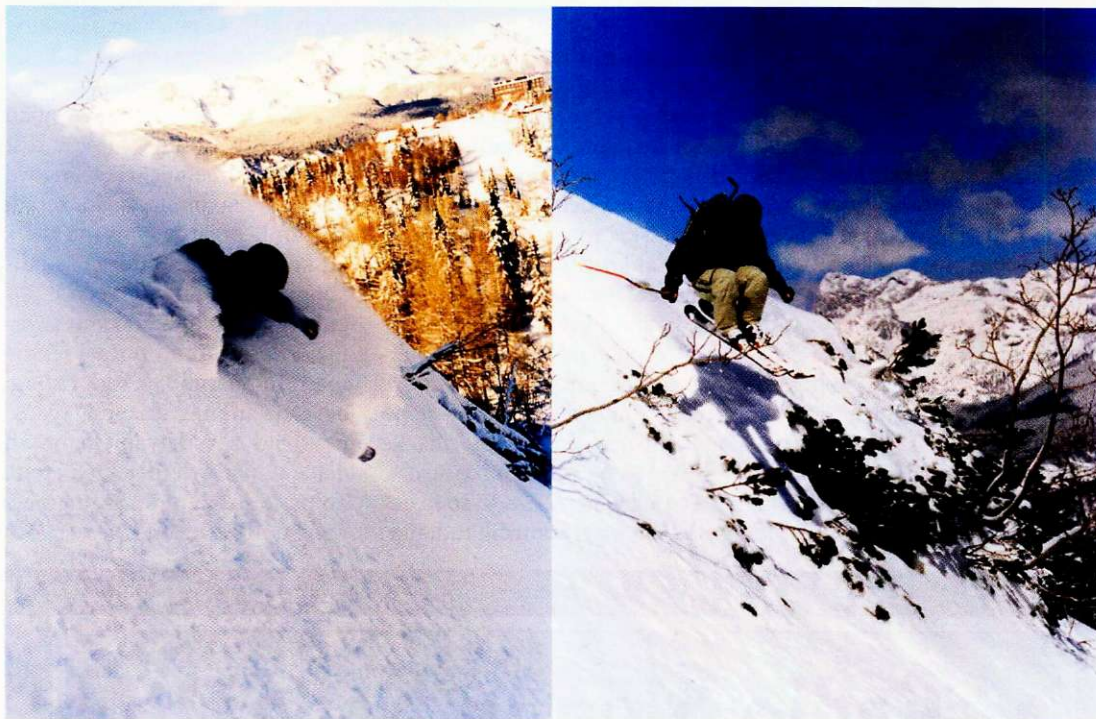

WWW.RADIOCENTER.SI

Čar turnega smučanja

Miran Mihelič, foto: Miha Sinčič

Ob deseti obletnici izdaje so v Bovcu znova predstavili priročnik Skrivnosti nedotaknjenih strmin. V tujini je knjiga močno odmevala, v Sloveniji so ga hvaležno sprejeli mnogi navdušeni turni smučarji, turizem pa ga je prepustil pozabi.

Strani stroke je knjiga takoj dobila najvišjo oceno, medtem ko takšne ocene še niso dobili nekateri lastniki in upravljavci slovenskih smučarskih centrov, desetletja socializma prisesanah na državne prsi.

Skrivnosti strmin Mnogi smučarji se že v ranih letih intenzivno posvečajo smučanju zunaj urejenih smučišč v visokogorju. Poseben izziv in zadovoljstvo predstavlja smučanje na večjih strminah – alpinistično smučanje. Na podlagi bogatih izkušenj sta Borut Črnivec in Andrej Terčelj napisala priročnik Skrivnosti nedotaknjenih strmin s 101 nasvetom za smučanje zunaj urejenih smučišč, ki je bil deležen vrste pohval poznavalcev kot tudi manj izkušenih uporabnikov. Kot so dejali ob predstavitvi, predstavlja oz. odpira danes turno smučanje »zunaj urejenih smučišč v sredogorju in visokogorju novo poglavje v rekreaciji in tako

tudi novo tržno nišo v turistični ponudbi. Turni smučar se na vrh gore oziroma cilja praviloma povzpne z lastnimi močmi, peš ali na smučeh. Turno smučanje se odvija na položnih in zmerno strmih pobočjih, kjer (v dobrih snežnih razmerah) padci niso kritični. Kot je znano, se je turno smučanje v rekreativni obliki pojavilo z razvojem zimskega turizma v Alpah že na začetku prejšnjega stoletja. Tako je bistveno pospešilo ali pa celo sprožilo nastanek smučarskih središč in današnjega »alpskega« smučanja ob žičnicah. Le na Kaninu, kjer so posebno ugodne razmere za visokogorsko turno smučanje, kjer je mogoč dostop tudi z žičnico, se ta zvrst ne razvija kot turistična ponudba. Videti je, kot da so si dosedanja lastniki kaninskih žičnic kljub številnim spodbudam pred tem zatiskali oči. Slišati je bilo izgovor, da so tu nevarna kraška brezna. Obiskovalci se sprašujejo, kako je mogoče, da

teh brezen že davno niso prekrili z mrežami, saj bi bil problem rešen s komaj nekaj deset tisoč evri, a se kljub temu nič ne premakne, negativne posledice pa se seštevajo.

Težavnost turne smuke V Sloveniji je ta čas težavnost turnih smukov ocenjena na dva načina: starejši način (vodnik *TURNI SMUKI*, 2. izdaja, Miro Črnivec in Ciril Praček, Planinska založba, LJ 1985) loči tri razrede smukov: lahke, srednje težke, težke; novejši način (vodnik *SLOVENIJA – TURNOSMUČARSKI VODNIK*, Igor Jenčič, Sidarta, LJ 1998) pa postavlja pet težavnostnih stopenj: nezahtevno (I), delno zahtevno (II-), zahtevno (II), bolj zahtevno (II+), zelo zahtevno (III-/III) in dodatno »ledeniško« (v oklepajih so navedene pripadajoče ocene po francoski lestvici, ki se sicer uporablja za ocenjevanje težavnosti alpinističnih smukov). Srednje težki: Kanjavec–Kрма

(čez Boh. vratca) / 1900 m (marec–maj), Kredarica–Vrata (za Cmirom) / 1600 m (marec–maj), Turn pod Razorjem–Mlinarica / 1300 m (marec–maj), Težji: Grintovec–Kokrško sedlo–Kamniška Bistrica / 1900 m (januar–april), Stol–Završnica (Zabreški plaz) / 1600 m (janar–marec), Stenar–Sovatna–Vrata / 1500 m (marec–maj). *Nadgradnjo turnega smučanja v visokogorju predstavlja alpinistično smučanje. To se odvija na večjih strminah (nad 45 stopinj) oziroma bolj izpostavljenih pobočjih, kjer vsak zdras ali padec predstavlja resno nevarnost. Redki začetki alpinističnega smučanja v visokih alpskih stenah segajo v sredino tridesetih let. Opazno pa je postalo šele z začetkom sedemdesetih let in takrat kmalu zaživelo tudi pri nas. Med najlepšimi spusti so z Mangarta na sedlo in naprej do Belopeških jezer – višinska razlika 1700 m; s Škrnatarice čez Gulce v Vrata – višinska razlika 1500 m, s Pihavca čez Luknjo v Vrata – višinska razlika 1400 m. Avtorja knjige Skrivnosti nedotaknjenih strmin sta zahajala veliko tudi na Bovško, saj je tam ne le izhodišče za turne smuke na obeh straneh Kanina, Mangarta, v smeri Komne, ampak prav tako iz Trente za triglavske turne smuke. Lepote belih strmin visokogorja sta začela spoznavati v spremstvu Borutovega očeta Mira Črnivca, ki je izdelal tudi karto turnih smukov Kanina in Rombona ter po njej vodil cele skupine prijateljev in jim tako iz navdušenja približal tudi ta del slovenskega visokogorja, da so postali sčasoma stalni obiskovalci oz. turisti, tudi čez poletje.*

Pozitivno o priročniku Pred izidom knjige je svetovno znani alpinist in alpinistični smučar Viki Grošelj zapisal, da sta av-

torja tega priročnika s 101 preizkušenim nasvetom z veliko volje in truda posegla na področje, ki je bilo prej s strokovno literaturo izredno slabo pokrito. Duhovito in nevsiljivo posredovanje številnih nasvetov, ki bodo pozimi v gorah prišli prav, je velika vrednost knjige. Še večja vrednost pa je, da sta avtorja sama vsak nasvet preizkusila v praksi, saj sodita med vodilne alpinistične smučarje v Sloveniji.

Roman Šturm jima izraža hvaležnost, ker sta izpolnila poslanstvo v duhu razvijanja in ohranjanja filozofije čistega, estetskega smučanja, ki bo v snegu puščalo sledi. Te nam bodo v veselje in ponos.

France Zupan, starosta slovenskih turnih smučarjev, je dejal, da je v priročniku na enem mestu združeno vse, kar mora vedeti smučar, ki se podaja v lep, toda nevaren zimski svet. Pomeni najpopolnejšo in vsestransko knjigo o tej tematiki, za kar je odločilno dejstvo, da avtorja nista samo večša pisanja, ampak sta predvsem uveljavljena alpinistična smučarja in so zato ti navsveti plod izkušenj, pridobljenih v trdi resničnosti visokogorja.

Knjigi na pot sta avtorja zapisala, da je smučanje pri nas eden najbolj množičnih in priljubljenih športov. Čedalje več ljudi ne želi smučati na urejenih smučiščih za množice, vendar se iz strahu pred neznanim ne odločijo za prvi korak. Hkrati je čedalje več ljudi, katerih pustolovščina se konča pod plazom ali na drug tragičen način, zato je sprva priporočljivo spremstvo vodnika in upoštevanje zapisanih ali ustnih nasvetov. Ta priročnik vključuje predvsem napotke, ki jih v slovenski in tuji literaturi doslej ni bilo zaslediti ali pa gre za posebnosti, ki drugod niso dovolj razložene. Priročnik prinaša torej večjo varnost in zanesljivost, da bomo lahko zaužili vse radosti, ki nam jih ponujata zima in pomlad v naravnem okolju visokogorja. In še to: zaželen gost v tem »nekoristnem svetu« je le tisti, ki se zaveda, da to ni njegov, temveč Zlatorogov dom. ■

Knjigi na pot sta avtorja zapisala, da je smučanje pri nas eden najbolj množičnih in priljubljenih športov. Čedalje več ljudi ne želi smučati na urejenih smučiščih za množice, vendar se iz strahu pred neznanim ne odločijo za prvi korak. Hkrati je čedalje več ljudi, katerih pustolovščina se konča pod plazom ali na drug tragičen način, zato je sprva priporočljivo spremstvo vodnika in upoštevanje zapisanih ali ustnih nasvetov. Ta priročnik vključuje predvsem napotke, ki jih v slovenski in tuji literaturi doslej ni bilo zaslediti ali pa gre za posebnosti, ki drugod niso dovolj razložene. Priročnik prinaša torej večjo varnost in zanesljivost, da bomo lahko zaužili vse radosti, ki nam jih ponujata zima in pomlad v naravnem okolju visokogorja. In še to: zaželen gost v tem »nekoristnem svetu« je le tisti, ki se zaveda, da to ni njegov, temveč Zlatorogov dom. ■

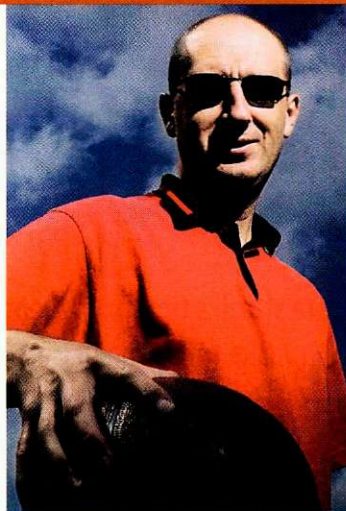
Radost visokogorskega smučanja

SLOVENSKA HOKEJSKA REPREZENTANCA je uspešno začela svetovno prvenstvo skupine B. Po uvodni zmagi nad Romunijo z 10:1 so risi suvereno obvladali še Madžare s 4:1. Naši fantje so torej resni kandidati za prvo mesto.

ROKOMETAŠI CELJA PIVOVARNE LAŠKO so v nedeljo v Velenju še trinajstič dvignili kvišku pokalno lovoriko. V razburljivem finalu so s 28:26 premagali domače Gorenje. Na turnirju sta nastopila še Trimo Trebnje in Krka.

Prišel je Anže

Esad Babačić

Prva tekma slovenske reprezentance na SP skupine B v hokeju na ledu je bila v znamenju premoči risov in zgrešenega navijaškega dekorja, ki ni bil preveč hokejski.

Namesto da bi dvorana v en glas spodbujala naše hokejiste, smo bili priče pravcati maškaradi. Celotna odlični navijači Olimpije, ki so pokazali pravi navijaški duh, niso mogli združiti večinskega dela tribun. Na srečo pa celotna atmosfera ni vplivala na naše fante, ki so gostom pokazali, kje se igra pravi hokej. Pozornost večinskega dela publike je bila usmerjena k čudežnemu dečku slovenskega hokeja Anžetu Kopitarju, ki sveti kot prava zvezda. Že po prvih taktih tekme pa je postalo jasno, da je Kopy prišel igrati in ne zabavati atrakcij želnih gledalcev na sediščih. Čutiti se je dalo, koliko mu je do tega, da se čim prej ujame s svojimi soigralci in prijatelji. In res se je izkazalo, da je prvi napad naše reprezentance prav ubijalski. Že nešteto dokazana Razingar in Jan sta tudi tokrat pokazala, da slovenski hokej brez njiju ne bi bil tam, kjer je. Ob gledanju tekme in navdušenju publike so mi misli ušle v finale domačega prvenstva, ko razen najbolj zvestih in zagriženih ljubiteljev hokeja v Tivoliju skoraj ni bilo žive duše. Resno sem se vprašal, kje so navijači takrat, ko je treba podpirati matični klub, za katerega vsi vemo, da je na robu preživetja. Saj je prav, da mladega Kopitarja častijo do neba, vendarle ne smemo pozabiti tudi drugih junakov, ki so v minulih letih dvigovali ceno našega hokeja. Koliko odličnih hokejistov Olimpije in Jesenic je prispevalo svoj delež k temu, da smo še vedno blizu vrha svetovnega hokeja. Velika škoda je, da nismo v dresu reprezentance še zadnjič pozdravili enega najboljših napadalcev zadnjega obdobja Tomaža Vnuka, zato pa smo se še enkrat prepričali, kdo je duhovni vodja te generacije. Nobena dvoma ni, da brez deleža Iva Jana to moštvo ne bi bilo takoakovostno, zato ni nobenega dvoma, kdo je še vedno prva palica te izbrane vrste. Gre za izjemno natančnega strelca z izbrano tehniko, ki ima vedno rešitev več. Njegova podaja Kopitarju je bila za učbenike tako kot tudi Anžetov strel, ki ni bil prav nič lahek. Boljši poznavalci se strinjajo, da idealen pas Iva Jana le ni bil tako lahek za realizacijo, kot se je zdelo. Prav tako je bilo jasno, da se Kopitar kljub svojemu mojstrstvu ne more sam sprehajati po ledu. Hokej je šport, ki ne dopušča veliko prostora in časa, zato je toliko težje preigravati; vsaka izjemna poteza pa ima temu primerno težo.

Razbili dve združbi

Bogdan Sajovic, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Policisti so razbili dve združbi, ki sta služili s tihotapljenjem ilegalnih prebežnikov. Pri razbitju ene od njiju je šlo za skupno akcijo Slovenije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine.

V skupni akciji treh držav razbili združbo »sprevodnikov« ilegalnih prebežnikov.

Generalna policijska uprava je na tiskovni konferenci predstavila dve uspešni akciji, s katerima so presekali mednarodne poti, po katerih so kriminalci v Zahodno Evropo vozili ilegalne prebežnike. Eno od akcij so vodili s pomočjo policijskih uprav oziroma državnih organov Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Slovenska policija je v zadnjih mesecih lanskega in na začetku letošnjega leta zaznala povečano število ilegalcev, ki so prihajali iz severne Afrike oziroma z Bližnjega vzhoda. Prestregli so kar nekaj takšnih transportov, ujeti prebežniki pa so trdili, da so Palestinci, in so prosili za politični azil. Po namestitvi v azilnem domu so navadno hitro izginili v neznano.

Ilegalni prebežniki so prihajali iz Egipta, Palestine, Turčije. Potovali so po dveh poteh. Eni so z letali iz Egipta poleteli v Sarajevo, drugi pa so v Sarajevo prišli iz Turčije prek Skopja. Ilegalci so v Sarajevu dobili zvezo, ki jih je nato prek Zagreba prepeljala čez slovensko-hrvaško mejo in nato prek Ljubljane v Italijo. Italija sicer ni bila končni cilj večine prebežnikov. Večina je

nameravala iti naprej, predvsem v Francijo in Nemčijo.

Tihotapci s ljudmi so dobro zaračunavali svoje storitve. Pot od Sarajeva do Italije je ilegalne prebežnike veljala od dva do tri tisoč evrov za osebo. Samo za prevoz prek Slovenije so prevozniki zahtevali po štiristo petdeset evrov za osebo ne glede na to, ali je šlo za moškega, žensko ali otroka. Pri prestreženih transportih so preiskovalci predvsem prišli do dokazov, da je bilo prevažanje okrutno, ljudje natlačeni kot sar-

dine v kombijih, tako da je bilo ogroženo celo njihovo življenje. Predvsem so bili izčrpani, tudi lačni in žejni, skoraj dehidrirani.

Ker je precej ilegalcev prišlo iz Egipta, so policisti septembra 2006 sprožili operacijo s kodnim imenom »Sfinga«. Pri preiskavi so

uporabili vse metode, tudi posebna sredstva. Pred dnevi so operacijo končali. V Ljubljani so prijeli štiri glavne organizatorje (in dva sodelavca na nižji ravni). Izkazalo se je, da so organizatorji vsi tuji državljani. Dva Egipčana, stara 37 in 36 let, živita v Ljubljani. Sta brezposelna in sta že imela opravka s policijo, vendar imata tu družini, zato ju ni mogoče izgnati. Druga dva sta 33-letni Iranec in sedem let mlajši Srb, ki sta prosila za azil. Vsi štirje so v priporu, kjer bodo počakali na sojenje. Policija je zaplenila tudi nekaj dokumentacije, osemnajst tisoč evrov in večje število mobilnih telefonov ter kartic sim. V času preiskave je združba ilegalno prepeljala najmanj sto enajst oseb in pri tem zaslužila približno dvesto petintrideset tisoč evrov.

Hkrati se je končala še druga operacija proti ilegalcem, so dejali na generalni policijski upravi. Pri tem je prišlo do sodelovanja z bosenskimi in hrvaškimi oblastmi. Akcija pod kodnim imenom »Furlan« se je začela oktobra lani in je trajala do aprila letos. Ilegalci so bili večinoma albanske narodnosti iz Albanije, Jugoslavije oziroma s

Kosova, nekaj pa je bilo tudi Turkov. Prek Sarajeva so »sprevodniki« prebežnike prepeljali v Split in ob jadranski obali do Reke. Na meji so jih sprejeli slovenski »sprevodniki« in jih potem prepeljali v italijanski Videm. Na slovenski strani so bili glavni organizatorji trije Ajdovci, stari 37, 40 in 42 let, ter 51-letnik iz Nove Gorice. Cene so bile podobne kot v prejšnjem primeru. Pot je ilegalce stala od tisoč petsto do tri tisoč evrov, v našem delu poti čez Slovenijo pa štiristo petdeset evrov za osebo. V času trajanja akcije so odkrili, da so »sprevodniki« prepeljali najmanj sto osem ilegalcev in za to dobili okoli dvesto štirideset tisoč evrov. Prevoz je bil podobno surov kot v prejšnjem primeru, prebežnike so strpali na tovarnjake ali v kombije kot sardine. Neredko se je v zadnjem delu kombija stiskalo tudi ducat prebežnikov. Trije od štirih glavnih organizatorjev se bodo zagovarjali iz pripora, sicer pa je bilo ovađenih kar petnajst ljudi iz Slovenije. Zaseženih je bilo več mobilnikov, nekaj denarja in dokumenti, ki bodo dokazno gradivo.

Hkrati je potekala tudi akcija v BiH ter na Hrvaškem. Hrvaška policija je ovadila dvainšestdeset oseb, večinoma hrvaških državljanov, in jih osemindvajset tudi prijala, nekaj pa jih je še na begu. V akciji je sodelovalo dvesto devetdeset policistov, ki so zasegli obilo dokumentacije, mobilnih telefonov, tudi strelno orožje in nekaj trde droge.

Bosenske oblasti so prijele eno osebo, ki je bila posrednik, pri njem pa so našli nekaj droge, orožja, dokumentov ter štiri ilegalce, ki so še čakali na zvezo.

Na policijski upravi so dejali, da so se zaradi uspehov v zadnjih letih »sprevodniki« začeli izogibati Slovenije, tisti, ki so pripravljeni tvegati, pa so krepko navili cene za svoje kriminalne storitve. ■

Znova zagorelo

Požar je povzročil milijonsko škodo, tokrat na Gorenjskem. Zagorela je proizvodna hala podjetja, ki izdeluje jadrnice.

Znova so milijoni evrov izginili v plamenih. Nov velik požar je okoli pol desetih zvečer zajel prostore podjetja Seaway, ki izdeluje plovila. Za zdaj je znano, da je najprej prišlo do požara v brusilnici, kjer so bili stroji in orodja za izdelavo plovil. Požar sta najprej opazila dva delavca, ki sta v sosednjem prostoru opravljala svoje delo. Ko sta šla na dvorišče, sta zaslišala močan pok iz brusilnice. Pogledala sta v prostor in videla, da je ta že v plamenih. Na požar sta se spravila z vedri vode in z ročnimi gasilnimi aparati, vendar je bil ogenj že prevelik, da bi ga lahko ukrotila. Požar se je bliskovito širil iz enega prostora v drugega, saj so bili prostori polni najrazličnejših

barv, lakov, plastičnih mas in podobnega vnetljivega materiala. Kmalu je bilo vse poslopje, kjer so bili proizvodni prostori, veliki okoli tisoč kvadratnih metrov, v oblasti ognjenih zubljev.

Zaradi požara se je podrla tudi streha, uničeni so vsi stroji in tudi nekaj že izgotovljenih plovil oziroma plovil v delu. Na srečo je gasilec, ki so se s požarom bojevali do druge ure zjutraj, uspelo rešiti pisarniške prostore podjetja, zaposlenim pa tudi nekaj računalniške opreme. Na pogorišču je ostala požarna straža, ki je pazila, da ne bi znova izbruhnil požar. V gašenju sta bila poškodovana gasilec in delavec podjetja. Gmotna škoda je ocenjena na seden milijonov evrov. B. S.

UKRADLA BMW Kot vse kaže, se tudi cestno nasilje stopnjuje. Očitno počestni drhali ne zadostujejo več napadi na mladoletnike, ko z nekaj klofutami ali brcami izsilijo malce drobiža, mobilnik ali podobno blago. Na Gerbičevi ulici v Ljubljani je pred dnevi v svoj avtomobil poskušal sesti 22-letnik iz Divače. Bila je nedelja nekaj pred deseto zvečer. Nenadoma sta se pojavila dva nepridiprava in se ga lotila. Dobil je nekaj udarcev, potem pa sta mu napadalca vzela ključke vozila in se s deset tisočakov vrednim BMW odpeljala. Eden od tatov naj bi bil imel celo pistolo.

BIK GA JE POHODIL Do dokaj nenavadne, a precej hude nesreče je prišlo pred dnevi v okolici Raven na Koroškem. V večernih urah se je hudo poškodovalec 71-letni gospodar tamkajšnje kmetije. Možakar je v večernih urah odšel v hlev, da bi nakrmil živino. Iz za zdaj še neznanega razloga mu je postalo slabo. Slabost je bila tako huda, da je izgubil ravnotežje in zdrsnil na tla, naravnost pod k jaslim privezanega bika. Težka žival je ležečega poteptala in ga hudo ranila po glavi. Ker očeta ni bilo iz hleva, je šel sin pogledat in našel ranjenca. Takoj ga je odpeljal v bolnišnico, kjer pa so poškodovanca zadržali, kajti rane so tako hude, da je njegovo življenje še vedno v nevarnosti.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kabelskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri
in odpočijte s
turistično agencijo

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v
kabelskem sistemu
UPC Telemach
je vidna televizija RTS?

a) K 57
b) C 44

SMS s pravilnim odgovorom
pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje
najdete na:
www.rts-tv.com

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Zbiranje nagrad bo potekalo 3. 3. 2007 v oddaji Živa. Rezultati bodo objavljeni na straneh <http://www.smcity.net/rts/nagrade> in na www.rts-tv.com. Akontacija dohodnine plača dobrih nagrad. V nagradni igri sodelujejo vsi emetarski medijalni klesanci, ki na telefonsko številko 3030 pošljejo sms z vsebino RTS A oz. RTS B (sms storitev je mogoča v omrežjih MobilTel, Simobil, Dobitel). Vsak, ki nato z DA jedini spletni pogoji sms storitve RTS, objavljene na strani <http://www.smcity.net>, postane član RTS sms kluba. Člani RTS sms kluba bodo največ 5 (pet) krat na mesec prejeli plačljivo (0,83459 EUR oz. 200 SIT z DDV) sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po cenu operatorja. Organizator nagradne igre je: Tele 50 d.o.o., ponudnik storitve je: ThreeArts Koban & Co. a.s.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loka pri Zagorju 22
1612 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

<http://etv.elektroprom.si>
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Iris Mulej bo junija izročila krono svoji naslednici.

Mis 2007

Projekt Mis Slovenije za mis sveta bo letošnje leto potekal drugače, kot smo vajeni od prej. Tokrat bomo izbor za najlepšo Slovenko spremljali na prvem programu Televizije Slovenija v oddajah Tistega lepega popoldneva, in sicer od konca aprila do konca maja. Z vsakega predizbora bo namreč na ogled 5-minutna reportaža, s polfinalnega izbora pa bo reportaža dolga 45 minut. Konec junija bo neposredni prenos finalnega izbora najlepše Slovenke. Televizija Slovenija bo z največjega in uradnega svetovnega lepotnega tekmovanja posredovala tudi spektakularni izbor za mis sveta.

Mis Slovenije 2007 za mis sveta 2007 je lepотно tekmovanje, ki ga že sedeminpetdeseto leto organizira Miss World Corporation iz Londona. Letos je licenco za mis sveta kupilo kar 130 držav, organizatorji pa pričakujejo, da se bo izbora udeležilo 120 držav. V Sloveniji je lastnik licence podje-

tje Geržina Videoton. In katerim pogojem morajo ustrezati kandidatke? Sodelujejo lahko simpatične in komunikativne državljanke Slovenije, imeti morajo skladno postavo in biti visoke več kot 165 cm, v letošnjem letu morajo biti stare med 17 in 24 let, biti morajo neporočene, brez otrok in neakznovane. To in prepričljiva lepota bo izbrano Slovenko uvrstilo na svetovno tekmovanje, poleg tega bo nova mis dobila avto opel corsa 1,2 z vso dodatno opremo, kasko zavarovanje, plačano registracijo in akontacijo dohodnine. Mis Slovenije bo dobila tudi garderobo za svetovni izbor in vso garderobo, ki jo bo nosila na izboru za mis Slovenije.

Rodil se je Svit

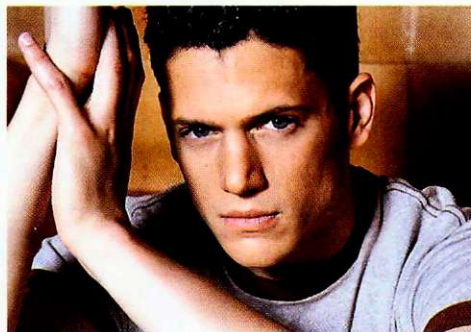
Igralka in režiserka Nataša Barbara Gračner je 1. aprila rodila prvega otroka. S partnerjem Branetom Šturbejem, tudi igralcem, sta fantka poimenovala Svit. Gračnerjeva se bo tako najverjetneje za nekaj časa poslovila od odrskih desk ljubljanske Drame, kjer je že deset let stalna članica igralskega ansambla.

Povila je fantka.

Zaljubljeni Wentworth

Privlačnega zvezdnika Wentwortha Millerja, ki ga kot Michaela Scofielda občudujemo v nadaljevanki Beg iz zapor (Prison Break), so "zasočili" s punco. Ženske po vsem svetu pa v jok! Po poročanju medijev je novi ženski v njegovem življenju ime Amie Brice. Novica je utišala govorice, naj bi bil zvezdnik homoseksualec. Miller v medijih le redko govori o svojem zasebnem življenju. Prav tako se zelo nerad pokaže v javnosti, zato je svoje oboževalce oziro-

ma oboževalke presenetil, ko se je z Amie odpravil na romantično večerjo, nato sta se sprehodila po mestu, večer pa sta končala kar v njegovem stanovanju.

Paparaci so ju seveda spremljali na vsakem koraku, kar pomeni, da so vso noč prebedeli pred Wentovim stanovanjem. Amie se je namreč domov odpravila šele v zgodnjih jutranjih urah.

Privlačni igralec ima punco.

Klub ozdravljenih

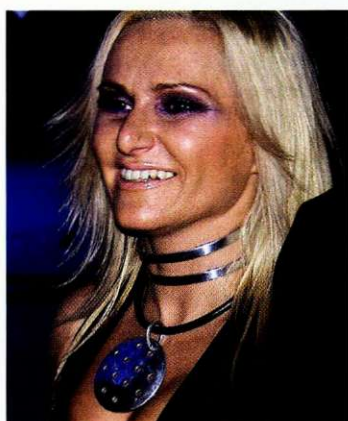
Ozdravljene alkoholičarke Lindsay Lohan, Kelly Osbourne in Kate Moss so združile moči, da bi se zavarovale pred alkoholom in drogami, ki pretijo na zabavah po Hollywoodu. Trojico so opazili, kako se je zatopljeno pogovarjala v nekem losangeškem hotelu, kasneje pa so se zabavale v apartmaju. Nekdo od gostov je dejal, da so bile zelo živahne in so se zabavale brez alkohola. Očitno so se našle sorodne duše, ki lahko računajo druga na drugo, saj v zadnjem času v Hollywoodu razsaja trend obiskovanja klinik za odvajanje od alkohola, ki največkrat prizadene prav mlade igralko. Upamo, da bo 'klub' ozdravljenih lepotic trajal čim dlje ...

Se res zna zabavati brez alkohola?

Nuša spet žvrgoli

Nuša Derenda, prva diva slovenskega vokala, je po nekaj mesecih glasbenega premora v eter spustila novo pesem 'To je ljubezen in napovedala izid nove plošče v letošnjem letu. Pesem se je že odlično prijela, Nuša pa si je skupaj z novo avtorsko ekipo omislila in zaželela novega sloga, novih melodij, modernih pesmi. Tako je že od začetka leta 2007 potihoma nastajala nova pesem, v drugačnem slogu, kot smo ga pri Nuši vajeni, pa vendar zvesta spevnosti in dobremu besedilu. Skladba, ki bo gotovo podžgala pete marsikomu, je med mnogimi, ki so jo slišali pred izdajo, požela navdušenje in je nedvomno na dobri poti, da postane nova Nušina uspešnica. Pesem diši po poletju, skladba namreč nosi naslov Modro morje. Nova zvočna podoba in glasbeni slog Nuše Derenda bosta zaznamovala tudi nov album, ki ga načrtuje za konec letošnje pomladi, zagotovo pa bo morsko obarvan, sodeč po singlu, ki ga napoveduje. Naj vas pesem Modro morje spomni na prihajajoče trenutke ob morju ali na tiste, ki ste jih že doživeli, saj je morska nostalgija gotovo del vsakega človeka in s tem namenom je v besedilo zajeta morska zgodba.

Sveža Nuša in Modro morje

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved
za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija
s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablanskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilcelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Preko trupel

Magični gledalec

Oddaja Tarča je poskušala osvetliti dosedanje dogajanje okoli graditve nove stavbe Onkološkega inštituta in pri tem razkrila marsikatero nečednost.

Denar je izginil v razne žepe, zdravniki in pacienti pa so še daleč od novih prostorov. Oddaja Tarča na nacionalni televiziji, ki jo je vodila Lidija Hren, je poskušala osvetliti eno najodmevnejših gradbenih afer zadnjega desetletja, graditev oziroma negraditev nove stavbe Onkološkega inštituta ter vse peripetije okoli tega. Graditev nove zgradbe inštituta se namreč kot jara kača vleče že celo desetletje, pa še vedno ni niti najmanj jasno, kdaj se bodo lahko zdravniki in predvsem pacienti preselili v nove, prepotrebne prostore.

Pred desetletjem je bila sklenjena pogodba med podjetjem SCT in državo, ki je graditev stavbe Onkološkega inštituta naložila omenjenemu podjetju. Za ceno štirih milijard in pol tedanjih tolarjev naj bi bila zgradba v najkrajšem mogočem času zgrajena »na ključ«. Se pravi pripravljena, da takoj po prevzemu v njej namestijo opremo ter se vanjo vselijo zaposleni in pacienti.

Kmalu pa je začelo iti vse narobe. Graditi sploh niso začeli, kajti SCT, čeprav se je v pogodbi zavezal, da bo pripravil vso ustrezno dokumentacijo – ne le projektne načrte, ampak tudi vsa za začetek graditve potrebna dovoljenja, ni naredil, za kar se je v pogodbi zvezal. Predstavniki stroke, zdravniki onkološkega inštituta, zatrjujejo, da se pri projektiranju z njimi ni nihče posvetoval. Zaradi tega so seveda protestirali, saj so bili projektne načrti velikokrat v popolnem nasprotju s tem, kar bi potrebovali. Predstavniki podjetja SCT in njegovih podizvajalcev so tako le spreminjali načrte, ki bi morali

biti že od začetka ustrezni, pri tem pa seveda dvigovali stroške graditve. Izgovarjali so se, da imajo stroške s stalnimi spremembami. Poleg tega so prijavljali še nove stroške v milijardah tolarjev zaradi domnevnih »nepredvidenih« okoliščin. Pri tem seveda predstavniki podjetja vztrajno zanikajo, da bi šlo za njihovo krivdo. Po njihovo so krivi vsi drugi.

Nasploh pa je bila že temeljna pogodba kaj čudno sestavljena. Pravni strokovnjak dr. Rajko Pirnat jo je označil za pravno skrupulo. Dejal je, da na podlagi takšne pogodbe človek ne bi kupil niti pralnega stroja, kaj šele da bi na tej podlagi gradil milijarde vreden objekt.

Stroka se je s to oceno strinjala. Menijo, da je denar za gradnjo obstajal, a priklopil se je vpliven gradbeni lobi, ki je vse pospravil vse v svoje žepe. Zdravniki so mnenja, da je današnja družba brutalna in nehumana, saj gre celo tako daleč, da si poskuša zagotoviti dobiček tudi preko trupel. V tem primeru nič krivih bolnikov, ki se morajo še vedno stiskati v neustreznih prostorih in po nepotrebnem trpeti še dodatne nevšečnosti, kot da njihova bolezen ne bi bila že sama po sebi dovolj velik udarec.

Vlada mora zdaj popraviti napake zadnjih desetih let, kar seveda ne bo lahko niti poceni. A vseeno je po besedah ministra Bručana voljna to storiti.

Glede denarja pa, ki je bil do zdaj porabljen in je izginil na razne strani, dr. Pirnat meni, da je najverjetneje izgubljen in nanj ni mogoče računati. Onkološki inštitut gradijo že deset let, približno toliko časa pa bi verjetno trajale tudi sodne bitke za vrnitev denarja. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Na začetku tedna boste imeli veliko različnih poti, zato se kar pripravite in poskrbite, da bo vaše običajno delo opravil kdo drug. V sredo in četrtek boste imeli veliko ustvarjalne moči in boste veliko naredili sami.

Bik
21.4.-21.5.

Zelo lepo lahko napredujete, začetek tedna bo zelo lep in zelo prijeten. Ne pozabite pa razmišljati bolj velikopotezno – za uresničevanje idej imate namreč veliko možnosti. Kako pa se boste spopadli z nekom, ki vam stoji na poti?

Dvojčka
22.5.-21.6.

Če imate partnerja, poslovnega ali življenjskega, pričakujte nekaj pogajanj, ki vam bodo delala sive lase. Poiščite ustvarjalen izhod iz takšne krize. Petek in konec tedna bosta zanimiva in polna prijetnih skrbi.

Rak
22.6.-21.7.

Na začetku tedna se pazite pretirane pozornosti s strani svojih nadrejenih, saj lahko pomeni, da imajo z vami neke namene. Denarno vam bo šlo dobro, pazite se le nepremišljenih nakupov, sicer si ne boste mogli privoščiti tega, kar vam res veliko pomeni.

Lev
22.7.-21.8.

Kdo je ta začetek tedna glavni? V določenih okoliščinah boste še pripravljeni deliti avtoriteto, če pa pride do sprememb, si boste premislili tudi vi. V sredo in četrtek se boste z velikim veseljem posvetili svojem delu in imeli pri tem veliko uspeha.

Devica
22.8.-21.9.

Med tednom vas bo grelo in razveseljevalo prijateljstvo, tako da boste nadvse dobre volje. A teden bo hitro minil in se boste morali posvetiti bolj hišnim in domačim opravilom. Vsako prosto minuto izrabite za gibanje na prostem in za rekreacijo.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Naredite načrt za to, kako boste premagali nekoliko depresivno stanje. V pomoč vam bo veliko spanja in branje kakšne spodbudne literature, saj slaba volja pogosto pride zaradi utrujenosti. Kmalu se boste veliko bolje počutili in lahko spet začeli z delom.

Škorpjon
23.10.-21.11.

Imate zelo dobre lastnosti, saj ste dober in hkrati timski delavec. Bodite optimistični in vedno dobre volje. Vaše profesionalno stanje je odlično, ste v vrhunski formi. Ne dajte se presenetiti in bodite vedno pripravljeni na nove izzive.

Strelec
22.11.-20.12.

V začetku tedna boste veliko razmišljali o denarju in drugih težavah, ki pa se bodo proti petku razrešile, če boste za to tudi sami kaj storili. Spoznali boste nekaj čudovitih ljudi, ki vas bodo priporočili pri novih delodajalcih.

Kozorog
21.12.-19.1.

Ta konec tedna boste hudo zaželeni, zato izkoristite priložnost za dober začetek. Veselje vas bo gledati, ko se boste zakadili v novo delo. V zasebnem življenju utegnute imeti nekaj težav, saj boste precej odsotni in vas bodo pogrešali tako pri delu kot pri zabavi.

Vodnar
20.1.-18.2.

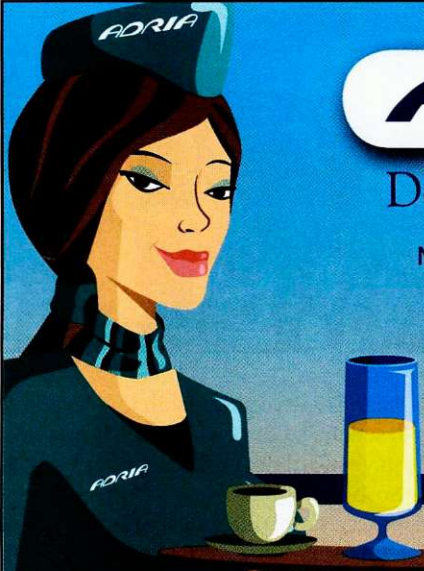
Svoboden pristop ne bo preprečil tega, kar se mora zgoditi. Pomembno je predvsem, da ne obupate, če se ne bo vse izteklo tako, kot si želite vi. Svoje izjemno pomembne koncepte shranite za poznejši čas. Naredite prijatelju uslugo.

Ribi
19.2.-20.3.

Tisti, ki vas imajo za sanjača, bodo na začetku tedna zelo presenečeni, saj boste izvedli izjemno zanimivo akcijo. Psihično boste ta teden zelo odporni, tudi če vam bodo nagajali in vas sekirali. Veselite se konca tedna!

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adrie Airways:
2 x povratna vozovnica!*

Vse Adriine ugodne
ponudbe si lahko
ogledate na www.adria.si
ali
pokličete na 080 13 00.

www.adria.si

*pristojbine niso vključene

DEMOKRACIJA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	NAKODRANA VOLNENA TKANINA	SMUČARSKI SKAKALEC MALYSZ	OSLU PODOBNA ŽIVAL	REKA V ITALIJI (IZ CRK OSINE)	DEMOKRACIJA				
	NEUMEN MOŠKI						KRAJ OB VARDARJU V MAKEDONIJI				
	VESELJE										
	ITALIJA (IZVIRNO)										
	JAPONSKO VRHNE OBLAČILO										
	RADO NAKRST			KOŽNA BOLEZEN							
	REJEC PSOV			SLAVKO AVSENIK							
DEMOKRACIJA	HUDA DUŠEVNA BOLEZEN	IZVRŠNI ORGAN ALI OBLAST	KDOR POVZROČA HRUP	GRŠKA BOGINJA USODE	DRAGO TRŠAR	PRVI SKLON, IMENOVANIK	MESTO V ITALIJI SL. PESNIK (JOŽE)	RAZKUHAHO SADJE S SLADKORJEM	NIZEK ŽENSKI ALI DESKI GLAS		
LASTNOST POREDNEGA CLOVEKA								KNJIŽEVNICA KARLINOVA			
APOSTOLSKO POSILANSTVO								GESLO	ANTON SOVRE	ALUMINIJ PREBIVALEC KANALA	
ZELENA DREVESNA ŽABICA				POL. SKLAD. (CZESLAW)	OBLASTA BAKTERIJA			PODZEMNI ŽUŽKOJED		LISTNA PLOSKEV	
DANSKI OTOK V MALEM BELTU				LESENO ORODJE, BAT			MESTO V S. ARABIJI			ITALIJANSKI GEOGRAFI (GUIDO)	
BIVALIŠČE UMRLIH, NAVJE				OMAR NABER	STANKO LORGER		MLADA RASTLINA ZRASLA IZ SEMENA				
OTIŠČANEC, OTISK							JERMEJ PRI TRANSM.			TROPSKA KUKAVICA	
BRITANSKA IGRALKA BENNETTIJEVA					ZNAK ZA TANTAL	MIHA AVANZO	DELAVEC V PROIZ. PREJE			SEVERO- ZAHOD	
STARORIMSKI POZDRAV				GLAVNO MESTO BELORUSIJE				PEVKA UKRADEN			
DEMOKRACIJA	ALJOŠA ŽORGA			OBVESTILO, NAZNANILO				SRBSKI POLITIK STANOJEVIČ			DEMOKRACIJA

Rešitev prejšnje križanke

GILAN, OTITIS, RAKITA,
ELEK, NIRALA, JA, AK,
OPANEK, RI, DOGA,
POLITOLOG, ARON,
ETIN, NESLANOST, ROGA,
SOVA, APA, PREOBRAZBA,
TITANIT, OE, DOM, ITON,
BI, DOBENO, VERONIK,
OLENEK, AV, ANČA, LAKET

Nagrajenca 14. številke

1. nagrada: **SREČKO VOGRIN**
Trojiški trg 7, 2235 Sveta Trojica

2. nagrada: **MARIJA STRAH**
Podlubnik 238, 4220 Škofja Loka

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo,
da nam pošljeta svojo davčno številko.

Nagradi

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini
redni liniji Ljubljana–Rim

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini
redni liniji Ljubljana–Varšava

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 24. 4. 2007
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

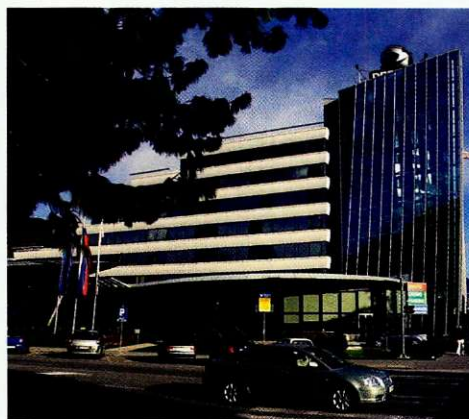
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **16.4.1341** je Ludvik Bavarski povzdignil Friderika Žvoneškega v grofa Celjskega.
- > **16.4.1921** se je rodil angleški igralec, režiser in pisatelj Peter Ustinov. Rekel je: "Židje so dali svetu dva voditelja, Jezusa Kristusa in Karla Marxa, vendar so si privoščili razkošje, da niso sledili niti prvemu niti drugemu."
- > **16.4.2003** so v Atenah podpisali pristopno izjavo desetih članic k EU. V imenu Slovenije sta se pri podpisovanju "drenjala" predsednik države Janez Drnovšek in predsednik vlade Anton Rop.
- > **17.4.1916** se je rodila Sirimavo Bandaranaike, ki je kot predsednica cejlonske vlade postala prva premierka na svetu.
- > **17.4.1986** so na kongresu Zveze komunistov Slovenije za predsednika izvolili Milana Kučana. Februarja 1991 je prevzel vodenje stranke Ciril Ribičič, za njim pa Borut Pahor. V njegovem mandatu so se "preobrazili" v Socialne demokrate.
- > **18.4.1506** so položili temeljni kamen za novo cerkev sv. Petra v Rimu.
- > **18.4.1898** se je v Medvodah rodil slovenski častnik Franc Krener. Aprila 1945 ga je Narodni odbor za Slovenijo povišal v brigadnega generala. 3. maja 1945 je postal poveljnik Slovenske narodne vojske, v katero se je preimenovalo domobranstvo in četništvo.
- > **18.4.1990** je predsedstvo SFRJ odpravilo izredne razmere na Kosovu, toda Srbija je takoj razpustila kosovsko policijo in začela pokrajino nadzorovati s srbskimi policisti.
- > **18.4.1991** je slovenska skupščina sprejela zakon o vojaški dolžnosti, ki je avtonomno urejal vprašanja izvrševanja vojaške dolžnosti v Sloveniji.
- > **19.4.1941** so trinajst dni po napadu na Jugoslavijo ameriški Slovenci ustanovili slovensko sekcijo Jugoslovanskega pomožnega odbora, ki je razmišljal o pomoči domovini.
- > **20.4.571** se je rodil Mohamed, ki je arabske nomade spreobrnil v monoteiste.
- > **20.4.1714** so v Gorici obglavili voditelja tolminskega kmečkega upora Ivana Gradnika.
- > **21.4.1847** so v Berlinu izbruhnile demonstracije lačnih. Demonstracije so se kmalu razširile. Na Dunaju so lačne množice vdrle v pekarno in trgovine s hrano in jih oropale.
- > **21.4.1872** so v Ljubljani ustanovili Društvo slovenskih pisateljev in za predsednika izvolili Davorina Trstenjaka.
- > **21.4.1960** so novozgrajeno mesto Brasília razglasili za glavno mesto Brazilije.
- > **22.4.1840** so na pobudo Valentina Staniča v Gorici odprli zavod za gluhonemo mladino.
- > **22.4.1992** je z izvolitvijo Janeza Drnovška za predsednika slovenske vlade prišlo do padca prve demokratično izvoljene (Demosove) vlade, ki jo je vodil Lojze Peterle.

POGLED NAZAJ (OD 29. 1. DO 5. 2.)

Novca Gorica

Delovni odbor za graditev Nove Gorice so ustanovili **18. aprila 1948**. Odločitev za postavitev novega mesta je bila politična: če so nam vzeli Gorico, bomo svetu dokazali, da lahko zgradimo novo. Odločitev so sprejeli februarja 1947, aprila so že naredili osnutek novega mesta, julija pa je mesto dobilo ime Nova Gorica.

Eno milijardo takratnih dinarjev so namenili graditvi stanovanj za 10.000 ljudi, upravnih poslopij, komunalnih naprav, urbanističnega načrta, vodovoda itd. Vnaprej so se odločili, naj bi ekonomsko jedro mesta tvorili lesni kombinat s tovarno pohištva, tekstilna tovarna, pivovarna, tiskarna, vinska klet in moderno vrtnarsko podjetje.

Centralnemu komiteju Ljudske mladine Jugoslavije so predlagali in ta je že naslednje leto pripravil velike delovne akcije prostovoljnega dela 5.000 mladincev. Od teh jih je bilo 3.000 iz Slovenije, preostali pa iz drugih republik.

Slovenščina v javnosti

Jezikovno vprašanje v Jugoslaviji je bilo znova postavljeno v ospredje v šestdesetih letih. Do tedaj se je kot skupni jezik zveznih ustanov, tudi kulturnih, že uveljavila srbohrvaščina. Uradne listine so bile tiskane samo v srbohrvaščini, tudi čedalje več slovenskih podjetij je svoje propagandne oglase tiskalo samo v tem jeziku, na nekaterih bankovcih, tiskanih v začetku šestdesetih let, pa je bil celo napis Slovenija natisnjen v cirilici. Poskusom centralistov se je uspešno uprl tudi Radio Ljubljana, kljub temu pa so težnje po poenotenju informacijskega programa sprva prevladale na televiziji, saj je v prvih letih svojega delovanja prenašala skupni dnevnik v srbohrvaščini. V svojih izjavah in zahtevah je čedalje odločnej-

še postajalo Društvo slovenskih književnikov. Sredi desetletja so se razvile številne razprave o zapostavljenosti slovenskega jezika. Vse glasnije so bile pobude za uvedbo osrednjega televizijskega dnevnika v slovenščini. Pogoste so bile zahteve, naj slovenski predstavniki v zveznih organih oblasti uporabljajo materni jezik. Izvršni odbor SZDL Slovenije je **21. aprila 1965** sprejel izjavo, v kateri je zahteval rabo slovenskega knjižnega jezika v javnosti, posredno pa je tudi opozoril, da je v Sloveniji domač samo en jezik, vsi drugi, vključno s srbohrvaščino, pa so tuji.

Rdeči Kmeri

Kambodži je po drugi svetovni vojni princ Sihanuk zagotovil samostojnost. Ker so Američani sumili, da sodeluje s komunističnimi silami, so podprli vojaški udar generala Lon Nola. Njegov režim je bil pod hudim pritiskom komunističnih Rdečih Kmerov, gibanja, ki je nastalo iz odpora proti proameriškem režimu. Rdeči Kmeri so **17. aprila 1975** zasedli glavno mesto Kambodže Phnom Penh. Pod vodstvom Pol Pota so začeli s krvavimi čistkami, v katerih je izgubilo življenje okoli 2 milijona ljudi. Pobili so vse intelektualce in večino vladnih uradnikov ter budističnih menihov. Večji del mestnega prebivalstva so preselili na podeželje v delovna taborišča. Tam je veliko ljudi pomrlo zaradi naporenega dela, podhranjenosti in bolezni.

Režim Rdečih Kmerov je prišel v spor z Vietnamom zaradi obmejnih nesporazumov. Vietnam je zato leta 1978 napadel Kambodžo. Tako je propadla vladavina Rdečih Kmerov.

PREDEN TE ODPELJEM NA IZLET.

Končno ste kupili avto, vreme je vsak dan lepše in komaj že čakate, da ga odpeljete na vaše priljubljene koticke. Ampak pred tem vas čaka še eno zahtevnejše opravilo – obvezno avtomobilsko zavarovanje – ker pa vam za vaš avtomobil ni vseeno, boste sklenili še kasko, pa delne kombinacije kaska, pa Brez točk ... Preden pa se dokončno odločite, pričakujete od izbrane zavarovalnice, da vam bo nudila popolno in celovito zavarovanje ter da se bo prilagodila tako željam kot vašim dejanskim potrebam.

Pri Zavarovalnici Maribor si prizadevamo ustvariti ravno to – ugoditi našim klientom in ustvariti dolgotrajno zaupanje. Tako lahko lastniki jeklenih konjičkov v naši ponudbi izbirajo med številnimi možnostmi in dodatki, ki zadostijo potrebam tako izkušenega popotnika kot poslovneža na službeni poti.

Ker vemo, da bi s svojim jeklenim konjičkom radi prevozili kar največ brezskrbnih kilometrov, in ker že komaj čakate na vaš dopust, je prava izbira za vas zavarovanje, ki zagotavlja 24-urno pomoč na cesti. V primeru prometne nesreče, mehanske okvare vozila ali če ste poškodovani, takšno zavarovanje omogoča tehnično, zdravniško in pravno pomoč voznika in ostalih potnikov v avtomobilu. Vi poskrbite za počitniško avanturo, mi pa bomo za brezskrbno vožnjo.

Kot edini v Sloveniji ponujamo pravno zaščito vozniskega dovoljenja. Ta omogoča zastopanje voznika v postopkih odvzema vozniskega dovoljenja in v primeru prepovedi vožnje, če je postopek posledica prometne nesreče ali prometnega prekrška. Ob sklenitvi obveznega zavarovanja AO si takšno asistenco lahko zagotovite z doplačilom le 1 centa, zraven pa vam pripada še 24-urna pomoč na cesti!

Naše zavarovance velikokrat vprašamo, kaj je tisto, kar jih najbolj prepriča pri naši ponudbi, kaj bi spremenili in kaj pogrešajo ter seveda zakaj ostajajo zvesti Zavarovalnici Maribor. Odgovor je preprost: Raziskava, ki jih izvaja neodvisna raziskovalna hiša GfK Gral Iteó, je pokazala, da cenite naši glavni konkurenčni prednosti - dobro razmerje med ponudbo in ceno ter hitro in kakovostno izplačilo škode. Z vami bomo tudi v trenutkih, ko ne gre vse tako, kot ste si želeli:

- **v trenutku nesreče s 24-urnim asistenčnim centrom,**
- **s hitro ocenitvijo škode pri pooblaščenih servisih kar preko interneta**
- **in z izplačilom odškodnine takoj po zaključku zdravljenja.**

Kljub temu da avto ni igrača, si želimo, da bi v njem preživali čim več igrivih in brezskrbnih trenutkov. Prizadevamo si oblikovati čim boljši zavarovalniški produkt za vaš avto. Tako se boste vi lahko posvetili prijetnejšim stranem vožnje z avtomobilom in nizali v vaš spomin samo prijetne prigode z vaših avantur.

Ker vaš avto ni igrača

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Pismo Milanu Kučanu

Spoštovani gospod Milan Kučan, kot mestni svetnik, ki naj bi na seji mestnega sveta MOL v ponedeljek, 23. aprila, sklepal o podelitvi nagrad glavnega mesta Ljubljane za leto 2007, sem za Vašo kandidaturo za častnega meščana Ljubljane izvedel iz medijev, ta čas pa mi tajni predlog kandidature ni dostopen. Pač pa sem za isti dan prejel gradiva Statuta MOL, Poslovnika mestnega sveta in Odloka o organizaciji mestne uprave MOL, iz katerih je razvidna jasna težnja po popolnem absolutizmu in blokiranju tvornih iniciativ mestne opozicije celo z ukinjanjem službe za organiziranje dela mestnega sveta, najvišjega organa oblasti v MOL. Tudi sicer zaznavam »policizacijo« mestne uprave.

Zato Vas seznanjam, zakaj bom, ob zadostnem razlogu tajnosti ob razložitve Vaše kandidature, glasoval proti Vašemu imenovanju, ker povsem nedvomno vstopate v aktivno ljubljansko mestno politiko z botrovanjem »prisilni upravi« župana Zorana Jankovića nad mestom Ljubljana tako glede brezpravne večine in pred-

sednikov Liste Zorana Jankovića v vseh mestnih komisijah in odborih kot v luči formiranja monolitne antidržavne, antivladne in antijanševske fronte. In ker župan večkrat jasno pove, da gre za marketinški pristop. Vse troje seveda ne pritiče častnemu meščanu. Zakaj mora biti Ljubljana večna žrtev vseslovenskega kulturnega boja in razdvajanj?

Vseskozi pa sem prepričan, da Vam častnost pripada za pluralizacijo demokracije na Slovenskem, najbolj pa za osamosvojitve, čeprav obstajajo sence zalednih zavez, po nepotrebnem netransparentnih in preveč dominantnih. Čemu je na Vaši aktualni spletni strani v uradni biografiji zamolčan ravno zlati častni znak svobode Republike Slovenije z dne 24. junija 2003?

Seveda čutim navzočnost teh zalednih zavez tudi v ljubljanski resničnosti. Koncept mestu odtujenega holdinga in sedmih javnih podjetij je 1994 leta dejansko postavil mestni oblastnik iz enopartijskih časov Miha Košak (in ne Marjan Vidmar sam) in ga dolgo vodil tako, da ni mogel blizu niti župan dr. Dimitrij Rupel, dokler ga niso dali v osebni prevzem Viki Potočnik skupaj z Andrejem Tošem, nadzornikom prodaje SIB, in znova Danici Simšič skupaj z Vašim analitikom Jankom Štajnbaherjem in dr. Radom Bohincem, nadzornikom odhoda JP Parkirišč s ploščadi Trga republike. Ob tej aferi ste se opredelili za bodoči park na trgu, zamolčali pa nečastni brezpravni pogoj »Švicarjev«, da pridobe »nadomestno« garazno koncesijo pod Kongresnim

trgom. In sedaj je tu operativni Zoran Janković, še vedno soudeleženelec projekta divje privatizacije Trga republike in z vsemi izključnimi osebnimi pooblastili za zadnjo tranzicijsko privatizacijo sedmih javnih podjetij.

Razumeti morate, če že opozicijska dr. Metka Tekavčič pristaja, da so celotna služba MS, tajnica in svetovalec svetniškega kluba SD uslužbenci v kabinetu župana, opozicijski Miran Potrč ne more pristati, da bi bili celotne službe državnega zbora, tajnice in svetovalci poslanskega kluba SD uslužbenci v kabinetu predsednika vlade.

Spoštovani Milan Kučan, izognite se častnemu meščanstvu Ljubljane, dokler je taka politično, da se izognete geslu o »kućanizmu« trde roke in demokratske jalovosti.

*Miha Jazbinšek,
svetnik Zelenih v MS MOL*

Iz demokracije v demokracijo

Čas je, da Slovenija preide iz »demokracije« v demokracijo zadržanega tipa.

V Žurnalu 30. 3. 2007 urednica Jadranka Rebernik pravilno piše, da prva demokratska slovenska vlada nikoli ni sprejela zakona o

lustraciji, ki bi v politiki za nekaj let ustavil delovanje najvišjih funkcionarjev nekdanje komunistične partije oziroma članov centralnega komiteja. Predsednik prve slovenske vlade Lojze Peterle je imel zvezane roke, saj so se v njegovo vlado vtihotapili mnogi nasprotniki slovenske osamosvojitve, ki so goreče nasprotovali vsakršni lustraciji in so tako lahko znova za več desetletij prevzeli oblast, za kamuflažo pa so se okitili z demokratskimi nazivi. Znano je, da je bil nekdanji oznovski oficir, kontroverzni France Bučar, odločno proti lustraciji. Zgodovinar dr. Janko Prunk posrečeno piše v Večeru 31. 3. 2007, da so politično privilegirani postali bogati. Med drugim piše, da sta v Evropi mogoča dva različna idejna in politična tabora, ki sicer v marsičem in marsikje sodelujeta v koalicijah, toda do združenja v eno stranko nikjer ne prihaja in nikomur to niti na misel ne pride. Nadalje dobesedno piše, da lahko veliko članstva in starejši del vodstva mirne duše imenujemo postkomuniste, ki se niso veliko spremenili in so z vsemi spomini, emocijami in ideološkimi pogledi navezani na revolucionarno tradicijo in socialistično obdobje ter so z vso popkovino povezani

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

še s propadlim komunističnim ideološkim nazorom. Tudi pisec g. Alojz Dragoš v Demokraciji 22. 3. 2007 posrečeno piše, da še vedno živimo čustveno navezani na tako imenovane večne voditelje oziroma diktatorje, ki so bili dosmrtni (Tito, Stalin, Kardelj in drugi). Znano je tudi, kakšno povelje za posplošitev čiščenja (beri ubijanja) kulakov, duhovnikov in drugih nedolžnih žrtev je dal Kardelj. Prvi slovenski predsednik Kučan je bil glavni sekretar okupatorske ZKS, Drnovšek pa predsednik SFRJ, ki je celo podpisal uvedbo taborišč za politične zapornike. Torej smo lahko v Sloveniji »ponosni« na svoje skrajno levičarske predstavnike, ki pa nas poskušajo na svoj način (Potrč) poučiti, kaj je demokracija. Medtem ko so v večini postkomunističnih držav izvedli vsaj delno lustracijo, smo lahko v slovenski »demokraciji« ponosni, da imamo še vedno ulice, šole, trge, mostove in številne institucije poimenovane po rdečih revolucionarjih. Tudi mnogi mediji so še vedno na strani levih strank, kar je v demokraciji sicer samoumevno, vendar pa na najbolj primitiven način napadajo Janševo vladno. Kot zanimivost naj še omenim, da je v Večeru 2. marca letos civilna iniciativa STOP COMMUNISM MAFIA ugotovila, da je Večer komunistično usmerjen.

Roman Kralj, Maribor

Ozaveščenost

Gospod dr. Janez Drnovšek, ne berem vaših spletnih strani, toda to, kar sem zasledila v medijih, mi ne vzbuja navdušenja nad vami. Govorite o maščevanju poglavarja zaradi vaših kritik vlade. Res je, da neupravičeno kritizirate le

sedanjo vladno. Visoko ozaveščen človek, za kakršnega se imate, ne kritizira, je prijazen do vseh ljudi, strpen in skromen. Ne pozna cinično mišljenih besed poglavar, maščevanje, še manj pa jih uporablja. Ne izvaja soloakcij in si ne misli, da nikogar nič ne briga, kaj počne. Po nepotrebnem tudi ne zapravlja davkoplačevalskega denarja. Predsednika države so ne vredne tudi besede o negativcih, ki bruhajo blato in jih vodi poveljnik naših zlobnežev. Nezaslišano! Vse to vam ni v čast, še posebej ker v svoji knjigi omenjate besede Jezusa Kristusa, ki bi vam kot prvemu moral biti zgled.

Ne mislim, da je pod to vladno že vse urejeno, vendar je na pravi poti in si nadvse prizadeva popraviti napake iz preteklosti, ki ste jim botrovali.

Namesto da bi prijateljsko in nesebično pomagali, nenehno kritizirate in nergate ter ljubosumno spremljate razcvet, ki ga Slovenija doživlja pod vladno Janše. Tega še nikoli niste omenili, niti niste pohvalili blaginje, ki jo tudi navadni smrtniki že občutimo. Ni čudno, saj nam je pod vašo taktirko življenjski standard nenehno padal.

Pa lepo pozdravljeni.

Mihaela Afner, Celje

Podpiram Viranta

Podpisani Alojz Sterle, Gornji Rudnik, čestitam ministru Gregorju Virantu za predlog vladi Slovenije, da uvede detektive in razne inšpektorje za preprečitev različnih zlorab javnih uslužbencev in se tako končno enkrat vzpostavi red in pravica v Sloveniji. Če želite, vam lahko pošljem sto podpisov pod to mojo čestitko.

Alojz Sterle, Ljubljana

Preverke!

Marija Vodišek

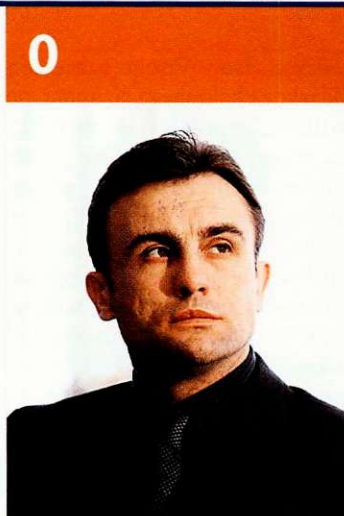
Besede preverka v slovenskem slovarju ni. In vendar smo bili sumljivi državljani SFRJ in SR Slovenije deležni številnih ali občasnih in seveda »verodostojnih preverk«. Moja nosi št. 198/9629 od 6/4-1971. Na tej preverki je točen samo datum in kraj rojstva, večina drugega pa je sad fantazije »preverkarja«. Prebrala sem še nekaj preverk nekaterih znancev. Vse imajo skupni imenovalec, in sicer, da so bili preverkarji ljudje z nizkim inteligentnim kvocientom oz. količnikom in brez moralnih ovir. So ti preverkarji sploh poznali sumljivca, ki so ga zalezovali in za njim vohunili? Domnevam, in nekateri dokazi so povsem očitni, da ne! Je bil to kakšen poseben privilegij ali posebne vrste zaupanje v take vohljače? Novačili so jih udbovci, ki tudi sami niso bili inteligenčni geniji. Prav nasprotno, običajno ljudje z nizko izobrazbo, ki pa so se izkazali že v »gmajni«, saj so bili v glavnem likvidatorji in diskriminatorji. S takim delom so nadaljevali po »osvoboditvi«, in kakor lahko ugotovimo po datumih »preverk«, še vse do slovenske osamosvojitve. In kje so ti možje danes? Uživajo zaslužen pokojnino z najrazličnejšimi dodatki ali še nadaljujejo s svojim »poslovanjem«? Zadnja afera Sova nam dokazuje, da še vedno niso odnehali. S pomočjo zaščitene ZZB (ne tistih borcev, ki so dobili le drobtine) so se vrnili v vse institucije in vsa poosamosvojitvena leta so jih podpirali z najvišjih državnih funkcij (M. Kučan, J. Drnovšek); vohunijo in delujejo proti pravim osamosvojiteljem. TV-pogovor med M. Potrčem in L. Ambrožičem me je razsvetlil in končno vem, da je Slovenijo osamosvojila ZKS s Potrčem na čelu. Kdo je danes, kot že vsa leta po naši osamosvojitvi, glavna tarča? Predsednik vlade Janez Janša, njegovi sodelavci in somišljeniki. Poskus Sovine afere je naperjen proti vladi z izdatno, če ne kar glavno pomočjo sedanjega predsednika države! Pred leti je bila afera z »mariborskim« orožjem, ki so jo hoteli podtakniti obrambnemu ministru Janezu Janši. Eden takratnih akterjev je bil Silvo Komar, ki ga je nekdanji predsednik države Milan Kučan takoj poklical v Ljubljano in ga zavaroval pred vsako preiskavo. Večni poslanec LDS, sicer pa profesor Rudolf Moge si je dolga leta neutrudno prizadeval priti stvari do dna. Seveda do tistega dna, ki mu je bilo določeno. Pa še kar »kuha zamero« do Janše. Pogovor novinarja Petra Raka s članom vladne delovne skupine za oceno dela Sove dr. Tonetom Jerovškom, objavljen v Sobotni prilogi Dela 7. aprila 2007, je treba prebrati od A do Ž. Kdor hoče razumeti, mora razumeti, kaj vse se je dogajalo in se še poskuša okrog vladne službe, kar Sova je. Zanj je odgovorna vlada. Sedanji predsednik države Janez Drnovšek je s svojimi komentarji in izjavami na račun vlade, premierja in sodelavcev žaljiv preko vsake mere. Menim, da je zadnji čas, da se poslovi s funkcije predsednika države in se posveti svoji »spletni igrači«. Kandidati za predsednika pa naj ne igrajo vseh mogočih »viž« in naj nas ne podcenjujejo. Glede »načelnega« soglasja o sodelovanju parlamentarnih strank v času pripravljen in predsedovanja Slovenije Evropski uniji pa naj bo vlada previdna!

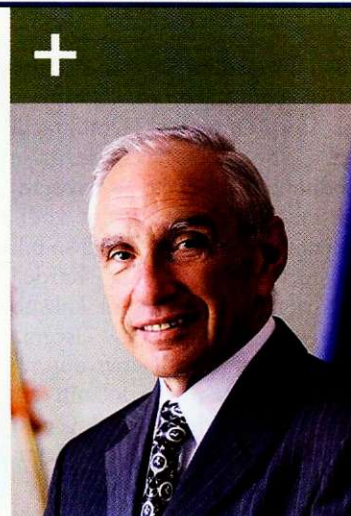
Politični semafor

Ne bo direktorica Vlada ni dala soglasja k imenovanju Evite Leskovšek za direktorico Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana. Odločitev je razumljiva, saj se do zdaj ni izkazala za zaupanja vredno osebo. Spomnimo se časov, ko so AIDS Fundacija Robert, ki jo je ustanovila in vodila skupaj s Karlom Lipičem, pretresale afere glede netransparentne porabe denarja. Fundacija je dokazano nenamensko porabila okoli milijon tolarjev državnega denarja.

Išče lokacijo Predsednik vladne komisije za zaščito romske etnične skupnosti Stane Baluh nima lahkega dela. Skupaj z ministrom Janezom Podobnikom morata namreč poiskati nadomestno lokacijo za družino Strojano. V zadnjih dneh so Strojnovim omogočili ogled več lokacij, vendar jim ni bila nobena všeč. Strojnovi grozijo, da se bodo, če lokacije v doglednem roku ne bo, preselili nazaj v Ambrus.

Pospešil delo Čeprav je bil minister za zdravje Andrej Bručan v preteklosti deležen očitkov, da svojega dela ne opravlja najbolje, je v zadnjem času poskrbel za nekaj odmevnih projektov. Tako je ministrstvo pripravilo kar štiri pomembne zakone; zakon, ki bo omejil kajenje v javnih prostorih, zakon o kakovosti človeških tkiv in celic, novelo zakona o zdravstvenem zavarovanju in novelo zakona o zdravilstvu. Tudi na Onkološkem inštitutu se stvari končno urejajo.

Ko se udarita dva ega

Vse kaže, da je tesnega političnega zaveznitva, ki sta ga pred volitvami na Obali pokazala koprski župan Boris Popovič in kandidat za župana Izole Tomislav Klokočevnik, zdajšnji župan, konec. Kot je pretekli teden poročalo Delo, naj bi si bila Klokočevnik in Popovič v zadnjem času kar nekajkrat skočila v lase. Glavni razlog za spor naj bi bilo domnevno vtikanje Popoviča v Klokočevnikovo delo. Prvi spor naj bi bil nastal, ko je Klokočevnik za izolskega podžupana hotel imenovati svojega brata, Popovič pa naj bi bil temu nasprotoval. Klokočevnik naj bi bil to dojel kot vtikanje v njegovo delo. Znova naj bi se bila sprla takrat, ko je Klokočevnik sprejel odločitev, ki jo je pozneje sicer preklical, da bo občina vsaki materi za vsakega novorojenca izplačala 500 evrov nagrade. Popovič naj bi bil tudi temu nasprotoval. Spor naj bi bil dosegel vrhunec v zadevi Medicor, ko naj bi bil Klokočevnik želel na vso silo doseči

njegovo razpustitev in izselitev iz izolske bolnišnice, s čimer naj bi sam pridobil možnost operacij na srcu v izolski bolnišnici, Popovič pa naj bi temu nasprotoval.

Zanimivo je, da tako Klokočevnik kot Popovič govorita o sporu ne zanikata. Klokočevnik ob tem pojasnjuje, da si ne bo pustil uka-zovati, kako naj dela. A. K.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR / 6.200,00 SIT
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	27,95 EUR / 6.700,00 SIT
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR / 4.990,00 SIT
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR / 8.500,00 SIT
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR / 4.900,00 SIT
☐ NOVO Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni	32,00 EUR / 7.668,48 SIT
☐ NOVO Silvin Eiletz: Skrivnost komiterne	23,96 EUR / 5.741,77 SIT
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR / 3.906,00 SIT
☐ Vasja Klavara: Predel 1809	28,07 EUR / 6.727,00 SIT
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR / 990,00 SIT
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR / 10.850,00 SIT
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR / 4.991,00 SIT
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR / 5.300,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR / 4.449,00 SIT
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR / 6.696,00 SIT
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR / 4.232,00 SIT
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR / 3.840,00 SIT
☐ Vasja Klavara: Koraki skozi meglo	26,95 EUR / 6.460,00 SIT
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR / 4.400,00 SIT
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR / 3.000,00 SIT
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	10,43 EUR / 2.500,00 SIT
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR / 2.000,00 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Poštnino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

*Obvestilo potrošnikom:
Cene so preračunane po tečaju zamenjave:
1 EUR = 239,64 SIT..*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
daro lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
daro lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
daro lonček + kapa "Demokracija" +
knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Fantje, petek je.
Kje ste?

Popravljam pipo!
Pridem.

Končujemo reklamo.
Pridem čez pol ure.
Še preden Jure
popravi pipo. Stavim!

Takoj pridem,
samo še avto parkiram.

PRITISNI

GOVORI

Ej, jaz sem na rentgenu.
Ne sprašujte ...
Uuu, kakšna sestra ...

NOKIA
Connecting People

Z VSEMI NAENKRAT!

Predstavljamo vam novo storitev Pritisni in govori s katero se lahko kot po "walkie-talkieju" v promocijskem obdobju **brezplačno** pogovarjate z več sogovorniki hkrati.
www.mobitel.si/PG

